

Diza'quë según San Mateo

Ra shtadë guëlü Jesús

(Lc. 3.23-38)

1 Ndë'ë na listë shtë ra shtadë guëlü Jesucristo. Guc më llëbní David nu guc më llëbní Abraham.

²Abraham guc shtadë Isaac. Hia na gubani Isaac gúqui' shtadë Jacob. Hia lé'i' gúqui' shtadë Judá con ra béchi'. ³Judá guc shtadë Fares nu Zara. Tse'lë Judá bërulë Tamar. Fares guc shtadë Esrom; hia na gubani Esrom gúqui' shtadë Aram. ⁴Aram guc shtadë Aminadab. Hia tiempë na gubani Aminadab gúqui' shtadë Naasón. Hia lë'ë Naasón gúqui' shtadë Salmón. ⁵Salmón guc shtadë Booz; shni'a Booz guc Rahab; Booz guc shtadë Obed; shni'a Obed guc Rut. Obed guc shtadë Isaí. ⁶Isaí guc shtadë rëy David. Hia rëy David guc shtadë Salomón nu shni'a Salomón guc tse'lë tēgulë Urías.

⁷Salomón guc shtadë Roboam. Hia lë'ë Roboam guc shtadë Abías. Hia lë'ë Abías guc shtadë Asa. ⁸Asa guc shtadë Josafat nu Josafat guc shtadë Joram. Hia na gubani Joram gúqui' shtadë Uzías. ⁹Uzías guc shtadë Jotam nu Jotam guc shtadë Acaz. Hia na gubani Acaz gúqui'

shtadë Esequías. ¹⁰Esequías guc shtadë Manasés. Hia na gubani Manasés gúqui' shtadë Amón nu Amón gúqui' shtadë Josías. ¹¹Josías guc shtadë Jeconías nu con ra béchi'. Tiempë ni bia'a ra mënë lë'ë ra israelitë ziquë prësi parë Babilonia.

¹²Despuësë de ni, Jeconías guc shtadë Salatiel nu guc Salatiel shtadë Zorobabel. ¹³Zorobabel guc shtadë Abiud. Hia na gubani Abiud gúqui' shtadë Eliaquim nu Eliaquim gúqui' shtadë Azor. ¹⁴Azor guc shtadë Sadoc. Hia iurë na gubani Sadoc gúqui' shtadë Aquim. Aquim guc shtadë Eliud. ¹⁵Eliud guc shtadë Eleazar nu Eleazar gúqui' shtadë Matán. Matán guc shtadë Jacob. ¹⁶Jacob guc shtadë José, tse'lë María. Hia lé'i' guc shni'a Jesús. Jesús nãpi' stubi lë, Cristo.

¹⁷Manërë ni naescritë ndë'ë chidá generaciön, mënë naná shtadë guëlü Jesús; gubani rai' entrë Abraham hashtë David. Nu zac naescritë ndë'ë lë shtadë guëlü Jesús naná guc stubi chidá generaciön entrë David hashtë bia'a ra mënë ra israelitë parë Babilonia. Nu naescritë ndë'ë lë shtë mënë naná stubi chidá generaciön, ra

naguquërelde dizde tiempë gua rai'
Babilonia hashtë gulë Jesucristo.

Bëdchini Jesús lu guédchiliu

(Lc. 2.1-7)

¹⁸Zndë'e guc iurë gulë Jesucristo. María, shni'a më nápi' comprumisi parë guëtsé'ai' con José. Antsë de quë guëquërelde rai' juntë, hia lë'e María bëdzéli' nua shíni' por pudërë shtë Espíritu Santo. ¹⁹José, tse'lë María, na tubi nguii za'quë. Guc shtu'u José niasá'ni' lë'e María sin quë adë niac bé'adi'i ra mënë parë adë guëré'udi'i shtu shtë María. ²⁰Mientras quëhúni' llgabë zni, tubi ianglë shtë Dios bëlua'alú lu mbëca'ldë nu repi ianglë:

—José, llëbni David, adë rdzëbëdi'il gúnël recibir María cumë ziquë tsé'li'l purquë lë'e shíni' zé'di' por pudërë shtë Espíritu Santo. ²¹Lë'e María gápi' tubi shíni' nu guërolé me'dë Jesús. Zni guërolé me'dë purquë lé'i' gúni' salvar ra shmënë më de grë duldë shtë rall.

²²Grëtë' ndë'e guzac parë gac cumplir lo quë naguni'i Dadë Dios lu muzë nabiadi'dzë shti'dzë më guahietë; bëquë'ëi':

²³Lë'e lliguëna'a gua shíni' nu gápi' tubi me'dë naguërolé Emanuel.

Lë ni runë cuntienë: Dios con lë'e hia'a.

²⁴Iurë lë'e José gubani lu mbëca'ldë, bé'ni' tal cumë guni'i ianglë lúhi'. Bé'ni' recibir María cumë ziquë tsé'li'. ²⁵Perë adë guquërelde di'i rai' ziquë tsé'li' hashtë iurë lë'e shini María bëdchini lu guédchiliu. Iurní

bëdë'e José lë me'dë; bëroléhi' Jesús.

Bidë guëná rëy mago lë'e niñi

2 Iurë Jesús gulë guédchi Belén, tubi guédchi shtë Judea, lë'e Herodes na rëy naquëgnibë'a guëdubi lugar ni. Iurní bëdchini ra rëy mago hashtë ciudá Jerusalén. Ze'dë rai' de nezë guia'a zitu.

²Guna'bë di'dzë ra mënë ni:

—¿Ca gulë rëy shtë ra më israelitë? purquë nezë guia'a guná na'a lu mbelëgui'i shtëhi'; por ni zë'pë na'a parë guëdë'në na'a adorar lé'i'.

³Iurë lë'e rëy Herodes bini ra di'dzë ni, adë bëdzélëdi'i pë gúnëll; adë gurëdchídi'i ldú'ull. Nu grëtë' mënë shtë Jerusalén guzac rall zni.

⁴Iurní lë'e rëy guna'bë grë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu grë ra narlua'a lëy nabëquë'ë Moisés entrë ra mënë israelitë. Guna'bë di'dzë rëy:

—¿Ca galë Cristo?

⁵Lë'e rall bëquebi:

—Guëdchini Cristo Belén shp3 Judea purquë zni bëquë'ë tubi muzë shtë Dios guahietë. Naescritë zndë'e:

⁶Lé'el Belén, guédchi shtë Judá.

Nal tubi guédchi mitu'në perë nídi'i stubi guédchi más importantë quë lé'el entrë ra guédchi shtë Judá naná importantë.

De lé'el guëdchini tubi më ru'bë nagapë grëtë' shmëna.

⁷Iurní lë'e Herodes guna'bë lë'e rëy mago guitsë guitsë. Nu guna'bë dí'dzëll tubi tiempë namás ecsactë guc bëlua'alú mbelëgui'i lu rai'.

⁸Iurní guni'i Herodes lu ra mago tsa rai' Belén nu répill:

—Gulè tsagná ndè nu gulè tsagna'bè di'dzè za'què za'què shcuendè me'dè. Iurè lè'è tè guèdzèlè tè me'dè, iurní gulè bè'nè visi na purquè rac shtua'a tsaguèna adorar lè'i'.

⁹Gualú bini ra mago shti'dzè rëy, iurní zia'a rai'. Lè'è mbelègui'i naguná rai' nezè guia'a, zia'asè delantè lu rai' hashtë por fin lè'è mbelègui'i guzudchí lugar catè nanú me'dè. ¹⁰Iurè lè'è mago guná lu mbelègui'i guzudchí, nalé bèquitè ldu'u rai' con lègrè ru'bè la'ni ldu'u rai'. ¹¹Iurè guatè rai' la'ni hui'u, guná rai' lu me'dè nu María, shni'a me'dè. Iurní bèzullibi ra rëy; bè'nè rai' adorar lè'è me'dè. Lueguè bëshalè rai' cajè nanua'a rai' parè bèzèlaa'dchi rai' orè, gushialè nu mirra. ¹²Despuèsè guni'i shca'ldè rai' lu mbèca'ldè de què guèabrídi'i rai' lu rëy Herodes. Bèabrí rai' ladzè rai' perè hia por stubi nezè.

Zia'a shtadè Jesús parè Egipto

¹³Despuèsè de zèagzé ra mago, tubi ianglè shtë Dios bèlua'alú lu mbèca'ldè lu José nu repi ianglè:

—Guashtë; gudèdchi me'dè; gulè gua con shni'a me'dè. Gulè gua nasesè guè'dchi shtë Egipto tè ndè guèquèrèldè tè hashtë iurè lè'è na guènia'a guèabrí tè ladzè tè purquè lè'è rëy Herodes tsatílill lè'è me'dè parè gati me'dè.

¹⁴Iurní guashtë José; bèru'unú rai' me'dè la'ni gue'lè parè Egipto. ¹⁵Nga'li guquèrèldè rai' hashtë iurè lè'è rëy Herodes guti. Zni guc cumplir lo què naguni'i Dios por

di'dzè nabèquè'è muzè shtë mè guahietè. Guní'i': "Hashtë naciuni Egipto guna'ba shinia".

Herodes gunibè'a gati ra llguè'nè

¹⁶Iurè lè'è Herodes bèdè'è cuendè de què lè'è ra mago guluguè rall lè'è rëy, iurní nalé bèdchini llanè la'ni ldu'ull. Nu gunibè'all gati grè ra ngulè'nè nanapè chupè izè parè guetè naquèrèldè Belén, con ra me'dè nananú guèdubi alreduerè lugar ni. Zni bè'nè rëy según tiempè ecsactè naguni'i ra mago bèlua'alú mbelègui'i lu rai'. ¹⁷Zni guc cumplir lo què naescritè por Jeremías, muzè shtë Dios:

¹⁸Bini tubi bè ru'bè; grètè' ra na'a naquèrèldè regiuni Ramá, bi'ni rai' nu guá ldu'u rai'.

Raquel rú'ni' por shíni' perè adè nídi'i mudè parè chu gunè consolar lè'è rai' purquè grètè' ra me'dè gunitilú rai'.

¹⁹Perè despuèsè guti Herodes, lè'è ianglè shtë Dios bèlua'alú lu mbèca'ldè lu José catè quèrèldè rai' Egipto nu repi ianglè:

²⁰—Guashtë; gudèdchi me'dè; gulè gua con shni'a me'dè tè guèabrí tè naciuni Israel stubi. Hia lè'è mènè naguc shtu'u quini lè'è me'dè, guti rall.

²¹Iurní José guashtë. Biá'ai' me'dè con shni'a me'dè parè regiuni Israel. ²²Iurè José bini de què Arquelao quègnibè'a Judea shlugar shtádèll Herodes, bèdzèbè José níahi' ndè, perè lu mbèca'ldè gua tubi visi de què guègzéhi' regiuni shtë Galilea. ²³Iurè bèdchini rai' nga'li, iurní guquèrèldè rai' guè'dchi Nazaret. Zndè guzac parè guc cumplir lo

què naguni'i ra muzè shtë Dios
guahietè: “Guèrulé mè Nazareno”.

Lo që naguni'i Juan Baustista

(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

3 Tiempë dzë ni Juan Bautista
bëdchini Judea hashtë tubi
shlatë catë adë quèrëldëdi'i mënë.
Quèadi'dzë Juan diza'quë shtë Dios;
²guni'i'i:

—Gulë bë'në nadzë'ë mudë nabani
të purquë hia lë'ë iurë bëga'a parë
guëni'bë'a Dios shmënë më.

³Lë'ë Juan na el që naguni'i
Isaías, muzë shtë Dios. Bëquë'ëi'
shti'dzë Dios manërë rë'!

Guini të tubi bë shtë tubi mënë
narni'i fuertë lu tubi shlatë
ru'bë: “Gulë bë'në preparar
nezë shtë'në Dadë.

Gulë bë'në preparar la'ni ldu'u
të ziquë nezë ldi parë iurë
guëdchini Dadë. Gulë gubani
tubi vidë za'quë.”

⁴Lari shtë Juan nactsá'uhin con
guitsë ladi camellë. Hia cinturón
shtëni' na tubi gui'di, nu dau shtëni'
guc shanchi nu dchini shtë mbee'zë
lachi. ⁵Iurní glli glli rdchini ra
mënë shtë ciudá Jerusalén con ra
mënë shtë guë'dchi shtë Judea con
ra naquërelde lugar guëlladchi
Jordán; rdchini rall parë guëquë
diaguë rall shti'dzë Juan. ⁶Iurë lë'ë
ra mënë rshubë duldë rall duldë
shtë rall lu Dios, Juan bëchu'bë nisë
lë'ë rall la'ni guëë'gu Jordán.

⁷Perë iurë guná Juan cantidá
mënë religiusë fariseo nu saduceo,
bëdchini rall parë chubë nisë rall;
guni'i Juan lu rall:

—Llëbni mbe'ldë, ÷chull bëtsëbë
lë'ë tē? ÷Pëzielú dani'i rllu'në të

parë guëca'chilú të lu cashtigu
dushë nanapë që guëdchini? ⁸Gulë
bë'në obrë za'quë parë guená mënë
de që guc cambi mudë nabani të,
de që bëabrí ldu'u të con Dios. ⁹Nu
adë rni'idi'i të la'ni ldu'u të gunë
më perdunë lë'ë të sulë purquë
na të llëbni Abraham. Rnia'a lu
të si talë adë gúnëdi'i më recibir
lë'ë të, napë më pudërë parë gunë
më llëbni Abraham de guë'ë rë'!
¹⁰Gunë më cashtigu ra mënë mal
ziquë lë'ë guiubëaguë hia na listë
parë guëchuguin hiaguë. Grétë'
ra hiaguë nadë rné'edi'i nashi
za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i.
¹¹Guldía, na rchu'bë nisa lë'ë të
con nisë parë guëlua'a de që bë'në
nadzë'ë të mudë nanabani të, perë
el që naze'dë despuësë de na, më
ni guëzunëhi' ldu'u të nu guëne'le
më Espíritu Santo parë cuezënuhi'
lë'ë të. Guëshe'ldë më Espíritu
Santo ziquë be'ldë të parë gac të
limpi. Më ni napë más pudërë që
na; adë rúnëdi'i tucara ni siquierë
guahia rachi shtë'në më. ¹²Gunë më
separar ra mënë mal entrë mënë
za'quë. Hia lë'ë më napreparadë
con palë guia'a më të parë guëzunë
më trigu të parë guëru'u gui'lli tubi
cu'. Hia trigu tsutsa'u la'ni catë
riutsá'uhin perë grétë' gui'lli tsequi
lu gui'i. Lë'ë gui'i nunquë adë
rëaldëdi'in.

Bëriubë nisë Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³Iurní Jesús bëdchini de Galilea
hashtë rua' guëë'gu Jordán catë
nanú Juan të parë guëchu'bë nisë
Juan lë'ë më. ¹⁴Primërë adë nēdi'i
Juan; répi' lu Jesús:

—Runë tucara chubë nisa por l'é'el perë l'é'el ze'dë lua.

¹⁵Perë Jesús guni'i:

—Bëne'e sí iurne' purquë zni gac tē parë guëdë'na'a cumplir grē cusë za'quë naquëgnibë'a Dios.

Iurní lë'ë Juan guné ¹⁶nu bëchu'bë nísí' lë'ë Jesús. Iurë Jesús gualú bëriubë nísí', lueguë bërú'ui' la'ni nisë; lueguë lueguë bëlla'lë lu gube'e hashtë guná më lugar catë quëbezë Dios nu guná Jesús lu Espíritu Santo shtë Dios; bēdchíni' ziquë tubi palumë. Gulezēnūhi' lë'ë Jesús. ¹⁷Iurní bini më tubi bë, tubi voz nabëru'u lu gube'e naguni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia. Nalé rac shtua'a lë'i'. Nalé rquitë ldua'a rnahia lúhi'.

Niasiguë Satanás lë'ë Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

4 Lueguë lë'ë Espíritu Santo guanú lë'ë Jesús lu tubi lumë shlatë catë nídi'i mēnē tē guëtē'dē mēdzabē prēbē nihunē më cuntrē voluntá shtë Dios. ²Guquërelde më nga'li sin adë gudáudi'i më durantē cuarenta dzë nu cuarenta gue'lë. Despuësë bēdchini galērldia'nē ldu'u më. ³Bēdchini naná rsiguë; guabí'guëll lu më. Guní'ill:

—Si talë de verdá nal shini Dios, gunibë'a guë'ë rē' parë guëaquin guetështildi gaul.

⁴Perë Jesús bëquebi:

—Sagradas Escrituras rni'i: “Lēdē niá'asēdi'i guetështildi guëbani nguui sino por grē di'dzē narni'i Dios”.

⁵Iurní lë'ë mēdzabē bia'a lë'tē më ciudá Jerusalén. Güe'pinull lë'ë më guēc iádu'u tubi partē más guia'a.

⁶Iurní repíll:

—Si talë gualdí rní'il nal shini Dios, bëru'ldë lë'el hashtë lu guiu'u purquë Sagradas Escrituras rni'i:

Dios guëribë'a lë'ë ra ianglë tē parë gapë rai' lë'el nu guëldisë rai' lë'el con guia'a rai' tē parë ni tubi guë'ë gunēnédi'i guëa'l.

⁷Jesús bëquebi:

—Nu zac rni'i Sagradas Escrituras: “Adë rté'dēdi'il prēbē Dios, Shtadë tē. Adë rúnēdi'il obligar lë'i'.”

⁸Nu lë'ë mēdzabē bia'a Jesús lu tubi dani ru'bë, nu bëlua'a mēdzabē grē ra naciuni con lujë shtë rahin ziquë grē cusë za'quë nananú lu guë'dchiliu; ⁹guní'ill lu Jesús:

—Na guënehia grētē' ndë'ë cá'al si talë guëzullíbil lua, gúnēl adorar na.

¹⁰Iurní Jesús repi:

—Guabsú lua, Satanás, purquë Sagradas Escrituras rni'i: “Sulë Dios Shtadë tē gúnēl adorar. Sulë lë'ë më guëzu'bë diáguël shtí'dzi'.”

¹¹Iurní mēdzabē bësa'nē Jesús. Lueguë bēdchini ra ianglë. Bē'nē rai' sirvë lu Jesús.

Jesús guzublú guëluá'ai' ra mēnē shtë Galilea

(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

¹²Iurë Jesús bini de quë Juan nanán lachigui'bë, iurní zia'a më parë regiuni shtë Galilea. ¹³Perë adë bëá'nēdi'i më Nazaret sino quë guagla'guë më guquërelde më Capernaum, tubi guë'dchi naquë guëlladchi rua' nisë ru'bë por nezë shtë regiuni Zabulón nu Neftalí.

¹⁴Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë më guahietë; lēhi' Isaiás. Naescritë zndë'ë:

¹⁵ Guë'dchi Zabulón nu Neftalí,
nezë naquë rua' nisë ru'bë
ladë cu' guia'a shtë guëë'gu
Jordán,
partë más zitu shtë Galilea catë
quërelde ra nadë nádi'i më
israelitë.

¹⁶ Ra mënë narëta' ndë,
guërelde rall lu nacahi perë
guná rall tubi llini ru'bë.
Ra mënë naquërelde regiuni
catë nanú shcaa'l shtë galguti,
nga'li bianí tubi llini ru'bë
guná rall.

¹⁷ Dizdë iurní Jesús guzublú bënë
më predicar diza'quë nu guni'i më:
—Gulë bënë nadzë'ë mudë nabani
të purquë hia bëga'a iurë parë
guëñibë'a Dios lë'ë të.

**Jesús guna'bë tapë nguii, gac rai'
shmënë më**

(Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

¹⁸ Jesús ziaгла'guë më nezë rua'
nisë ru'bë shtë Galilea. Guná më
chupë nguii narë nga'li, tubi na
Simón nu lë zac Pedro. Stubi nguii
lë Andrés, bëchi Pedro. Na rai'
pescadurë. Quëgladaguë rai' guë'shu
la'ni nisë. ¹⁹Iurní Jesús repi:

—Gulë gude'e naldë na të guna
lë'ë të pescadurë shtë ra nguii;
gue'dënú të mënë lua.

²⁰Mizmë iurní bësä'në rai'
guë'shu nu guanaldë rai' lë'ë më.

²¹Zia'a Jesús más delante; guná
më lu chupë bëchi ra më narëta',
Jacobo nu Juan, shini Zebedeo.
Nanú rai' la'ni barcu. Zúbëga'a
rai' con shtadë rai'. Quëhunë rai'
rumiendë guë'shu. Guna'bë Jesús
lë'ë rai'. ²²Mizmë iurní bësä'nëga

rai' barcu con shtadë rai'. Guanaldë
rai' lë'ë Jesús.

Jesús bëlua'a zihani mënë

(Lc. 6.17-19)

²³ Jesús ziaгла'guë më guëdubi
Galilea. Quëglua'a më ra mënë
la'ni iádu'u shtë rall cadë guë'dchi
catë bédchini më. Quëadi'dzë më
diza'quë shtë Dios lla tsuté mënë
lugar catë rnibë'a Dios. Nu runë
më rumëdi grëtë' clasë galguidzë
nanapë ra mënë. Bënëac më ra
narac lluu'u. ²⁴Bërë'tsë di'dzë
naquëhunë Jesús hashtë guëdubi
regiuni shtë Siria. Bédchininú
ra mënë grëtë' naquëzac zi lu
galguidzë nu ra naquëhunë sufrir
dulurë nu grë nanapë mëdzabë la'ni
ldu'u rall nu grëtë' ra narati zini
ra, nu ra narac galguidzë llunguë.
Jesús bënëac ra mënë ni. ²⁵Nalë
zihani mënë guanaldë rall lë'ë
më, mënë shtë Galilea nu guë'dchi
shtë Decápolis nu Jerusalén. Lë'ë
quë lë'ë zihani mënë shtë regiuni
Judea nu ra naquërelde stubi tëchi
guëë'gu Jordán, guanaldë rall lë'ë
Jesús.

Libanë shtë Jesús

(Lc. 6.20-23)

5 Iurë Jesús guná lu ra mënë
zihani, güe'pi më lu lumë shtë
dani. Guzubë më nga'li. Iurní shini
gusë'dë më bédëa' rai' rdondë rai'
catë zúbëga'a më. ²Jesús guzublú
caglua'a më zndë'ë:

³—Dichusë ra mënë narac bë'a
nanú nicidá gac rall limpi la'ni
ldu'u rall, pues tsuté rai' catë
rnibë'a Dios.

⁴'Dichusë ra mënë naru'në por duldë shtënë rall, pues Dios gunë consolar lë'ë mënë ni.

⁵'Dichusë ra mënë nadu'u. Pues grë ra mënë ni gunë rall recibir guéd'chiliu catë guèdë'ë Dios ca'a rall, guèquërelde rall.

⁶'Dichusë na ra mënë narac shtu'u parë gac rall limpi delantë lu më; hia rëdchí ldu'u rall por lë'ë më.

⁷'Dichusë ra mënë narga'a ldu'u sa' rall; pues zní rga'a ldu'u më lë'ë rall.

⁸'Dichusë ra mënë nalimpi ldu'i; mënë ni guená rall lu Dios.

⁹'Dichusë ra mënë nargutë en paz parë ra mënë; pues Dios gulë më ra mënë ni shini Dios.

¹⁰'Dichusë ra mënë narzac zi purquë quëhunë rall cumplir shti'dzë Dios; pues tsuté rall catë rnibë'a më.

¹¹'Dichusë na të iurë lë'ë ra mënë rni'i guidzë lë'ë të nu iurë rzunaldë mënë lë'ë të nu iurë lë'ë mënë guëni'i bishi cuntrë lë'ë të purquë na të shmëna. ¹²Mizmë manërë shtadë guélú të guzunaldë rall muzë shtë Dios naguquërelde más guahietë quë lë'ë të. Gulë bëquitë ldu'u të nu tsu lëgrë ldu'u të purquë gunë të recibir tubi premi ru'bë lu gube'le.

Na të ziquë zedë nu llni

(Mr. 9.50; Lc. 14.34-35)

¹³'Lë'ë të na të ziquë zedë entrë ra mënë shtë guéd'chiliu rë' të parë adë rshínidi'iru'u mënë. Si talë zedë guèdchíguèdi'i, ìlla gunë nguui të guëabrí sabor shtë zedë? Hia adë rlluí'idi'in sino parë quë guëzebin nu parë guélú mënë guëquin.

¹⁴'Lë'ë të na të ziquë llni parë mënë narëta' lu guéd'chiliu. Tubi ciudá nazúbëga'a guèc tubi dani, adë gáquèdi'i guèca'chiluhin. Adë rca'chi ldu'udi'il lu mënë llni nanápël. ¹⁵Adë gáquèdi'i subë llni la'ni tubi tēpē; más bien zubin guia'a të parë guèzianí të guená mënë nananú la'ni hiu'u. ¹⁶Zni zac lë'ë të, gulë bë'në ziquë llni narabtsë'ë delantë lu ra mënë të parë guená mënë cusë za'quë nacanihunë të; iurní ra mënë gunë rall alabar Shtadë të, më naquëbezë gube'e.

Bëlua'a Jesús shcuendë lëy

¹⁷'Adë rúnëdi'i të llgabë zelda lu guéd'chiliu parë guèdë'a fin lëy shtë Moisés, nilë parë guèdë'a fin enseñansë shtë ra muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Adë zéldëdia'a parë guèdë'ëhia fin sino parë guèluá'ahia pë runë cuntienë shti'dzë rai'. ¹⁸Purquë guldía rnia'a lu të, mientras nanú gube'e lu guéd'chiliu, ni tubi partë shtë lëy, ni tubi puntë shtë letrë ni partë mitu'në shtë lëy, adë gunë fáltëdi'in. Grëtë' napë quë gac cumplirin. ¹⁹Por ni grëtë' nadë rúnëdi'i casë cualquier mandamientë shtë lëy, aunquë más mitu'në partë shtë mandamientë, nu rluá'all ra mënë lu mizmë zní, pues runë tucarë gáquëll më nalasáquèdi'i catë rnibë'a Dios. Perë grëtë' el quë narzu'bë diagüë nu quëgluá'all gunë mënë cumplir grë puntë shtë lëy, ni runë tucarë gáquëll más më lasac lugar catë rnibë'a Dios. ²⁰Na rnia'a lu të, si talë adë nádi'i conductë shtënë të más naza'quë

quë conductë shtë ra mënë religiuse fariseo nu ra mësë shtë lëy, jamás adë tsutëdi'i të catë rñibë'a Dios.

Caglua'a më lla na llanë

(Lc. 12.57-59)

²¹Lë'ë të bini të ra shtadë guëlu hia'a guni'i rai': "Adë quínidi'il mënë; cualquier narguini sáhi' pues napë quë gac juzgar mënë ni". ²²Perë na rnia'a lu të, grëtë' el quë naná rldë lu sáhi', nápëll culpë lu nagunë juzguë. El quë narushtiá lu sáhi', napë quë gac juzgar mënë ni lu Junta Suprema. El quë narni'i lu sáhi': shënë, nanú peligrë tsall lu gui'i shtë gabildi.

²³Zni si talë lé'ël rac shtú'ul guédé'ël ofrendë lu bëcu'guë nu nga'li reágná ldú'ul de quë bëldënul sa'l, ²⁴bësëa'në ofrendë shtënéll cu' bëcu'guë; iurní guagná béchil të parë tsu en paz con lé'ëll; iurní sí, zac guëabril lu bëcu'guë të parë guédé'ël ofrendë lu Dios. ²⁵Si talë chu guëdchi'bë demandë cuntrë lé'ël, iurë zianul mënë ni nezë, gulë gac të de acuerdë lueguë të parë adë gúnëdi'i mënë intriegu lé'ël lu juësi, purquë iurní juësi gúnëll intriegu lé'ël lu ra soliar të parë guëldaguë rall lé'ël lachigui'bë. ²⁶Guldá rnia'a, nga'li guërú'udi'il hashtë quíllil lúltimë centavë nanazé'bil.

Jesús bëlua'a shcuendë duldë adulteri

²⁷Lë'ë të bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Adë rquënúdi'il tse'llë mënë". ²⁸Perë na rnia'a lu të, cualquier lo quë naná rzebi ldu'u ra na'a más quë tsé'llëll, hia

bë'në mënë ni duldë adulteri la'ni ldú'ull. ²⁹Si talë slul ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, gulú slul të parë guërú'ldëlin zitu. Más mejurë guëniti tubi slul no sea quë tsal guëdubi cuerpë shtënéll la'ni gabildi. ³⁰Si tubi guiá'al ladë ldi napë culpë quëhúnëll duldë, bëchuguë guiá'al, bëru'ldin zitu; mejurë guënítl tubi partë shtë cuerpë, lëdë guëdúbidi'i cuerpë shtënéll tsal la'ni gabildi.

Jesús bëlua'a schcuendë divorci

(Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

³¹'Nu zac guni'i ra mënë guahietë: "Grëtë' el quë narlé tse'llë, napë quë guédë'lë nguui tubi cartë shtë divorci ca'a tsé'li". ³²Perë na rnia'a lu të, si talë gunë nguui divorciar tsé'li' por tubi cusë de nadë, quësínill lë'lë tsé'llëll lu duldë adulteri. Grë ra naca'a na'a divorciadë pues hia bé'nëll duldë adulteri. Por tubsë motivë tsu divorci, si talë bédzelënull stubi nguui.

Jesús bëlua'a shcuendë ra jurë

³³'Nu zac bini të de quë guni'i ra shtadë guëlu hia'a: "Jamás adë guësá'nëdi'i të gunë të cumplir lo quë narunë jurar delantë lu Dadë Dios". ³⁴Perë na rnia'a lu të, adë rúnëdi'i të jurar por ni tubi rsunë; adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú gube'e purquë gube'e na trunë shtë Dios. ³⁵Adë rúnëdi'i të jurar por guédchiliu purquë nahin catë zu guëa' më; ni adë rúnëdi'i të jurar por Jerusalén purquë ni na tubi ciudá ru'bë shtë rëy narnibë'a más. ³⁶Adë rúnëdi'i të jurar por lo quë nananú guëquëll purquë adë

gáquëdi'i gúnël gan gac tubi guitsë guëquël naquichi u nagasë, ni tubi guitsë'në. ³⁷Nadë más gulë guni'i: "Aha" u "Aquëdi'i" purquë lo quë nardchi'bë guëc di'dzë ni ze'dë de mëdzabë Satanás.

Si talë chu cubé tubi ladë lul bëdë'ë stubi ladë

(Lc. 6.29-30)

³⁸Lë'ë të bini të de quë guni'i mënë guahietë: "Gulú slu sa'l, el quë nagulú slul, nu gulú lai' sa'l, el quë nagulú lai'l". ³⁹Perë na rní'a, adë rzutípëdi'il lu ra hiumberë mal; al contrari si talë chu cubé tubi ladë lul, bëdë'ë stubi ladë. ⁴⁰Si talë chu quëgdchi'bë demandë u rac shtú'ull guëdchisull manguë shténël, bëdë'ë manguë shténël con shabë guitsël të gua'a mënë ni. ⁴¹Si talë chu gunë obligar lë'l guá'al tubi bultë tubi kilómetro, bia'ain chupë kilómetro. ⁴²Cualquier tubi naquëgna'bë tubi prështë, bëdë'ëin nu adë rdchigrédi'il nezë téchil sino bëdë'ë lo quë narac shtu'u mënë.

Gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të

(Lc. 6.27-28, 32-36)

⁴³Nu zac bini të lo quë naguni'i mënë antsë: "Gac shtú'ul amigu shténël perë guená tús'hël lu ra enemigu shténël". ⁴⁴Perë na rní'a, gulë gac shtu'u ra enemigu shtënë të. Gulë guna'bë lu Dios parë grë ra narzunaldë lë'ë të. ⁴⁵Si talë quëhunë të cumplir grë ra cusë rë', gac të shini Dios nacabezë gube'e. Lë'ë më rshe'ldë më llni ngubidzë parë grëtë' mënë, parë mënë mal nu mënë za'quë. Lë'ë më ldaguë më guiu parë ra mënë naná tubldí

shcuëndi' nu parë ra mënë nanádi'i tubldí shcuëndi' lu Dios. ⁴⁶Si talë lë'ë të nadë más rac shtu'u të ra narac shtu'u lë'lë'ë ÷pëllë premi gápël? purquë grë ra narunë cubrë impuestë rac shtu'u rall sa' rall. ⁴⁷Si talë nadë más runë të saludar con cariñi ra mënë bëchi sa' të ÷pë bien canihúnël? Pues ra naná guënëdi'i Dios runë rall saludar sa' rall. ⁴⁸Gulë bë'në cumplir con grë mënë; gulë gac të ziquë Shtadë të naquëbezë gube'e; ni tubi faltë nápëdi'i më.

Ra obrë za'quë

6 Adë rluá'adi'i të obrë za'quë delantë lu ra mënë nadë más parë guená mënë lu të purquë si talë runë të zni, Shtadë të naquëbezë gube'e adë guéné'edi'i më premi ca'a të. ²Por ni lë'ë të iurë rdë'ë të gu'në ca'a nabënápëdi'i, adë rú'ldëdi'il damburë parë guená mënë; adë gúnëdi'il ziquë mënë falsë, ziquë runë ra mënë naná ziquë guetë nadchi'bë lu dchi'li. La'ni ra iádu'u shtënë rall nu nezë rdë'ë rall gu'në të parë rna ra mënë, parë guëni'i za'quë ra mënë de lë'ë rall. Perë guldía rní'a lu të, hia napë rall labansë shtë mënë naná lúniquë premi nagunë rall recibir. ³⁻⁴Perë iurë lë'ë të guëdë'ë të gu'në ca'a nabënápëdi'i, gulë bë'nin manërë naga'chi. Hia lë'ë Shtadël naquëbezë gube'e, rna më grë lo quë naquëhúnël naga'chi. Lë'ë më guëne'e më tubi premi cá'al.

Jesús bëlua'a lla guadi'dzënú mënë Dios

(Lc. 11.2-4)

⁵Iurë lë'ë të gunë të orar, adë rúnëdi'i të ziquë runë ra mënë naná

falsë. Rquitë ldu'u rall gunë rall orar të guená mënë lu rall; rzuldí rall la'ni iádu'u nu rzu rall shquini shtë nezë të parë guená ra mënë lo quë naquëhunë rall. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall lúniquë premi nagunë rall recibir. ⁶Perë iurë lë'ë të gunë të orar, gulë guëu' la'ni hiu'u cuartë shtë të. Bësë'au rua' hiu'u; iurní bē'nē orar; guni'i lu Dadë Dios naquëbezë gube'e, sulë lë'ë më con lë'ël. Rac bē'a më lo quë nanú la'ni ldú'ul; iurní Shtádël naquëbezë gube'e guēne'e më lo quë naquëgná'bēl.

⁷Iurë gúnēl orar, adë rúnēdi'i të oraciuni zihani vultë ziquë runë ra mënë nanádi'i më israelitë. Runë rall llgabë guini Dios di'dzë shtë rall por ruadi'dzë rall zihani di'dzë. ⁸Adë rúnēdi'i të zni ziquë lë'ë rall purquë lë'ë Dadë hia rac bē'a më grë lo quë narqui'ni të antsë guēna'bē të lúhi'. ⁹Por ni rnia'a lu të, gulë bē'nē orar lu më zndē'ë:

Dios, nal Shtadë na'a naquëbezë gube'e.

Rac shtu'u na'a gunë grë mënë alabar lë'ël de verdá.

¹⁰Rac shtu'u na'a guēnibē'al grë mënë, sullibi rall lul.

Ziquë quëhunë ra ianglë cumplir voluntá shtēnēl lu gube'e, rac shtu'u na'a grë mënë narēta' lu guédchiliu, gunë rall cumplir lo quë narac shtú'ul.

¹¹Bēne'e nagáu na'a dzë con dzë.

¹²Bē'nē perdunë duldë shtë na'a; zni lë'ë na'a rdē'nē na'a perdunë duldë narunë ra mënë cuntrë lë'ë na'a.

¹³Adë rdē'ēdi'il permisi guētē'dē mēdzabē prēbē lë'ë na'a të ldáguēdi'i na'a lu duldë.

[Purquë lē'ël rnibē'al gube'e nu lē'ël nápēl grē derechē nu llēru'bē na pudērē shtēnēl.

Nápēdi'il fin. Amén.]

¹⁴Si talë lē'ë të gunë të perdunë ra mal nabē'nē mënë cuntrë lē'ë të, zni zac Dadë naquëbezë gube'e gunë më perdunë lē'ë të. ¹⁵Perë si talë adë nēdi'i të gunë të perdunë sa' të duldë narúnēl cuntrë lē'ë të, tampusquë Dadë naquëbezë gube'e gúnēdi'i më perdunë duldë shtë të.

Jesús bēlua'a lla gunë mënë ayunē

¹⁶Iurë lē'ë të gunë të ayunē, adë rēá'nēdi'i të tristë cumē ziquë runë ra mënë naná falsë purquë lē'ë rall rzu rall tristë; runë rall seri no más parë guená ra mënë de quë quëhunë rall ayunē. Guldía rnia'a lu të, hia napë rall grë lo quë nagunë rall recibir ziquë premi. ¹⁷Perë lē'ë të iurë gunë të ayunē, gulë tsu nalēgrē; gulë bēzunē lē'ë të bien bien ¹⁸të parë iurë guená mënë lul, adë guédē'ēdi'i mënë cuendē de quë lē'ël quēhúnēl ayunē. Nadē más sulë lē'ë Dadë Dios naquëbezë gube'e, më ni rna lo quë naquëhúnēl. Lē'ë më napē më cuendē nu gunë më honrar lē'ël.

Galricu lu gube'e

(Lc. 12.33-34)

¹⁹Adë rúnēdi'i të muntuni zihani cusē lu guédchiliu catē lē'ë ra mbichuguē rzalú ma grētē' ra cusē, catē rna'zi tēn gui'bē nu rllinin; nu riutē nguba'nē parē rbaa'nēll ra cusē. ²⁰Más bien gulē bē'nē muntuni tesurē lu gube'e catē adē nídi'i ra mbichuguē nu adē guēzalúdi'i mahin, catē adē

rná'zidi'i tèn gui'bë. Ra nguba'në
adë riutédi'i rall nga'li parë cuanë
rall. ²¹Catë nacuet'sa'u tesurë
shtë'nël, ndë rac shtú'ul guëbánil.

Slu hia'a na ziquë lámpara

(Lc. 11.34-36)

²²'Si talë rdé'ël sí parë guë'nibë'a
Dios lé'ël, na ziquë slul naná
bien nu guëdubi cuerpë shtë'nël
quëbezë'nú llni ²³perë si talë adë
nédi'il tsasël shti'dzë Dios, blac
llëru'bë na nacahi la'ni ldú'ul.
Nahin ziquë slul naná mal; guëdubi
cuerpë quëbezin nacahi.

Dios nu lë'ë ra cusë shtë gué'dchiliu

(Lc. 16.13)

²⁴'Adë gáquëdi'i gunë mënë sirvë
lu chupë lamë, purquë tubi lamë
adë rac shtú'udi'i mënë lé'ëll; stubi
lamë rac shtú'ull. Quëhúnëll rëspëti
tubi lamë perë hia stubi lamë
quëhúnëll desprëci. Tubsë lamë
nápël. Si talë Dios na lamë shtë'nël,
iurní gúnël lo quë narac shtu'u më;
perë si talë dumí na lamë shtë'nël,
iurní Dios adë nádi'i' shlámël.

Quëhapë Dios ra shíni'

(Lc. 12.22-31)

²⁵'Rnia'a lu të iurne', adë
rqüëdí'nidi'i ldu'u të por lo quë
nagáu të u por lo quë nagú të parë
guëbani të, ni por shabë të parë
nagacu të. Más lasac vidë quë
dau; lë'ë shcuerpë të más lasac
quë shabë të. ²⁶Gulë guná lu ra
ma'ñi naná riasë, adë rcabnídi'i
ma, nilë adë rcá'adi'i ma cuseché
parë cuetsá'uhin, perë sin adë
guëté'dëdi'i, Dadë shtë të naquëbezë
gube'e quëgne'e më grëtë' nagáu të.

Más lasac të quë ra ma'ñi. ²⁷¿Chu
de lë'ë të por tantë rqüëdí'ni ldú'ul,
guëbánil tubi dzë más?

²⁸¿Pëzielú rqüëdí'ni ldu'u të por
shabë të? Gulë guná, lla riaru'bë
guë'ë lachi. ²⁹Adë rúnëdi'i guë'ë
dchi'ni perë rnia'a lu të, rëy
Salomón con guëdubi galëljë
shtëni', adë guzú zá'quëdi'i' cumë
ziquë ra guë'ë. ³⁰Chulë rua'a guë'ë
lachi nedzé, quëhunë Dios; perë
glli guëbidchi guë'ë nu tsequin lu
gui'i. ¿Pë adë gápëdi'i më lë'ë të?
lë'ë të naná rialdí ldu'i du'pë. ³¹Por
ni rnia'a lu të, adë rqüëdí'nidi'i
ldu'u të nu adë rní'idi'i të: “¿Pë
cha guëdáuha'a?” u “¿Pë cha guëdi
hia'a?” u “¿Ca guëru'u shába'a?”
³²Pues grë mënë nanadë guënédi'i
Dios, zianaldë rall tëchi ra cusë ni.
Perë lë'ë të napë të tubi Shtadë të
naquëbezë gube'e; rac bë'a më grë
lo quë narquí'nil. ³³Primëre gulë
guanaldë tëchi nezë catë rnibë'a
Dios ziquë rëy. Gulë bè'në cumplir
lo quë narac shtu'u më, iurní gunë
të recibir grë cusë narquí'ni të parë
guëbani të. ³⁴¿Pëzielú rqüëdí'ni
ldú'ul nedzé por ra cusë naze'dë
glli? Nanú sufsientë problemë parë
nedzé.

Adë rúnëdi'il juzguë sa'l

(Lc. 6.37-38, 41-42)

7 'Adë rúnëdi'i të juzguë sa' të,
purquë gunë më juzguë lë'ë
të mizmé manërë ziquë quëhunë të
juzguë sa' të. ²Gunë më juzguë lë'ë
të mizmé manërë narunë të. Mizmé
varë naguishi të con sa' të, mizmé
varë ni quishi Dadë Dios con lë'ë
të. ³¿Pëzielú rnal lu gui'lli nananú
la'ni slu sa'l perë adë rnádi'il la'ni

slul nanú tubi trunquë ru'bë? ⁴¿Lla gúnëll guëní'il lu sa'l? “Bëne'e sí guëgúa gui'lli nananú slul” perë nanú tubi trunquë la'ni slul. ⁵Na të falsë; gulú trunquë nananú la'ni slul; iurní sí, guënal bien parë cul gui'lli nananú la'ni slu sa'l. ⁶Nanú mënë ziquë mbecu dushë narahuëë'. Adë rúnëdi'i rall rëspëti cusë santu shtë Dios. Na rall ziquë guchi narlú guëc tubi perla nu rëabrí ma të re'dë ca'në ma lul. Adë ruadí'dzëdi'i të di'dzë santu lu nanëdi'i tsasë verdá shtë Dios.

Gulë guna'bë; gulë bësëdchi rua' puertë

(Lc. 11.9-13; 6.31)

⁷Gulë guna'bë lu Dios grëtë' lo quë narac shtu'u të. Lë'ë më guëne'e mëhin. Gulë quilin të parë guëdzëlë tëhin. Gulë bësëdchi rua' puertë të parë guëlla'lin. ⁸Grë mënë natsagla'guë guëna'bë lu Dios, gúnëll recibirin; grë mënë narguili cusë shtë Dios, guëdzëlin. El quë naná ziquë tubi nguii narna'bë fuertë rua' nezë, guëlla'lë puertë parë lë'ëll.

⁹¿Chu tubi de lë'ë të si talë guëna'bë shínil guetështildi gáuhi'; ni mudë guëdë'tël tubi guë'ë gáuhi'? ¹⁰¿Ni mudë guëdë'tël tubi mbe'ldë iurë shínil rná'bëll mbeldë gáuhi'? ¹¹Si talë lë'ë të na të mal, nu rac bë'a të guëdë'ë të cusë za'quë lo quë narna'bë shini të, más segurë Shtadë të naquëbezë gube'e, guëne'e më cusë za'quë lo quë narna'bë të lu më. ¹²Manërë lo quë narac shtú'ul gunë mënë tratë lë'ëll, mizme manërë ni gulë bë'në tratë sa'l. Zni si talë quëhúnëll cumplir

rëglë ni, canihúnëll cumplir lëy nu lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë.

Rua' puertë nanáde'e

(Lc. 13.24)

¹³Gulë tsuté nezë rua' puertë nu nezë ca nade'e purquë rua' puertë nu nezë narniti mënë, nalë shlaguin nu napin zihani lugar. Cantidá mënë riutë rall nga'li. ¹⁴Perë puertë nu rua' nezë nade'e catë napë mënë vidë sin fin, tubldí nahin nu trabaju riutë mënë nga'li. Du'psë mënë riutë lu nezë ni.

Nashi naquë lu hiaguë rlua'ain pë hiaguin

(Lc. 6.43-44)

¹⁵Gulë gupë cuidadë con ra mësë falsë naná rni'i ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Ze'dë rall; por fuërë rlua'a rall ziquë lli'li perë dentrë la'ni ldu'u rall na rall ziquë ma dushë. ¹⁶Lë'ë të gac bë'a të u gunguë bë'a të chu na rall por lo quë narunë rall. Pues adë rldáguëdi'i të uvë lu ra hiaguë guitsë. Tampuquë nídi'i mudë guëldaguë të bëlda'u lu hiaguë guitsëbé. ¹⁷Zni nahin, grëtë' hiaguë za'quë rne'e nashi za'quë perë hiaguë mal rne'e nashi mal. ¹⁸Lë'ë hiaguë za'quë adë gáquëdi'i gudë'ëin nashi mal. Ni tampuquë tubi hiaguë mal gáquëdi'i guëdë'ëin nashi za'quë. ¹⁹Grëtë' hiaguë nadë rdë'ëdi'i nashi za'quë, chuguin nu tsequin lu gui'i. ²⁰Zni gac bë'a të mënë za'quë nu mënë mal por lo quë narunë rall.

Lëdë grëdi'i mënë tsuté rall catë rnibë'a Dios

(Lc. 13.25-27)

²¹Lëdë grëdi'i narni'i lua: “Dadë, Dadë”, tsuté rall catë rnibë'a Dios

sino nadë más el quë narunë cumplir voluntá shtë Dadë naquëbezë gube'e, ni sí quëgnibë'a më lë'ëll. ²²Iurë lë'ë iurë guëga'a, dzë ni cantidá mënë guëni'i rall lua: "Dadë, lë'ë na'a biadi'dzë na'a shti'dzël nu por lël gulú na'a mëdzabë nananú la'ni ldu'u mënë. Bëdë'në na'a zihani milagrë iurë guni'i na'a lël." ²³Perë iurní guënia'a lu mënë ni: "Jamás adë guënëdia'a lë'ë tē. Gulë guabsú lua purquë na tē mënë mal."

Comparaciuni shtë chupë hiu'u

(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

²⁴Zni na el quë narquë diaguë nu quëhúnëll lo quë narnia'a, nall cumë ziquë tubi nguii nariasë nu bëzá'all lídchill lu cimientë shtë guë'ë. ²⁵Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guë'ë'gu; bëru'u mbë dushë; bëdí'ahin hashtë guëa' hui'u perë adë guláguëdi'i hui'u purquë napin cimientë nazubë lu guë'ë. ²⁶Perë el quë narini shti'dza perë adë rúnëdi'ill cuendë lo quë narnia'a, nall ziquë tubi nguii tuntë nanëdi'i tsasëll. Bëzá'all lídchill lu iu'lli. ²⁷Bëdchini guiu; guaru'bë nisë guë'ë'gu; bëru'u mbë dushë nu bëdí'ahin guëa' hui'u. Gulaguë hui'u purquë nídi'i cimientë guetë. Nalë tubi cusë dushë guc nga'li.

²⁸Iurë Jesús gualú biadi'dzë më lu ra mënë, nalë bëdzëguë'i ldu'u rall nu guasë ldu'u rall por ldoi' shtë më. ²⁹Caglua'a më cumë ziquë el quë nanapë pudërë, lédëdi'i ziquë ra mësë shtë lëy nananú entrë lë'ë rall.

Jesús bënëac tubi narac ll'u'u galguidzë naru'dzë ládi'

(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

8

Iurë bietë Jesús lu dani, cantidá mënë zianaldë rall

lë'ë më. ²Iurní guabi'guë tubi nguii narac ll'u'u galguidzë naru'dzë ládi'. Bëzullíbill lu më. Répill:

—Dadë, si talë rac shtú'ul, nápël pudërë gunëáquël na; guëzunël ladia.

³Iurní Jesús bëdchi'bë më guia'a më guëquëll nu guni'i më:

—Rac shtua'a, suné ládil.

Iurë lë'ë më guni'i zndë'ë, grë galguidzë ru'dzë bëac. ⁴Jesús repi:

—Bëquë diaguë, adë chu lu ruadi'dzëdi'ill; nadë más guaguë'në presentar lu bëshuzi nu bëdë'ë tubi ofrendë lo quë narnibë'a Moisés tē parë grëtë' mënë, guëdë'ë rall cuendë de quë lë'ël bëáquël nu guc límpil de galguidzë shtë'nël.

Bënëac Jesús tubi muzë shtë capitán

(Lc. 7.1-10)

⁵Iurë guatë Jesús guë'dchi Capernaun, tubi capitán rumanë guabi'guëll lu më nu bé'nëll ruëguë.

⁶Répill lu Jesús:

—Dadë, shmuza rac llú'ull galguidzë llunguë. Nagá'all lidcha. Nalë quëhúnëll sufrir lu galguidzë.

⁷Jesús guni'i:

—Na tsahia parë gunëaca lë'i'.

⁸Capitán bëquebi:

—Dadë, rúnëdi'i tucara tsal lidcha; adë chu nádia'a. Nadë más gunibë'a nu bëdë'ë tubsë di'dzë, iurní guëac shmuza. ⁹Mizmë na runa lo quë narni' ra narnibë'a na, nu napa sultadë bajo ordë shtëna. Iurë rnia'a lu tubi sultadë, tsall; pues riall. Iurë rnia'a guídëll, pues lueguë rídëll. Iurë rnibë'ahia tubi shmuza tsaguë'nëll lo quë narac shtua'a, rzu'bë diáguëll shti'dza.

¹⁰Iurë Jesús bini di'dzë ni, nalë guasë ldu'u më. Guni'i më lu ra nazianaldë lë'ë më:

—Guldía rnia'a lu të, guèdubi naciuni Israel nunquë bédza'guèlúdia'a tubi nguii narialdí ldu'i shti'dza ziquë nguii rë'.

¹¹Rnia'a, cantidá mënë guèru'u rall de grè ladë shtë guédchiliu. Guidë rall të parë subenú rall Abraham nu Isaac nu Jacob parë gaunú rall mënë ni catë rribë'a Dios gube'e. ¹²Perë nanú mënë nabini shti'dzë më de quë guëribë'a më ziquë rëy; guèru'u rall tëchi fuërë catë nacahi. Nga'li gu'në rall nu guëchushi lai' rall.

¹³Iurní Jesús guní'i' lu capitán: —Bëagzé lídchil; hia shmúzël bëac tal ziquë gualdí ldu'ul.

Lë'ë muzë ni bëaqui' mizme iurë ni.

Bënëac Jesús suëgrë Pedro

(Mr. 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴Jesús gua lidchi Pedro. Nga'li guná më naga'a suëgrë Pedro. Na'a ni rac shldi ru'bë. ¹⁵Iurní guna'zi më guia'a na'a. Lueguë bëru'u shldi. Iurní suëgrë Pedro guashtëhi' nu bé'ni' sirvë lu rai'. Bédé'ëi' nagáu rai'.

Bënëac Jesús zihani mënë narac ll'u

(Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

¹⁶Iurë gue'llë gu', be'denú mënë zihani sa' rall lu Jesús. Be'denú rall ra nanapë mëdzabë la'ni ldu'u rall; con tubsë di'dzë rgu më grétë' ra mëdzabë. Nu zac bë'në më rumëdi grétë' ra nanapë galguidzë. ¹⁷Zndë guzac parë gac cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guní'i' Isaiás: “Lë'ë më bia'a më galguidzë shtëna'a nu lë'ë më bia'a më grétë' debilidá shtëna'a”.

El quë narac shtu'u tsanaldë lë'ë

Jesús

(Lc. 9.57-62)

¹⁸Iurë guná Jesús cantidá mënë bédëa rdondë catë zubë më, gunibë'a më parë tédë ra shini gusë'dë më stubi tëchi nisë. ¹⁹Tubi mësë shtë lëy guabí'guëll lu Jesús nu répill:

—Mësë, rac shtua'a sënalda lë'ël cualquier lugar ca tsal.

²⁰Jesús bëquebi:

—Ra ma lachi napë cuevë shtë ma. Ra ma'ni napë bëche'zë llicu hiaguë perë na, adë nápëdia'a catë guëcu'guë guëca aunquë nahia nguii nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu.

²¹Stubi nguii naganaldë lë'ë Jesús repi lu më:

—Dadë, bëne'e sí, primëre tsaca'cha shtada, iurní gue'dë nalda lë'ël. Gaca shmënël iurní.

²²Jesús guní'i':

—Gude'e naldë na lueguë. Nanú mënë nadë rialdídi'i ldu'u shti'dza parë guëca'chi rall ra tégulë.

Bëcuedchí Jesús nisë nu mbë

(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³Iurní guaté Jesús la'ni barcu con ra shini gusë'dë më ²⁴perë bédchini mbë lu nisë. Nalë fuertë bédchini mbë. Gutë zili nisë la'ni barcu. Jesús naga'si më. ²⁵Iurní ra shini gusë'dë më guacua'ni rai' lë'ë më nu repi rai':

—Dadë, bëlá lë'ë na'a. Aquë zátia'a iurne'.

²⁶Lë'ë më guní'i' lu rai':

—¿Pëzielú nalë rdzëbë tē? ¿Pë hia adë rialdídi'i ldu'u të na?

Iurní guashtë më nu guni'i
më guéc mbë nu guéc nisë
ru'bë. Lueguë gurëdchí nisë.
²⁷Hia ra nguii naná zénú më, nalé
bëdzëguë' ldu'u rai'. Guasé ldu'u
rai'. Guni'i rai':
—¿Chull më rë'? Rzu'bë diaguë
mbë nu nisë shtí'dzi'.

**Chupë nguii nananú mëdzabë la'ni
ldu'i**

(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

²⁸Iurë Jesús bédchini stubi ladë
rua' nisë, ladzë ra më gadareno,
chupë nguii bëru'u la'ni catë
bëga'chi tégulë. Guabi'guë rall lu
më. Guërupë rall napë rall mëdzabë
la'ni ldu'u rall. Nalé nadushë rall.
Ni tubi adë chu ráquëdi'i rdëdë
nezë catë nanú rall. ²⁹Iurní guzublú
gurushtiá rall fuertë:

—¿Pëzielú riutël con lë'ë na'a,
Jesús shini Dios? ¿Gu bédchíníl
ndë'ë parë guëzac zil lë'ë na'a antsë
guëga'a tiempë?

³⁰Zitu rëta' cantidá ra guchi.
Quëháu ra ma gui'lli. ³¹Ra mëdzabë
bë'në rall ruëguë lu Jesús; guni'i
rall:

—Si talë guëgul lë'ë na'a la'ni ra
nguii rë', perë bëne'e permisi tē
guëdëu' na'a la'ni ra guchi.

³²Iurní Jesús repi:

—Gulë gua.

Lueguë bëru'u mëdzabë la'ni ra
nguii ni. Guaté rall la'ni guchi.
Lueguë grëtë' ra guchi zia'a
guëllu'në nasesë; gulaguë ra ma
catë rlaguë guiu'u rua' nisë ru'bë.
Guaté ma la'ni nisë. Bëlda'u nisë ra
ma; lueguë guti ra ma.

³³Hia naquëhapë guchi bëllu'në
rall hashtë guë'dchi nu guzublú

biadi'dzë rall lo quë naguc, nu
shcuendë ra nguii nagú mëdzabë
la'ni ldu'u rai'. ³⁴Iurní grë mënë
shtë guë'dchi bëru'u rall; guagná
rall catë quëbezë Jesús. Iurë guná
rall lu më, bë'në rall ruëguë de quë
guëru'u më ladzë rall.

Bënëac Jesús tubi narac llunguë

(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

9 Iurní Jesús guaté la'ni barcu
parë tēdë më stubi tēchi nisë.
Iurní bédchini më guë'dchi shtë më.
²Nga'li bédchininú mënë tubi narac
llu'u galguidzë llunguë. Nagá'all lu
daa'. Iurë Jesús guná rialdí ldu'u
rall, repi më lu narac llu'u:
—Lé'ël, adë riádi'i ldu'ul.
Naperdunë duldë shtënël.

³Iurní bëldá mësë narlua'a lëy
guni'i rall la'ni ldu'u rall: “Hiembrë
rë' blac di'dzë dzabë ruadí'dzëll
cuntrë Dios”. ⁴Perë guc bë'a Jesús
pë llgabë quëbezënu rall. Iurní repi
më:

—¿Pëzielú runë tē llgabë mal?

⁵¿Pë más sencigi guënia'a lu narac
llu'u: “Naperdunë duldë shtënël”, u
guënia'a lull: “Guashtë nu bëagzé”?

⁶Parë gac bë'a tē nahia nguii
nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu, nu
parë gac bë'a tē napa pudërë parë
guna perdunë duldë shtë mënë.

Iurní repi më lu narac llu'u:

—Guashtë; bëtëa shtaa'l nu bëagzé
lídchil.

⁷Lë'ë narac galguidzë llunguë
guasuldill nu bëagzëll lídchill.

⁸Guná mënë lull, iurní bédzëguë'
ldu'u rall. Guni'i rall llëru'bë na
pudërë shtë Dios. Bë'në rall alabar
lë'ë Dios purquë bédë'ë më pudërë
ru'bë guia'a tubi nguii.

Guna'bë Jesús Mateo

(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹Jesús bëru'u më nga'li. Guná më lu tubi nguiu lë Mateo. Zúbëga'all lugar catë rúnëll cubrë impuestë. Iurní repi më:

—Gude'e naldë na.

Iurní Mateo guasuldí nu guanáldëll lë'ë Jesús.

¹⁰Guzac iurë Jesús caniháu la'ni tubi hiu'u, cantidá mënë narunë cubrë impuestë nu zihani pecadurë bédchini rall nga'li parë gulezënú rall lë'ë më lu mellë. Guzubënú rall lu mellë con Jesús nu con ra shini gusë'dë më. ¹¹Perë ra fariseo iurë guná rall lu ra mënë ni, guna'bë di'dzë rall lu shini gusë'dë Jesús:

—¿Pëzielú mësë shtë të quëhaunull ra pecadurë nu con ra mënë narunë cubrë impuestë?

¹²Bini Jesús pë quëgni'i ra fariseo; iurní guni'i më:

—Adë rquí'nidi'i ra mënë ducturë si rac llú'udi'i rall perë mënë narac llu'u, sí, ni rquí'ni rall ducturë.

¹³Gulë gua; gulë béd'ë cuendë lo quë narunë cuntienë lo quë naná escritë: “Na rac shtua'a de quë gac të mënë narga'a ldu'u sáhi'; ni más mejurë quë gunë të ofrecer ma lua ziquë ofrendë”. Zeldë guëna'ba ra pecadurë të guëabrá ldu'u rall con Dios. Adë zeldë guëná'bëdia'a mënë narni'i: “Nápëdia'a duldë”.

Guna'bë di'dzë rall lla na shcuendë ayunë

(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)

¹⁴Iurní ra nazianaldë lë'ë Juan Bautista, guabi'guë rall lu Jesús nu guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú lë'ë na'a nu ra fariseo rdë'në na'a ayunë zihani vueltë perë ra shmënëll adë rúnëdi'i rall ayunë?

¹⁵Jesús guni'i:

—Nahia ziquë lliguë shtë sa'a. ¿Ni mudë gunë të obligar ra invitatë shtë sa'a, gacu rall lari nagasë ziquë mënë narunë velar guëc tégulë mientras quëbezënú lliguë lë'ë rall? Aquëdi'i. Perë guëdchini dzë nu guëdchini tiempë lë'ë lliguë tsabsú nga'li; iurní sí, gunë rall ayunë.

¹⁶Ni tubi adë chu rúnëdi'i rumiendë lu tubi lari gushë con lari nardëá purquë si talë guëguëu'l lari nardëá lu lari gushë, más nasesë rche'zë lari cubi lë'ë lari gushë. Iurní más fier rlua'a lari. ¹⁷Ni tubi adë rgutsa'u vini cubi la'ni bulsë gushë purquë adë gúnëdi'i gan bulsë gushë la fuersë shtë vini cubi. Rie'zë bulsë gushë nu lë'ë vini guëllë'ë lu guiu'u, nu gullini ra bulsë. Por ni rquí'ni tsutsa'u vini cubi la'ni bulsë cubi. Iurní lë'ë vini nu ra bulsë adë guënítidí'in. Shti'dza adë rgá'adi'i con custumbrë shtënë të.

Shini Jairo nu na'a naguna'zi shabë më

(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

¹⁸Mientras Jesús quëadí'dzi' ra cusë rë', tubi narnibë'a mënë bédchini; bëzullíbill lu më nu guní'ill:

—Shtsa'pa niá'asë gualú guti, perë si talë guídëll lidcha; si talë guëdchi'bë guiá'al guëc shinia, guëbáni' stubi.

¹⁹Jesús guasuldí; iurní guanaldë më lé'ëll con ra shini gusë'dë më.

²⁰Iurë guanaldë më lé'èll, tubi na'a naraç ll'u'u rllë'è réni'; guabí'guëll lu Jesús. Guc chi'bë chupë izë rac llú'ull. Iurní guabí'guëll lu Jesús nezë tëchi më. Guná'zill rua' shabë më. ²¹Rúnëll llgabë: “Si talë guëna'zia shabë më, guëaca”. ²²Jesús bédchigré lu më nezë tëchi më; guná më lu na'a nu repi më: —Adë riádi'i ldu'ul, Nanë. Hia lé'èll bëáquëll purquë gualdí ldu'ul na.

Mizmë iurní bëáquëll.

²³Iurë Jesús bédchini' lidchi më importantë; guná më lu narëta' nu guná më lu ra musicuë. Ra mënë ru'në rall nu ruidë bè'në rall. ²⁴Iurní repi Jesús:

—Gulë bëru'u ndë'è purquë lë'è lliguëna'a rë' adë gútidí'i' sino nagá'si'.

Perë ra mënë bëllidchinú rall lë'è më. ²⁵Jesús guní'i' de quë guëru'u rall. Iurní guaté më la'ni hiu'u nu guna'zi më guia'a tégulë. Iurní guashtë tégulë nga'li. ²⁶Guëdubi lugar catë rnibë'a regiuni ni, bërë'tsë dí'dzë nu famë shtënë më. Biadí'dzë mënë pë guc con lë'è tégulë.

Bënëac Jesús chupë ciegu

²⁷Jesús bëru'u lugar ni; chupë ciegu guanaldë rall lë'è më; guni'i rall fuertë:

—Bëga'a ldu'ul lë'è na'a, llëbni David.

²⁸Iurë Jesús guaté la'ni hiu'u, bédchini ra ciegu lu më; repi më lu rall:

—¿Gu rialdí ldu'u të de quë zac gunëaca lë'è të?

Lë'è rall bëquebi rall:

—Rialdí ldu'u na'a, Dadë.

²⁹Iurní Jesús bëshá guia'a slu rall nu repi më:

—Gaquin según fe nanapë të.

³⁰Hia slu ra mënë ni bëaquin.

Iurní Jesús gunibë'ai' con ordë lu rall, ni tubi adë chu gac bé'adi'i lo quë nabé'ni'.

³¹Perë niá'asë gualú bëru'u rall nga'li, iurní guzublú ruadí'dzë rall guëdubi regiuni lo quë nabë'në Jesús.

Bënëac Jesús tubi gu'pë

³²Iurë Jesús con ra shini gusë'dë më ziagru'u rai' nga'li, bëldá ra mënë be'dënu rall tubi gu'pë nanapë mëdzabë la'ni ldu'i. ³³Lueguë Jesús gulú hia'ldë lë'è mëdzabë ni; hia lë'è gu'pë guzublú biadí'dzëll. Nalë bédzëguë' ldu'u ra mënë. Guni'i rall: —Nunquë la'di gunádi'ia'a guëdubi mënë shtë Israel sa' ra cusë ziquë quëhunë më.

³⁴Perë guni'i ra fariseo:

—Nguiu rë' rgu hiá'ldëll ra mëdzabë por pudëre shtë mëdzabë narnibë'a más.

Bëga'a ldu'u më ra mënë

³⁵Jesús ziagla'guë më grë ra guë'dchi naná rëta' guëlladchi nga'li. Caglua'a më la'ni iádu'u shtë ra mënë cadë lugar catë rdchini më. Biadí'dzënu më mënë cusë za'quë lla guëdchini mieti catë rnibë'a Dios. Nu bënëac më grë clasë galguidzë nu grë ra naquëhunë sufrir ra dulurë. ³⁶Iurë guná më ra mënë zihani, bëga'a ldu'u më lë'è rall purquë nalë rzac zi rall nu adë rbedchídi'i ldu'u rall. Na rall ziquë lli'li nanápëdi'i vëquërë. ³⁷Iurní repi më lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnia'a, nanú zihani cusechē perē du'psē na rall parē gunē rall dchi'ni perē rnia'a lu tē, ³⁸gulē guna'bē lu Dios naná nashtēnē cusechē parē guēshe'ldē mē más mēnē parē guadi'dzē rall diza'quē lu mēnē.

Jesús gulē ra chi'bē chupē shini gusē'dē mē

(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

10 Iurní Jesús guna'bē chi'bē chupē shini gusē'dē mē nu bēdē'e mē autoridá nu pudēre parē guēgú rai' ra mēdzabē la'ni ldu'u ra mēnē nu parē gunēac rai' grē ra narunē sufrir galguidzē nu dulurē.

²Ndē'e na lē ra poshtē; guēzá chi'bē chupē rai': primēre Simón; nāpi' stubi léhi' Pedro. Nu bē'nē mē nombrar Andrés bēchi Pedro. Guna'bē mē Jacobo nu bēchi' Juan, shini Zebedeo. ³Guna'bē mē Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo el quē narunē cubrē impuestē. Guna'bē mē Jacobo shini Alfeo. Guna'bē mē Lebeo, nāpi' stubi léhi' Tadeo. ⁴Guna'bē mē Simón naná miembrē shtē partidē cananista, nu guna'bē mē Judas Iscariote el quē nabē'nē intriegu lē'e Jesús.

Jesús gunibē'a tsagni'i ra poshtē diza'quē lu ra mēnē

(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵Jesús gunibē'a guēzá chi'bē chupē nguui ni; guni'inú mē lē'e rai' lla guzia'a rai'. Repi mē lu rai':

—Adē tsádi'i tē regiuni catē quēreldē ra nadē nádi'i mē israelitē. Nu adē tsutēdi'i tē guē'dchi Samaria. ⁶Más bien tsa tē lu ra mēnē naná ziquē lli'li naguniti,

quiere decir, naciuni Israel. ⁷Gulē biadi'dzē lu mēnē lla tsuté mēnē catē rñibē'a Dios purquē hia lē'e iurē ziadgchini tē guēnibē'a mē.

⁸Gulē bēnēac ra narac ll'u. Gulē bēcua'ñi ra tēgulē. Gulē bēnēac narac galguidzē ru'dzē ládi'. Gulē cu grētē' mēdzabē la'ni ldu'u ra mēnē. Lē'e tē bē'nē tē recibir pudēre ndigá; gulē bēdē'e sin quē gúnēdi'i tē cubrē.

⁹Adē guá'adi'i tē orē, ni bēdchichi, ni dumí mitu'nē. ¹⁰Adē guá'adi'i tē panitē parē quē dumí. Adē guá'adi'il chupē manguē, nilē chupē par rachi. Adē guá'adi'il bastunē. Pues el quē narunē dchi'ni napē derechē parē gaull lidchi shlámēll.

¹¹Iurē lē'e tē guēdchini tē tubi guē'dchi u tubi ranchi, gulē quili nga'li tubi mēnē naná runē tucarē guēquē diaguē shti'dza. Hia nga'li guēa'nē tē lídchill hashtē iurē lē'e tē guēbi' tē. ¹²Iurē lē'e tē tsuté tē lidchi mēnē ni, gulē bē'nē saludar lé'i' con tubi diza'quē. ¹³Si talē ra mēnē ni runē tucarē guēquē diáguēll shti'dza, gulē bēdē'e bendición shtē tē nga'li; perē si talē adē guēquē diáguēdi'i rall shti'dzē tē, si talē adē nádi'i ra mēnē mē za'quē, gulē biequi nga'li con grē diza'quē shtē tē. ¹⁴Si talē nēdi'i mēnē ni gunē recibir diza'quē nu nēdi'ill guēquē diáguēll shti'dzē tē, iurní gulē bēru'u hiu'u ni u guē'dchi ni. Iurní gulē guēdchibi gushēguui'u nadchi'bē guēa' tē ziquē sēni de quē adē gualdídi'i ldu'u rall. ¹⁵Guldía rnia'a, dzē shtē juici más llēru'bē na cashtigu parē guē'dchi ni quē parē ra mēnē shtē Sodoma u Gomorra.

Guëzac zi mënë lë'ë të

¹⁶'Gulë guná, na guëshe'lda lë'ë të cumë ziquë ra lli'li ladi ra ma dushë, perë gulë gac nasini cumë ziquë serpientë, nu gulë gac nadu'u ziquë palumë. ¹⁷Gulë gapë cuidadë ra mënë shtë lugar ni; gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gobiernë nu hashtë guëne'e rall galné lë'ë të la'ni iádu'u. ¹⁸Tsanú rall lë'ë të lu ra gubernadurë nu lu rëy purquë na të shmëna. Zni gac të testigu shtëna delantë lu ra autoridá hashtë delantë lu ra nanádi'i mē israelitë. ¹⁹Perë iurë lë'ë rall gunë rall intriegu lë'ë të lu ra gobiernë, adë rquëd'i'nidi'i ldu'u të por lo quë naguëni'i të lu rall u por lo quë naguadi'dzë të lu ra mënë, purquë iurë lë'ë iurë guëga'a, Dios guësédchini mē di'dzë parë guadi'dzë të ²⁰purquë lëdë lë'ëdi'i të guadi'dzë të sino lë'ë Espiritu Santo naze'dë de Shtadë të, guadi'dzi' por lë'ë të.

²¹'Ra nguii gunë rall traicionar ra bëchi sa' rall të parë gati sa'll. Ra shtadë ra mënë gunë rall traicionar shini rall. Shini rall guëásëll guëc shtadë rall hashtë quini rall shtadë rall. ²²Grétë' mënë shtë guë'dchiliu guená zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna, perë el quë nagac firmë hashtë fin, ndë'ë gac salvar. ²³Iurë lë'ë mënë guëzunaldë rall lë'ë të cualquier tubi guë'dchi catë guëdchini të, gulë bëru'u nga'li; gulë bëllu'në hashtë stubi guë'dchi purquë guldía rnia'a, lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu guëdchíni' antsë quë lë'ë të guadi'dzënu të diza'quë lu mënë guëdubi guë'dchi shtë Israel.

²⁴'Ni tubi narsë'dë lu shmësi', lasáquëdi'ill más quë mësë shtënell. Ni tubi muzë lasáquëdi'i más quë shlámi'. ²⁵El quë narsë'dë, tsull cunformë según el quë naquëglua'a, hashtë despuësë iurní tsalú studi shtënell, iurní gáqui' ziquë lë'ë mësë. Zni na tubi muzë parë lu shlámëll. Ziquë tubi nguii con shíni', cagni'i ra mënë rnibë'a mēdzabë Beelzebú na, nu zac guëni'i rall rnibë'a mēdzabë lë'ë të.

Chu guëdzéba'a

(Lc. 12.2-9)

²⁶'Por ni rnia'a lu të, adë rdzébëdi'i të ra mënë. Pues ni tubi cusë nanaga'chi adë guëá'nëdi'in sin adë guërú'udi'in lu llni. Nu grë cusë naga'chi, napë quë guëdë'ë mënë cuendë de ni. ²⁷Lo quë narnia'a lu të apartë, gulë guni'i di'dzë ni delantë lu grë mënë. Lo quë nabëluá'ahia lu të apartë, gulë guni'i fuertë dizdë guëc hiu'u. ²⁸Adë rdzébëdi'i të ra narguini cuerpë perë adë gáquëdi'i quini rall almë. Más bien gulë bēdzēbē el quë nanapë pudërë guëzalú cuerpë nu almë la'ni gabildi.

²⁹'Rdu' ra ma'ñi, chupë ma por tubi centavë, perë ni tubi de lë'ë ra ma adë rátidi'i sino quë lë'ë Dadë Dios adë guëdë'ë mē sí; Dios rdë'ë mē cuendë. ³⁰Napë mē cuendë bēldá guitsë guëquël. ³¹Adë rdzébëdi'i të; pues más lasac të quë ra ma'ñi.

Pë gac con ra shmënë Jesús

(Lc. 12.8-9)

³²'Grétë' el quë naguëquebi favurë de na delantë lu ra mënë, na guëquebia favurë de lë'ëll delantë lu Shtada naquëbezë gube'e. ³³Perë

si talë nanú el què narni'i nádi'll
shmëna delantë lu ra mënë, na
guna negar lë'ëll delantë lu Shtada
naquëbezë gube'e.

Por Jesús nanú divisioni

(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

³⁴Adë rúnëdi'i tē shgabë tē de
què zeldënúa paz lu guédchiliu rē'.
Pues adë zeldënúdia'a parë cuedchí
ldu'u mënë con sa'll lu guédchiliu
sino parë gac dividir mënë por
shti'dza. ³⁵Na zelda parë grë ra
nguiu guëasë rall guëc shtadë rall,
shtsa'pë rall guëasë rall guëc shni'a
rall. Nu ra lli'lli guëasë rall guëc
suëgrë rall. ³⁶De mudë de cadë tubi
rall gac rall enemigu parë famili
shtënë rall.

³⁷El què narac shtu'u shtádi' u
shní'ai' más què rac shtú'ull na, adë
rlluí'idi'i gáqui' shmëna. El què
narac shtu'u llgá'ni' u shtsápi' más
què rac shtú'ull na, adë rlluí'idi'i
gáquëll shmëna. ³⁸El què nadë
gúnëdi'i renunci prupi deseo
shtënëll, si talë adë nēdi'i gátill por
na; si talë adë tsanáldēdi'ill shneza,
nguiu ni nasáquēdi'ill gáquëll
shmëna. ³⁹El què narac shtu'u gac
salvar vidë shtënëll, guën'till vidë
shténi', perë el què naguëniti vidë
shténi' por na, ni gac salvárell.

Premi parë ra shmënë Jesús

(Mr. 9.41)

⁴⁰El què narunë recibir cualquier
tubi de lë'ë tē, mënë ni también
rúnëll recibir na. El què narunë
recibir na, mënë ni rúnëll recibir
el què nabëshe'ldë na. ⁴¹El què
narunë recibir tubi shmuzë Dios
purquë ze'dë mënë ni de Dios, ni

gúnëll recibir mizme premi nard'ë
Dios parë ra shmuzë mē nabiadi'dzë
shti'dzë mē. El què narunë recibir
tubi nguiu za'quë purquë nall mē
za'quë, mënë ni gúnëll recibir
premi shtë mē za'quë. ⁴²Cualquier
el què naguëd'ë tubi vasë nisë galë,
tē gu tubi más humildë shmëna,
guldía rnia'a lu tē, segurë guëd'ë
Dios tubi premi cá'all.

Ra nabëshe'ldë Juan Bautista lu Jesús

(Lc. 7.18-35)

11 Iurë Jesús gualú guni'i mē lla
mudë guzia'a ra chi'bë chupë
shini gusë'dë mē, bēru'u mē nga'li
parë zia'a mē. Bēlua'a mē diza'quë lu
ra mënë guë'dchi narëta' guëlladchi.

²Juan nanú lachigui'bë perë bini'
lo què naquëhunë Cristo. Iurní
bëshé'ldi' bēldá shmēni'; tsagná rall
lë'ë Jesús ³parë guagna'bë di'dzë
rall lu mē:

—¿Gu lë'ël nal Cristo, el què napë
quë guëdchini por partë shtë Dadë
Dios, u napë quë guëlezë na'a stubi
naguëdchini?

⁴Jesús repi:

—Gulë tsaguëchi lu Juan lo quë
naguná tē nu lo quë nabini tē. ⁵Gulë
biadi'dzë grëtë' lo quë naguná tē:
ra ciegu rna; ra cujë rzë; ra narac
galguidzë ru'dzë ládi', guzuné rall;
grë ra cue'të bëabrí rini rall. Ra
tëgulë gubani rall stubi. Grë ra prubi
quëquë diaguë rall diza'quë parë gac
salvar rall. ⁶Guëquitë ldu'u ra naná
tsagla'guë tsaldí ldu'i na, grë ra
nartúdi'i lúhi' gáquëll shmëna.

⁷Iurë lë'ë shmënë Juan zëagzé,
iurní Jesús guzublú quëadi'dzë mē
shcuendë Juan. Repi mē lu ra mënë:

—¿Pë guagná të lu shlatë;
tubi ziquë gui'lli narni'bi mbë?
⁸Aquëdi'i. ¿Pë guagná të lu tubi
nguii nanacu lari chulë? Aquëdi'i.
Lë'ë të nané të de quë grë ra naracu
con lari nalasac zihani dumí,
quërelde rall lidchi rëy. ⁹Por fin ¿pë
guagná të lu tubi muzë shtë Dios?
Perë sí, de verdá guná të tubi muzë
shtë më mayurë quë ra nabiadi'dzë
shti'dzë më guahietë. ¹⁰Juan na el
quë narni'i Sagradas Escrituras:

Na guëshe'lda tubi naguadi'dzë
por na antsë guëlua'alul lu
mënë.

¹¹Guldía rnia'a, grëtë' ra mënë
nagubani tiempë guahietë, nápëdi'i
rai' más hunurë quë Juan. Perë
rnia'a lu të, el quë namás humildë
entrë ra mënë narialdí ldu'i
diza/quë shtëna, napë rall más
hunurë quë Juan.

¹²Dizdë Juan Bautista hashtë
iurne', ra mënë mal rac shtu'u rall
guëzalú rall diza/quë shtë Dios parë
adë tsutédi'i mënë catë rnibë'a Dios.
Ra narac shtu'u tsuté nezë za/quë,
runë rall llëru'bë fuersë parë tsuté
rall. ¹³Grëtë' lo quë nabëquë'ë ra
muzë nabiadi'dzë shti'dzë Dios nu
lo quë nabëquë'ë Moisés, guni'i
rai' lo quë narac shtu'u Dios hashtë
tiempë shtë Juan Bautista. ¹⁴Si
talë lë'ë të rac shtu'u të tsaldí ldu'u
të lo quë narnia'a de Juan, náhi'
ziquë Elías. Juan náhi' el quë muzë
shtë Dios guni'i guahietë napë quë
guëdchini. ¹⁵Si talë rac shtu'u të
tsasé të, gulë bëqué diaguë bien lo
quë narnia'a.

¹⁶'Guadi'dza tubi comparaciuni
lla na mënë tiempë ne'. Lë'ë rall
na rall ziquë llguë'në nacaguitë.

Zúbëga'a rall lu llguë'a nu rni'i rall
fuertë lu sa' rall: ¹⁷"Bëdi'ldi na'a
musiquë lëgrë perë adë bëguí'di'i
të. Bëdi'ldi na'a cantë tristë perë
adë bí'nidi'i të." ¹⁸Bëdchini Juan;
adë gudáudi'i' zihani cusë nu adë
bii'di'i' licor, perë lë'ë të rni'i të
de quë nápi' tubi mëdzabë la'ni
ldú'i'; por ni adë guanáldëdi'i të
lé'i'. ¹⁹Lueguë bëdchinia, nguii
nabëshe'ldë Dios; rni'i të rau sha'ta
nu rni'i të ruhia vini. Rni'i të nahia
amigu shtë pecadurë nu amigu
shtë ra narunë cubrë impuestë, por
ni adë rialdídi'i ldu'u të shti'dza.
Manërë nacanihunë Dios na ziquë
llni; rlua'ain la'ni vidë shtë ra naná
riasé shti'dzë më de verdá.

**Ra mënë adë guasédi'i rall shti'dzë
më**

(Lc. 10.13-15)

²⁰Iurní lë'ë Jesús guzublú quëgni'i
më lu ra mënë guë'dchi catë bënë
më más milagrë ru'bë purquë ra
mënë ni, adë bëabrídi'i ldu'u rall
con Dios. Iurní guni'i më:

²¹—Prubi de lë'ë të mënë shtë
guë'dchi Corazín. Prubi de lë'ë
të mënë shtë guë'dchi Betsaida;
purquë si talë mënë shtë Tiro nu
Sidón nianá rall grë ra milagrë
naguná të, pues hía niac cambi
mudë nanabani rall; niabrí ldu'u
rall con Dios. Niazubë rall lu dë
nu niacu rall lari nagasë ziquë
señi de quë bënë nadzë'ë mudë
nanabani rall. ²²Na rnia'a lu të, dzë
guëshe'ldë Dios juici guëc mënë
shtë guë'dchiliu, ra mënë shtë Tiro
nu Sidón gunë rall sufrir menos quë
lë'ë të. ²³Nu rnia'a lu të naquërelde
guë'dchi Capernaum, runë nadchini

të por tantë llin nabë'në të recibir, perë tsalú të lugar catë quëbezë ra tēgulë purquë mēnē shtë ciudá Sodoma, si talē nianá rall milagrē cumē ziquē guná tē, pues todavía nianá quëbezë guē'dchi Sodoma iurne'. ²⁴Perē rnia'a lu tē, dzē shtë juici lē'ē tē gunē tē recibir más cashtigu dushē quē ra mēnē shtë regiuni shtë Sodoma.

Gulē te'e lua parē cuedchí ldu'u tē
(Lc. 10.21-22)

²⁵Tiempē ni Jesús biadi'dzēnúhi' Shtádi':

—Dadē, dushquíllil, rnibé'al gube'e nu gué'dchiliu. Quéhuna alabar lé'ēl, Dadē; bēluá'al shtí'dzēl lu mēnē humildē, rac bē'a rallin. Perē nacahi shtí'dzēl bē'nēl parē ra mēnē narni'i na rall mē ru'bē, ra mēnē narianaldē tēchi llgabē nguii. ²⁶Zni bē'nēl Dadē purquē zni rac shtú'ul gac.

²⁷Lē'ē Shtada bēne'e grētē' cusē rē' parē na; ni tubi chu runguē bē'a chu nahia de verdá, sulamēntē Shtada runguē bē'ai'. Ni tubi chu runguē bē'a chu na Shtada de verdá, sulamēntē na runguē bē'ahia chu náhi'. Nahia shini mē; gunguē bē'a mēnē Shtada sulamēntē si rac shtua'a guēluá'ahia nguii ni Shtada. ²⁸Gulē te'e lua grētē' el quē narbedchídi'i ldu'i, grē tē nariashac ldu'i por duldē shtë tē, guēnehia paz parē lē'ē tē. ²⁹Gulē bēca'a yuguē naguēdchi'ba guēc tē nu gulē bēsē'dē shti'dza. Nadú'uhia nu nalē pacēnci nahia. Gulē te'e lua tē guēdzēlē tē descansē parē almē shtë tē. ³⁰Ldai' nabēluá'ahia lu tē, nalē sencigi nahin parē gua'a

tē ziquē tubi yuguē shashu. Lo quē narnibé'ahia adē nagánēdi'in.

Ra shini gusē'dē mē caniashi rai'
du'u dzē narzi'i ldu'u mēnē

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

12 La'ni ra dzē ni Jesús zía'ai' nezē shtēnē mē catē rgabní trigu. Tubi dzē narzi'i ldu'u mēnē, ra shini gusē'dē mē bēdchini galērlidia'nē ldu'u rai'. Iurní guzublú caniashi rai' du'u shtë trigu parē quéháu rai' bē'dchi trigu. ²Iurē lē'ē ra fariseo guná rall lo quē nabē'nē rai', repi rall lu Jesús:

—Guná, ra shini gusē'dēl quēhunē rall lo quē naprovidē según lēy. Caniashi rall du'u dzē narzi'i ldu'u mēnē.

³Jesús repi:

—¿Pē adē bí'ldidi'i tē histori lo quē nabē'nē David guahietē con ra narianaldē téchi'? Bēldia'nē David nu guatēhi' lidchi Dios. ⁴Guna'zi David guetēshtildi sagradē. David gudáuhi' guetēshtildi ni, perē según lēy shtë Dios sulē bēshuzi napē rall derechē gau rai' guetēshtildi sagradē, lédēdi'i David con ra mēnē nananú con lē'i'. ⁵Hia bi'ldi tē lēy shtë Moisés. Ra bēshuzi shtë iádu'u adē rzí'idi'i ldu'u rall dzē descansē por trabaju nanapē rai'; nu nádi'in duldē. ⁶Na rnia'a lu tē, zuga'a tubi nguii ndē'ē naná más importantē quē iádu'u. ⁷Lē'ē tē, ¿pē adē riasēdi'i tē lo quē narni'i Sagradas Escrituras? “Na rac shtua'a guēga'a ldu'u tē sa' tē más quē ra ma narne'e tē lu bēcu'guē ziquē ofrendē”. Si talē riasē tē di'dzē ni, adē gúnēdi'i tē condenar ra nanápēdi'i faltē. ⁸Lē'ē nguii

nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, nápi' autoridá nu pudërë parë guëñí'i' pë gunë mënë dzë narzi'i ldu'u mënë.

Tubi nguiiu nagubidchi guiá'ai'

(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹Iurní Jesús bëru'u lugar ni. Guaté më la'ni iádu'u shtë ra mënë. ¹⁰Nga'li zuga'a tubi nguiiu nagubidchi tubi guiá'ai'. Perë ra fariseo rac shtu'u rall guëdzëlë rall manërë parë gunë rall acusar lë'ë Jesús. Iurní guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—Según lëy ñgu nanú permisi gunëac mënë narac ll'u'u grë ra dzë narzi'i ldu'u mënë?

¹¹Repi Jesús:

—¿Chu de lë'ë të si talë guëñítil tubi lli'li, si talë ldaguë ma la'ni guërzú dzë descansë, pë adë tsaldúdi'i të ma? ¹²Pues más nasac vidë shtë nguiiu quë lli'li. Zni nanú permisi gunë mieti bien dzë narzi'i ldu'u ra mënë.

¹³Iurní repi më lu nguiiu nagubidchi guiá'ai':

—Bëldí guiá'al.

Lë'ë nguiiu bëldí guiá'ai'. Lueguë bëac guiá'ai'; bëa'në guiá'ai' ziquë na stubi guiá'ai'. ¹⁴Iurní bëru'u ra fariseo. Guzublú rall quili rall manërë parë quini rall lë'ë Jesús.

Lo quë nabëquë'ë Isaías

¹⁵Iurë guc bë'a Jesús pë quëhunë ra fariseo, bëru'u më; zia'a më stubi lugar. Perë cantidá mënë guanaldë rall lë'ë më. Jesús bënëac grëtë' narac ll'u'u. ¹⁶Nu bëdë'ë më ordë de quë adë guadí'dzëdi'i ra mënë chu na më. ¹⁷Zndë'ë guc parë gac

cumplir lo quë nabëquë'ë Isaías, muzë shtë Dios:

¹⁸Ndë'ë lë'ë shmuza nagulëa; el quë nalë rac shtua'a nu el quë narquitë ldua'a.

Guëdë'ëhia Espíritu Santo cuezënúhi' më ni.

Guëni'i më lu mënë nanádi'i më israelitë de quë ze'dë guëdchini juici shtë Dios.

¹⁹Adë guadí'dzëdi'i më tantë. Na më nadu'u.

Adë rtá'lëdi'i më di'dzë; adë guëñí'idi'i më fuertë nezë.

²⁰Na më pacënci; adë nádi'i më ziquë el quë narguitsu gui'lli. Nádi'i më ziquë el quë narsëaldë mëchi narqué gui'i.

Cuezë më hashtë cueshtë gobiernë shtëhi'; guëñibë'a më manërë justë.

²¹Mënë nanádi'i më israelitë, tsaldí ldu'u rall shti'dzë më parë gac salvar rall.

Guni'i ra mënë napë Jesús mëdzabë la'ni ldú'i'

(Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

²²Iurní bëdchininú mënë tubi nguiiu lu Jesús. Nall ciegu nu gu'pë. Bë'në mëdzabë nananú la'ni ldu'u nguiiu ni parë adë rnádi'ill nu rnf'idi'ill. Jesús bënëac lé'i'. Iurní guná nguiiu, nu clarë biadi'dzë nguiiu. ²³Grëtë' ra mënë narëta' nga'li, guasë ldu'u rall nu bëdzëguë' ldu'u rall. Guni'i rall: —¿Pë lë'ëdi'i llëbní David ndë'ë, el quë nacabëza'a?

²⁴Perë ra fariseo bini rall lo quë naguni'i mënë; guni'i rall:

—Perë hiumbrë rë' rgull mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, jëfë shtë ra mëdzabë.

²⁵Perë guc bë'a Jesús lo quë narunë rall shgabë rall. Iurní repi më:

—Si talë grë mënë shtë gobiernë rdildi cuntrë mizmə sa' rall, tsalú gobiernë. Igual gac con tubi guë'dchi nu si talë tubi famili rdildi entrë lë'ë rall, guëdchini tiempë tsalú famili ni. ²⁶Nu Satanás, si talë Satanás nadivididë mizmə lë'ëll, tsalú pudërë shtë'nëll; guë'nibë'adi'ill shmë'nëll iurní. ²⁷Si talë rguhia mëdzabë por pudërë shtë Beelzebú, ¿chu runë compa'ni ra mënë sa' tē nargú mëdzabë la'ni ldu'u mënë? Mizmə nguii ni gunë rall juzguë lë'ë tē. ²⁸Perë si talë con pudërë shtë Dios rguhia mëdzabë, hia bëga'a iurë; guëlladchi zuga'a Dios parë guë'nibë'ai' lë'ë tē.

²⁹¿Llallë gac tsuté tubi nguba'në lidchi tubi nguii fuertë tē parë guëdchisull pë shtë'në mënë? Primërë napë quë guëlf'bill nguii ni, iurní sí, zac guëdchisull pë shtë'në mënë ni.

³⁰El quë nanëdi'i guëni'i favurë de na, nall cuntrë de na. El quë nadë rtëadi'i mënë lua, na ziquë tubi narsëllu'në mënë lua.

³¹Rnia'a lu tē de quë zac perdunë grë duldë shtë ra nguii nu grëtë' didzabë narni'i rall, gunë më perdunë, perë si talë guni'i mënë di'dzë mal cuntrë Espíritu Santo, ni sí, jamás adë nídi'i perdunë.

³²Cualquier narni'i didzabë guëc nguii nabëshe'ldë Dios, zac perdúnëll perë el quë naruadi'dzë cuntrë Espíritu Santo, jamás adë gáquëdi'i perdunë parë guëdubi tiempë lu guë'dchiliu rë', nilë lu stubi guë'dchiliu nanadë tsalúdi'i.

Nashi shtë hiaguë rlua'a pë hiaguin

(Lc. 6.43-45)

³³Si talë hiaguë nahin cusë za'quë, zni rne'ei nashi za'quë. Si talë hiaguë nahin mal, pues nashi mal rne'ei. Shnashi hiaguë rlua'a pë hiaguin. ³⁴Lë'ë tē llëbní mbe'ldë, ¿llallë gac guëni'i tē cusë za'quë? hia quë lë'ë tē mizmə lë'ë tē na tē mal. Pues ruadi'dzë tē zihani di'dzë dzabë naze'dë la'ni ldu'u tē. ³⁵Nguii za'quë ruadi'dzëll cusë za'quë purquë cusë za'quë nanú la'ni ldu'ull. Perë ra nguii mal ruadi'dzëll cusë mal purquë cusë mal nanú la'ni ldu'u rall. ³⁶Perë na rnia'a lu tē, dzë shtë juici grë mieti guëdë'ë rall cuendë lu Dios por grë ra di'dzë nagúpëdi'i rall cuidadë. ³⁷Purquë según di'dzë nabiadi'dzë tē, gunë më juzguë lë'ë tē; gac salvar tē u gac condenadë tē.

Ra mënë mal rac shtu'u rall guená rall tubi milagrë

(Mr. 8.12; Lc. 11.29-32)

³⁸Iurní guni'i ra fariseo nu ra narlua'a lëy lu Jesús:

—Mësë, rac shtu'u na'a guená na'a tubi se'ni, tubi milagrë ru'bë gúnëll.

³⁹Jesús bëquebi:

—Mënë mal nalë rac shtu'u rall guená rall tubi se'ni nu milagrë ru'bë, perë hia jamás adë chu guënë'eru'u más se'ni, sulë se'ni ziquë naguc con Jonás. ⁴⁰Ziquë Jonás gua la'ni mbeldë durantë tsunë dzë nu tsunë gue'lë, zni zac con nguii nabëshe'ldë Dios lu guë'dchiliu; guëca'chi ra mënë lë'i' la'ni ba'a; tsúhi' nga'li tsunë dzë nu tsunë gue'lë. ⁴¹Grë ra naguquërelde ciudá shtë Nínive

tsasuldí rall lu juici con ra mënë
 naquèrldē ne', nu guēni'i ra mënë
 shtë Nínive ra mënë nanabani ne'
 na rall culpablē purquē ra mënë
 shtë Nínive, iurē bini rall shti'dzē
 Jonás, bëabrí ldu'u rall con Dios.
 Gulē guná, hia bēdchini tubi más
 mē importantē quē Jonás. ⁴²Iurē gac
 juici shtë Dios, lē'ē reina nagunibē'a
 ladzē Sur, tsasuldill nu gúnēll juzguē
 mēnē nanabani ne'; na rall culpablē
 purquē na'a ni bidē guēnall lu
 Salomón tē guēquē diáguēll llgabē
 shtë Salomón; perē gulē guná, hia
 bēdchini tubi más mē importantē
 quē Salomón.

Mēdzabē mal nabēabrí ldu'u mēnē

(Lc. 11.24-26)

⁴³Iurē bēru'u mēdzabē la'ni ldu'u
 nguii, rzēll catē nīdī'i nisē. Rguílill
 catē cuézēll perē adē rdzélēdī'ill
 lugar. Iurní rní'ill: ⁴⁴“Guēabría ldu'u
 mēnē catē bērua'a”. Bēdzélēll nguii
 ziquē tubi hīu'u bien arregladē nu
 limpi. ⁴⁵Iurní tsaglli'i mēdzabē
 gadchi mēdzabē más mal quē lē'ēll;
 riutē rall la'ni ldu'u nguii ni. Por fin
 bēa'nē nguii peor quē antsē. Zni gac
 suceder con ra mēnē mal rēl.

Shni'a nu bēchi Jesús

(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶Nianá Jesús zia gla'guē
 quēadī'dzi' lu ra mēnē zihani, iurní
 bēdchini shni'a mē con ra bēchi
 mē. Rēta' rai' tēchi fuērē nu rac
 shtu'u rai' guadi'dzēnú rai' lē'ē
 mē. [⁴⁷Bēdchini tubi nabēdchinínú
 rsunē lu Jesús. Guní'ill:

—Lē'ē shnī'al nu ra bēchil zuga'a
 rai' tēchi fuērē; rac shtu'u rai'
 guadi'dzēnú rai' lē'ēl.]

⁴⁸Perē lē'ē mē repi lu naguanú
 rsunē:

—¿Chull na shnī'ahia? ¿Chull na
 bēcha?

⁴⁹Iurní bē'nē mē sēni con guia'a
 mē; guni'i mē shcuendē ra shini
 gusē'dē mē:

—Ndē lē'ē shnī'ahia nu ndē'ē
 na bēcha ⁵⁰purquē grētē' el quē
 narunē según voluntá shtë Shtada
 naquēbezē gube'e, na bēcha; nall
 zana, nu nall shnī'ahia.

Comparaciuni shtë nartē'tsē bē'dchi

(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

13 Mizmē dzē ni bēru'u Jesús
 hīu'u. Iurní guzubē mē rua'
 nisē ru'bē nu cantidá mēnē bēdēa
 rall lugar catē quēbezē mē. ²Por ni
 Jesús guaté la'ni tubi barcu; iurní
 guzubē mē parē guēlua'a mē. Grētē'
 ra mēnē bēa'nē rall rua' nisē lu
 guiu'u. ³Caglua'a mē zihani cusē
 por comparaciuni. Guni'i mē:

—Tubi nguii guagté'tsēll bē'dchi.

⁴Iurē bētē'tsēll bē'dchi, du'pē
 bē'dchi gulaguē lu nezē, hia nga'li
 bēdchini ra ma'ñi. Gudáu ma ra
 bē'dchi. ⁵Stu'pē bē'dchi gulaguē lu
 guiu'u guē'ē catē du'pē guiu'u nanú.
 Hia bē'dchi ni nasesē gualdanin
 purquē du'pē guiu'u nanú ⁶perē
 iurē lē'ē ngubidzē bēru'u, güe'qui
 plantē purquē nápēdī'in llēru'bē
 shlu'chi; gubidchin. ⁷Stu'pē bē'dchi
 gulaguē ladi ra gui'lli guitsē.
 Gualdanin la'ni gui'lli guitsē perē
 gui'lli guni guēquin. ⁸Perē stu'pē
 bē'dchi gulaguē lu guiu'u za'quē.
 Nga'li bēdē'in cusechē. Bēldá
 bē'dchi bēdē'ē tubi gahiu'a por tubi.
 Sēbēldahin bēdē'ē sesenta por tubi
 bē'dchi. Stubi bēdē'ē galdē bi chi

por tubi. ⁹Si talë rac shtu'u të tsasë të, gulë bëquéé diaguë bien shti'dza.

Pëzielú guni'i më comparaciuni

(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

¹⁰Iurní ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú ruadí'dzël lu ra mënë por comparaciuni?

¹¹Lë'ë më bëquebi:

—Dios bëshel'dë llni guëc të parë riasë të manërë narnibë'a Dios ziquë rëy, perë adë bëshel'dëdi'i Dios llni guëc rall parë gac bë'a rall manërë narnibë'a më. ¹²El quë narac shtu'u tsasë shti'dzë më, guëdë'ë më más llni, perë el quë nanédi'i tsasë shti'dzë më, tsabsú grë llni nanápëll. ¹³Por ni quëadi'dza por comparaciuni purquë lë'ë rall rna rall lu milagrë shtëna perë adë riasédi'i rall. ¹⁴Zni na rall. Guc cumplir shti'dzë Isaías el quë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë. Bëqué'ëi':

Lë'ë të, sí, segurë guini të perë adë riasédi'i të.

Segurë guená të perë adë guëdë'ëdi'i të cuendë

¹⁵purquë nalé naguëdchi ldu'u mënë. Adë nédi'i rall tsasë rall; adë nédi'i guëdë'ë rall cuendë shti'dzë Dios.

Nédi'i rall guëdchini llni guëc rall. Na rall ziquë ra ciegu nu ziquë naná rcue'të.

Nédi'i rall tsasë rall parë guëabrí ldu'u rall con na parë gunëaca almë shtë rall të gac salvar rall.

¹⁶Dichusë të purquë riasë të lo quë narná të nu rdë'ë të cuendë

shti'dza. ¹⁷Guldía rnia'a, cantidá ra muzë shtë Dios guahietë nu mënë za'quë naguquërdë antsë, guc shtu'u rai' nianá rai' cusë nabëna perë adë gunádi'i rai'. Guc shtu'u rai' nini rai' di'dzë shtëna nabini të perë adë bínidi'i rai'.

Jesús biadi'dzë shcuendë bë'dchi

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸Gulë bëquéé diaguë iurne' lo quë narunë cuntienë comparaciuni shtë naquëgtë'tsë bë'dchi. ¹⁹Grë ra nabini díza'quë narni'i lla rnibë'a Dios ziquë rëy perë riasédi'ill, nall ziquë bë'dchi nagulaguë lu nezë. Ridë mëdzabë; rdchisú mëdzabë diza'quë nabëcabní më la'ni ldu'ull. ²⁰Bë'dchi nagulaguë lu guiu'u guë'ë, na ziquë mënë narini diza'quë; rëuu' ldu'u rall diza'quë; lueguë rca'a rallin con gustë. ²¹Perë cumë ziquë plantë nanápëdi'i shlu'chi, adë tsaglá'guëdi'i rall shnezë më. Iurë lë'ë ra mënë rzac zi rall lë'ëll por shti'dzë Dios u iurë rzunaldë mënë lë'ëll, lueguë rëazë guëtëll. ²²Bë'dchi nagulaguë ladi gui'lli guitsë, na ziquë el quë narini diza'quë perë por tantë rac ldu'u rall por ra cusë shtë guédchiliu nu rac shtu'u rall gac rall ricu, hia adë rianáldëdi'i rall tēchi diza'quë. Grë deseo mal na ziquë gui'lli guitsë narte'le ra plantë nu adë rdé'ëdi'in cusechë. ²³Perë bë'dchi nagulaguë lu guiu'u za'quë, na ziquë ra mënë narini diza'quë shtë Dios. Riasë rall pë runë cuntienë shti'dzë më. Nall ziquë plantë nardë'ë cusechë. Bëldá rall rdë'ë tubi gahiu'a por tubi bë'dchi. Sëbëldahin rdë'ë sesenta por tubi, nu stubi rdë'ë galdë bi chi por tubi.

**Comparaciuni shtë gui'lli
mal ladi trigu**

²⁴Jesús guni'i stubi comparaciuni:
—Lugar catè rnibè'a Dios na ziquè
tubi nguii nabëcabní bè'dchi za'què
lu guiu'u shtëni'. ²⁵Perè iurè lè'è rall
naga'si rall, bèdchini tubi enemigu.
Hia hiumbre ni bëcabní gui'lli mal
ladi trigu. Lueguè zia'all. ²⁶Iurè lè'è
trigu guaru'bin nu lè'è du'u bëru'u,
tambièn lè'è gui'lli guaru'bin ladi
trigu. ²⁷Iurní muzè shtë lamè repi
rall: “Dadè, bè'dchi nabëcabnil lu
lachi òpè bè'dchi za'quin? ¿Callè
bëru'u gui'lli mal gualdani ladi
trigu?” ²⁸Lè'è nashtënè guiu'u guni'i:
“Aquè, tubi enemigu bëcabní bè'dchi
gui'lli”. Iurní ra muzè guna'bè di'dzè
rall: “¿Gu rac shtë'u'ul guiá na'a tè
guèdashi na'a grètè' ra gui'lli mal?”
²⁹Perè lè'è lamè guni'i: “Aquèdi'i
purquè si talè gashi tè gui'lli mal,
nu zac trigu gashi tè. ³⁰Mejurè
ziaru'bin juntè hashtë tiempè shtë
cusechè. Iurní guënbé'ahia ra
muzè tè parè guëtéa rall gui'lli mal
primèrè nu guèli'bin, gac manullin
tè parè tsequin. Hia despuèsè
guèdèa trigu tè parè tsutsá'uhin.”

Comparaciuni shtë bè'dchi mitu'nè
(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹Jesús guni'i stubi comparaciuni:
—Lugar catè rnibè'a Dios, na ziquè
tubi bè'dchi mitu'nè. Tubi nguii
guacabní bè'dchi lu shguiú'ull.
³²Bè'dchi ni na más mitu'nè què
grè ra bè'dchi, perè iurè ra plantè
riaru'bè, llëru'bè na hiaguè más
què grè plantè shtë lachi. Hia iurní
ridè ra ma'ni; bèdchi'bè ra ma
bèche'zè lu llicu hiaguè.

Comparaciuni shtë levadurè
(Lc. 13.20-21)

³³Guni'i mè stubi comparaciuni:
—Lugar catè rnibè'a Dios na ziquè
tubi ldè levadurè nabëdchi'bè na'a
con tsunè medidè harinë. Bëshepi
levadurè hashtë bèdè'ein fuersè grè
nacubè.

Bèlua'a mè con zihani comparaciuni
(Mr. 4.33-34)

³⁴Guni'i Jesús grètè' ra cusè
rè' lu ra mènè con comparaciuni.
Ni tubi cusè adè guni'idi'i mè sin
comparaciuni. ³⁵Zndè guc parè gac
cumplir lo què nabëquè'è muzè shtë
Dios guahietè:

Guadi'dza por comparaciuni.
Guadi'dza ra cusè naga'chi
dizdè iurè lè'è Dios bëcueshtë
guédchiliu.

Jesús biadi'dzè shcuendè gui'lli mal

³⁶Iurní bètè'tsè Jesús mènè. Guatè
mè tubi hiu'u. Iurní ra shini gusè'dè
mè guabi'guè rai' lu mè nu repi rai':
—Biadi'dzè lu na'a pè runè
cuntienè comparaciuni shtë gui'lli
mal.

³⁷Iurní Jesús repi:

—El què narcabní bè'dchi za'què,
quëhúni' representar nguii
nabëshe'ldè Dios lu guédchiliu.

³⁸Hia lachi runè significar
guédchiliu. Bè'dchi za'què quëhunè
representar ra mènè nabè'nè
recibir Dios ziquè rëy. Hia lè'è
gui'lli mal runè significar mènè
narzu'bè diaguè shti'dzè mëdzabè.
³⁹Enemigu nabëcabní bè'dchi
mal, na mëdzabè. Ra cusechè runè
significar fin shtë guédchiliu. Hia

narca'a cuseché ni, na ra ianglë.
⁴⁰Ziquë ra gui'lli mal guëdëahin
 të parë tsahin lu gui'i, zni gac iurë
 guëdchini fin shtë guë'dchiliu.

⁴¹Guëribë'ahia tsa ra ianglë parë
 guëtëá rai' ra mënë narunë mal nu
 grë narsini sáhi' lu duldë. Na rall
 ziquë tubi guë'ë catë rrelde mënë.

⁴²Grëtë' ra hiumbrë ni tsa rall lu
 gui'i shtë gabildi catë gu'në rall nu
 hashtë guëchushí lai' rall. ⁴³Iurní
 ra shini Dios guëcabtsë'ë rai' ziquë
 ngubidzë catë rnibë'a Dios, Shtadë
 rai'. Si talë rac shtu'u të tsasë të,
 gulë bëquë diaguë bien shti'dza.

Comparaciuni shtë tesurë nabëga'chi

⁴⁴Lugar catë rnibë'a Dios, na
 ziquë tubi tesurë nabëca'chi mënë
 lu tubi guiu'u lachi, perë tubi nguiu
 bëdzëlë tesurë ni. Iurní bëquitë
 ldú'ull. Bëcá'chill tesurë ni la'ni
 guiu'u stubi. Bëtuu'll grëtë' shtënëll
 parë sí'll guiu'u catë nanú tesurë.

Comparaciuni shtë perla nallasac

⁴⁵Tambiën lugar catë rnibë'a
 Dios, na ziquë tubi narzi'i perla
 fini. Ziatí'll perla namás lasac.
⁴⁶Iurë lë'ëll bëdzëlëll perla namás
 lasac, iurní guëtuu'll grëtë' lo quë
 nanápëll të parë sí'll perla ni.

Comparaciuni shtë guë'shu

⁴⁷Nu zac lugar catë rnibë'a Dios,
 na ziquë tubi guë'shu nabëtia'a
 mënë lu nisë të guëna'zi guë'shu
 grëtë' clasë mbeldë. ⁴⁸Iurë lë'ë
 guë'shu guadzë, mënë narna'zi
 mbeldë rgu rall guë'shu rua' nisë.
 Hia nga'li zubë rall parë rbë rall
 mbeldë. Rgutsa'u rall ra mbeldë
 za'quë la'ni tubi tēpë. Hia grë

ra mbeldë nadë rllu'í'idi'i rru'ldë
 rall tubi ladë. ⁴⁹Zni gac fin shtë
 guë'dchiliu. ⁵⁰Guëdchini ra ianglë
 lu guë'dchiliu parë cuë rai' ra mënë
 narunë mal ladi ra mënë narunë
 bien të parë tsa ra hiumbrë mal
 gabildi catë nanú be'lë. Nga'li gu'në
 rall nu guëchushí lai' rall.

Tesurë cubi nu nagushë

⁵¹Iurní Jesús guna'bë di'dzë:
 —¿Gu riasë të grëtë' cusë rë'?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Aha, Dadë. Riasë na'a.

⁵²Iurní repi më:

—Tubi mësë shtë lëy naná bësë'dë
 shcuendë lugar catë rnibë'a Dios,
 iurë rluá'all stubi sa'll, nall ziquë
 tubi lamë shtë hiu'u. Rac rgu lamë
 cusë cubi nu rac rgull ra cusë
 guahietë. Zni lë'ë mësë rac rluá'all
 enseñansë cubi nu enseñansë
 antiguo.

Jesús bëabrí guë'dchi Nazaret

(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

⁵³Iurë Jesús gualú guni'i më grë ra
 comparaciuni, iurní gubi' më nga'li.

⁵⁴Bëabrí më guë'dchi shtënë më.
 Nga'li guzublú quëglua'a më la'ni
 iádu'u shtë rall. Nalé bëdzëguë'
 ldu'u ra mënë nu guni'i rall:

—¿Callë guagsë'dë nguiu rë'?

¿Chull bëdë'ë tantë llini? ¿Lallë
 rúnëll milagrë ru'bë? ⁵⁵Nu ndë'ë
 lë'ë shini carpintërë José, nu shní'all
 María. Bëchill Jacobo nu José, Simón
 nu Judas. ⁵⁶Nu ra zánëll ambiën
 quërelde'nú rall lë'ë hia'a. ¿Callë nezë
 guagsë'dëll grëtë' cusë rë'?

⁵⁷Adë bëgá'adi'i guzac mënë shtë
 guë'dchi; bë'nëdi'i rall cuendë de
 lë'ë më. Jesús repi:

—Adë rúnëdi'i mënë rëspëti tubi muzë shtë Dios ladzë muzë, nilé por shfamíllil. Stubi lugar sí, runë ra mënë rëspëti lë'ë muzë shtë Dios.

⁵⁸Adë bé'nëdi'i më zihani milagrë nga'li purquë adë gualdídi'i ldu'u rall lë'ë më.

Guti Juan Bautista

(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

14 Tiempë dzë ni, Herodes guc rëy shtë Galilea. Bínill famë shtë Jesús. ²Iurní répill lu ra narunë sirvë lull:

—Jesús na Juan Bautista naguashtë ladi ra tégulë; por ni nápëll pudërë; rúnëll milagrë ru'bë.

³Perë Herodes hia nanëll de quë antsë lë'ëll gunibé'all tsa Juan lachigui'bë lí'bi' con cadënë. Bë'në Herodes zní por causë Herodías naná tse'lë bëchi Herodes. Felipe lë béchill. ⁴Zihani vueltë Juan guni'i lu Herodes:

—Adë nádi'i bien cuá'al tse'lë béchil ziquë tsé'lël.

⁵Herodes guc shtu'u quínill lë'ë Juan perë bédzébëll por ra mënë purquë casi grë mënë guni'i rall de quë Juan na tubi naguni'i shti'dzë Dios. ⁶Perë guc lë Herodes; shtsa'pë Herodías bëguí'll lu grë ra invitadë shtë Herodes. Nu bëquitë ldu'u Herodes bëgui'i lliguëna'a ni. ⁷Bë'në Herodes prometer con juramentu guëdétëll cualquier cusë naguëna'bë lliguëna'a. ⁸Iurní lë'ë lliguëna'a guagni'i lu shní'ai' nia'a pë guëná'bëll lu Herodes. Shní'all bëquili guëni'i shtsá'pëll tē guëná'bëll lu Herodes:

—Ne' guënë'el guëc Juan Bautista tsu la'ni tubi platë.

⁹Nalé gulaguë tristë ldu'u Herodes, perë hia cumë bé'nëll jurar delantë lu ra invitadë shtë'nëll, ¹⁰iurní gunibé'all de quë gati Juan nu guëdë'ë ra suldadë lo quë naguna'bë lliguëna'a. Gunibë'a Herodes guriuguë guëc Juan lachigui'bë. ¹¹Iurní be'dënu suldadë guëc Juan la'ni platë; bédë'ë rall cua'a lliguëna'a. Nu lë'ëll bédë'ëin cua'a shní'all.

¹²Iurní bini ra naganaldë lë'ë Juan; bédchini rai' nga'li parë bia'a rai' cuerpë shtë Juan parë guaca'chi rallin. Hia despuësë guaguëchi mënë lu Jesús de quë lë'ë Juan guti.

Jesús bédë'ë nagudáu ga'i mili nguii

(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³Iurë lë'ë Jesús bini naguni'i Herodes de lë'ë më, bëru'u më nga'li, sulë lë'ë më con ra shini gusë'dë më. Güe'pi rai' tubi barcu; zia'a rai' tubi lugar catë chu nádi'i. Perë iurë bini ra mënë nu guc bë'a rall ca zia'a më, bëru'u rall guë'dchi parë zia'a rall lugar ni. ¹⁴Bédchini më rua' nisë; bëru'u më la'ni barcu; guná më cantidá mënë. Iurní bëga'a ldu'u më lë'ë ra mënë nu bënëac më grë ra narac ll'u. ¹⁵Iurë riu' gue'lë, iurní ra shini gusë'dë Jesús bédchini rai' lu më nu repi rai':

—Hia guadze'. Ni tubi adë chu quëréldëdi'i lugar ndë'ë. Guchi lu ra mënë tē guzëá rall; tsa rall lu ra guë'dchi naquë guëlladchi. Tsasi'i rall nagáu rall.

¹⁶Jesús repi:
—Rquí'nidi'i guzëá rall; gulë bédë'ë nagáu rall.

¹⁷Lë'ë rai' repi rai':
—Adë chu nápëdi'i nagáu rai', nitétiquë ga'i guetështildi con chupë mbeldë.

¹⁸Jesús guni'i:

—Gulë gude'enuhin ndë'ë.

¹⁹Iurní gunibë'a më subë ra mënë lu gui'lli. Iurní guna'zi më guetështildi, guëzá ga'i guetështildi con chupë mbeldë. Iurní gubi'a më lu gube'e. Bëdë'ë më graci lu Dios nu bëshullë më guetështildi. Iurní bëdë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Lë'ë rai' gudi'dzin cua'a ra mënë. ²⁰Grëtë' ra mënë gudáu rall hashtë bielë rall. Despuësë guadzé chi'bë chupë tëpë grë ra pedasë nabë'në subrë. ²¹Grë ra naná gudáu guetështildi na rall ziquë ga'i mili nguiu sin adë nagábëdi'i ra na'a nilë ra lliguë'në.

Jesús ziazú më lu nisë

(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

²²Iurní Jesús gunibë'a më parë guzia'a ra shini gusë'dë më la'ni barcu parë quiblú rai' lu më stubi ladë rua' nisë. Quëgni'i më lu ra mënë parë guzëá ra mënë. ²³Despuësë de ni, be'pi Jesús lu tubi dani parë guëni'inú më Shtadë më. Iurë lë'ë gue'lë gu', Jesús zuga'a më lë'së më nga'li. ²⁴Lë'ë barcu ziazú casi guërudë nisë. Mbë con nisë nalé nadushë runin parë barcu purquë mbë ze'dë al contrari con zihani fuersë. ²⁵Hia ze'dë grëgue'lë; Jesús ze'dë guëdchíni' catë ziazú rai'. Ziazú më lu nisë. ²⁶Iurë shini gusë'dë më guná rai' rzë më lu nisë, bëdzëbë rai'. Gurushtiá rai' fuertë:

—Aquë tu fantasmë ze'dë.

²⁷Perë lueguë guni'i Jesús lu rai':
—Gulë gapë valurë. Na ndë'ë. Adë rdzëbëdi'i të.

²⁸Iurní lë'ë Pedro repi lu Jesús:

—Dadë si talë lë'ël ni'i, gunibë'a të nu na sëa lu nisë parë guelda catë zul.

²⁹Jesús repi:

—Gude'e pë.

Iurní lë'ë Pedro bietë la'ni barcu. Guzublú rzëhi' lu nisë parë tsáhi' catë zuga'a më ³⁰perë iurë bëdë'ë Pedro cuendë por tantë fuersë nanapë mbë, bëdzëbëi' nu ré'azi' la'ni nisë. Iurní guni'i' fuertë:

—Bëlá na, Dadë.

³¹Mizmë iurní guna'zi Jesús guia'a Pedro nu repi më:

—¿Pë du'psë fe nápël? ¿Pëzielú adë rialdídí'i ldu'ul na?

³²Iurní lë'ë rai' güe'pi rai' la'ni barcu nu bëac dchi mbë. ³³Grë ra nazúbëga'a la'ni barcu, bëzullibi rai' lu Jesús nu repi rai':

—Verdá nal Shini Dios.

Bënëac Jesús ra mënë shtë Genesaret

(Mr. 6.53-56)

³⁴Gudëdë rai' stubi tëchi nisë. Bëdchini rai' tubi regiuni nalë Genesaret. ³⁵Ra mënë shtë lugar ni bënguë bë'a rall lë'ë Jesús. Bëshe'ldë rall rsunë guëdubi regiuni shtë lugar de quë bëdchini më ndë. Be'dënu ra mënë lu më grëtë' ra mënë narac llu'u. ³⁶Bë'në rall ruëguë lu më parë guëdë'ë më permisi guëna'zi rall rua' shabë më. Grë ra naguna'zi shabë më, bëac rall.

Lo quë narshi'ni ldu'u nguiu

(Mr. 7.1-23)

15 Iurní bëldá fariseo nu ra mësë narlua'a lëy, guabi'guë rall lu Jesús. Ze'dë rall

ciudad Jerusalén. Guna'bë di'dzë rall:

²—¿Pëzielú shini gusë'dël adë rúnëdi'i rall cumplir custumbrë shtë ra shtadë guë'lú hia'a? sino rau rall guetëshildi sin quë riétidi'i guia'a rall.

³Perë Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Pëzielú lë'ë të tambiën adë rzu'bë diáguëdi'i të mandamientë shtë Dios? Mejurë zianaldë të custumbrë shtë të ⁴purquë Dios guni'i: “Gulë gapë rëspëti lu shtádëll nu lu shní'al”. Nu guni'i Dios: “El quë nargué guëc shtádëll u guëc shní'all, napë quë zu rátill”. ⁵Perë lë'ë të rni'i të stubi cusë. Rni'i të: “Si talë guëni'i nguii lu shtádëll u lu shní'all: Gáquëdi'i guna compaño lë'ë të purquë grë lo quë naniaca'a të de na, nahin ofrendë parë Dios”. ⁶Rni'i të cualquier nguii narni'i zni, hiadë rquí'nidi'i guëdë'ë nguii dumí ca'a shtádëll. Zni cagni'i të lasáquëdi'i mandamientë shtë Dios. Más tsanaldë të tëchi custumbrë shtë të. ⁷Na të falsë. Bien guni'i Isaías guahietë shcuendë të; bëquë'ëi lo quë naguni'i Dios zdë'ë:

⁸Ra mënë rë' rac shtu'u rall na nadë más con rua' rall perë ldu'u rall nalé zitu zuga'a parë na.

⁹Adë rlluí'di'i ra cusë narunë rall iurë quëhunë rall adorar na. Enseñansë shtë rall nadë más nahin tubi mandadë shtë nguii.

¹⁰Iurní guna'bë më ra mënë nu repi më:

—Gulë bëquë diaguë nu gulë tsasé lo quë narnia'a. ¹¹Grë ra nariutë rua' nguii, lëdë nídi'i rshí'nidi'i lë'ë

nguii. Más bien lo quë narru'u rua' nguii, ze'din de la'ni ldu'u nguii, ni sí rshi'nin ldu'u nguii.

¹²Iurní ra shini gusë'dë më guna'bë di'dzë ral' lu Jesús: —¿Pë adë nanël de quë ra fariseo bëldënú rall lë'ël por di'dzë rë'?

¹³Perë Jesús repi:

—Cualquier plantë nabëcabnídi'i Shtada, më naquëbezë gube'e, guie'shi ni con grë shlu'chin. ¹⁴Adë gúnëdi'i të meter con lë'ë rall. Na rall ziquë ciegu nu rua'a rall shti'dzë rall lu los de más ciegu. Si talë tubi ciegu guësëll sa'll, guërupë rall ldaguë rall la'ni guëru.

¹⁵Iurní Pedro repi:

—Biadi'dzë lu na'a pë runë cuntienë comparaciuni rë'.

¹⁶Jesús repi:

—¿Pë nu lë'ë të adë riasëdi'i të? ¿Pë na të ziquë los de más mënë? ¹⁷¿Pë adë rac bé'adi'i të, grëtë' lo quë naráu mënë zia'a la'ni nguii; despuësë rrú'uhin la'ni cuerpë? ¹⁸Perë lo quë narru'u rua' mënë, ze'dë de la'ni ldu'u nguii. Ni sí, rshi'ni lë'ë nguii lu Dios ¹⁹purquë la'ni ldu'u nguii rru'u grëtë' cusë mal: mal llgabë, rguini rall sa'll; rquënú rall sa'll; nu napë nguii zihani na'a nu napë na'a zihani nguii; rbaa'në rall pë shtë mënë; nu ruadi'dzë rall bishi; nu rni'i rall didzabë cuntrë Dios. ²⁰Grë ra cusë rë' rshi'ni ldu'u nguii, perë parë gaul sin gúnëdi'il cumplir ra custumbrë ziquë guí'bidil'il guíá'al, lëdë nídi'i narshi'ni ldu'u nguii lu Dios.

Tubi na'a nagualdí ldu'i Jesús

(Mr. 7.24-30)

²¹Jesús bëru'u lugar ni; zia'a më parë regiuni shtë Tiro nu Sidón.

²²Tubi na'a më Cananea quëréldëll regiuni ni; bédchíni' lu Jesús nu guní'ill fuertë:

—Dadë, llëbni David, bëga'a ldú'ul na. Lë'ë shtsa'pa nanú tubi mëdzabë la'ni ldú'ull. Nalë rzac zi shtsa'pa.

²³Perë Jesús adë bëquébidi'i ni tubi di'dzë. Iurní ra shini gusë'dë më bédchini rai' lu më nu bë'në rai' ruëguë lu më:

—Bë'në lo quë narna'bë na'a rë' tē guziá'all purquë nalë cagní'ill nezë tēcha'a; ze'dë naldëll lë'ë hia'a.

²⁴Iurní repi Jesús:

—Dios bëshe'ldë na nadë más parë guna sirvë ra më israelitë purquë na rall ziquë lli'li nabëniti lu Dios.

²⁵Perë lë'ë na'a guabi'guë nu bëzullíbill lu më. Guní'ill:

—Dadë bë'në compa'ni na.

²⁶Jesús repi:

—Nádi'i bien guëdchisúl guetështildi shtë ra shini mënë parë gau ra mbécu'në.

²⁷Perë lë'ë na'a guni'i:

—Nia Dadë, perë ra mbécu'në nananú guëa' mellë, rau ma pedasë narru'u hia'ldë rua' llguë'në.

²⁸Iurní Jesús repi:

—Nanë, llëru'bë na fe shtë'në. Gaquin según rac shtú'ul.

Mizmë iurní lë'ë shtsa'pë na'a bëac.

Bënëac Jesús zihani mënë

²⁹Jesús bëru'u nga'li parë zia'a më rua' nisë ru'bë nalë Galilea. Lueguë güe'pi më lu tubi lumë nu guzubë më nga'li. ³⁰Cantidá mënë bédchini rall catë quëbezë më. Be'dë'nú rall cujë, ciegu, gu'pë, mancu, nu cantidá ra narac llu'u. Bédchininú rall lë'ë narac llu'u lu

Jesús. Lë'ë më bënëac më lë'ë rall.

³¹Nalë bédzëguë' ldu'u ra mënë iurë guná rall ra gu'pë biadi'dzë rall; ra mancu bëac rall, ra cujë bëabrí guzé rall, ra ciegu bëabrí guná rall. Ra mënë bë'në alabar Dios; guni'i rall llëru'bë na pudërë shtë Dios de Israel.

Jesús bédë'ë nagáu tapë mili nguii

(Mr. 8.1-10)

³²Iurní guna'bë Jesús ra shini gusë'dë më nu repi më:

—Nalë rga'a ldua'a ra mënë rë' purquë hia guc tsunë dzë ze'dë naldë rall na. Nápëdi'i rall nagáu rall. Si talë guëshe'lda lë'ë rall lidchi rall sin quë gáudi'i rall, sca'a mbee'zë rall lu nezë.

³³Ra shini gusë'dë më repi rai' iurní:

—¿Perë llallë gac guëdzelë dau parë blac zihani mënë? Lugar rë' ni tubi adë chu nádi'i.

³⁴Jesús guna'bë di'dzë:

—¿Bëldá guetështildi napë tē?

Lë'ë rai' bëquebi rai':

—Gadchi guetështildi nu du'pë mbeldë mitu'në.

³⁵Iurní gunibë'a më parë subë ra mënë lu guiu'u. ³⁶Iurní guna'zi më guëzá gadchi guetështildi nu guna'zi më ra mbeldë. Bédë'ë më graci lu Dios. Lueguë lë'ë më bëshullë mëhin. Bédë'ë mëhin cua'a ra shini gusë'dë më. Hia lë'ë rai' gudi'dzë rai' parë ra mënë. ³⁷Grëtë' ra mënë gudáu hashtë bielë rall. Despuësë gaulú gudáu rai', guadzé gadchi tēpë ra pedasë nabë'në subrë. ³⁸Grë ra nagudáu na ra ziquë tapë mili nguii sin nagábëdi'i na'a nilë ra llguë'në. ³⁹Despuësë Jesús

bě'ně mě despedir ra mēnē. Iurní guatē mě la'ni barcu parē zia'a mě regiuni nalē Magdala.

Ra fariseo guna'bē guēná rall tubi milagrē

(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

16 Ra fariseo nu ra saduceo bēdchini rall lu Jesús parē guētē'dē rall prēbē lē'ē mě nihunē mě nanádi'i voluntá shtē Dios. Guna'bē rall guēlua'a mě tubi milagrē con pudērē shtē Dios. ²Perē lē'ē mě bēquebi:

—Guadze' rni'i tē: “Gli gac tubi dzē za'quē purquē lu gube'e nalē nallní rlua'a”. ³Nu rsili rni'i tē: “Nedzē gac tubi mal tiempē purquē lu gube'e nallní nu rēta' shcahi”. Lē'ē tē na tē falsē; rungūē bē'a tē lla rlua'a shcahi lu gube'e perē adē ráquēdi'i riasē tē sēñi shtē tiempē ne'. ⁴Ra mēnē mal nu mēnē nadē rzu'bē diáguēdi'i shti'dzē Dios, rac shtu'u rall guēná rall tubi milagrē ru'bē perē adē guēnádi'i rall lu más sēñi; niétiquē guēná rall tubi sēñi ziquē guc con Jonás, el quē nabiadi'dzē shti'dzē Dios guahietē.

Iurní bēsēa'nēgá mě lē'ē rall. Zia'a mě.

Ldai' shtē ra fariseo

(Mr. 8.14-21)

⁵Iurní lē'ē ra shini gusē'dē Jesús gudēdē rai' stubi ladē rua' nisē, perē bēa'ldē ldu'u rai' niua'a rai' guetēshtildi. ⁶Iurní Jesús guni'i:

—Gulē gupē cuidadē con levadurē shtē ra fariseo nu saduceo.

⁷Ra shini gusē'dē mě guzublú guni'i lu sa' rai':

—Aquē por adē chu nuá'adi'i guetēshtildi, por ni guni'i mě zni.

⁸Perē Jesús guc bē'a shgabē rall nu repi mě:

—¿Pēzielú ruadi'dzē lu sa' tē adē nuá'adi'i tē guetēshtildi? Du'psē fe napē tē. ⁹¿Pē todavía runē fáltēru'u tsasē tē chu nahia? ¿Pē adē rēagnádi'i ldu'u tē gal'i guetēshtildi nagudi'dza parē gal'i mili nguiu? ¿Bēldá tēpē bēca'a tē? ¹⁰¿Pē adē rēagnádi'i ldu'u tē gadchi guetēshtildi nagudi'dza gudáu parē tapē mili mēnē? ¿Bēldá tēpē bēca'a tē? ¹¹¿Pēzielú adē rac bē'adi'i tē adē quēad'i'dzēdia'a shcuendē shtē guetēshtildi? Gulē gupē cuidadē levadurē shtē ra fariseo nu ra saduceo.

¹²Iurní guc bē'a ra shini gusē'dē mě de quē Jesús adē quēgn'i'idi'i' shcuendē levadurē, sino shcuendē enseñansē narlua'a ra fariseo nu saduceo.

Guni'i Pedro na mě Cristo

(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

¹³Iurní guzia'a Jesús parē regiuni shtē Cesarea nanaquē Felipe. Iurní guna'bē di'dzē mě lu ra shini gusē'dē mě:

—¿Chu rni'i ra mēnē chu nahia? nguiu nabēshe'ldē Dios lu guē'dchiliu.

¹⁴Lē'ē rai' bēquebi rai':

—Bēldá ra mēnē rni'i rall nal Juan Bautista. Sēbēldá ra mēnē rni'i rall nal Elías. Stubi tantē rni'i rall nal Jeremías u stubi naná biadi'dzē shti'dzē Dios.

¹⁵Iurní repi mě:

—Lē'ē tē ¿chu rni'i tē nahia?

¹⁶Simón Pedro repi iurní:

—Lē'él nal Cristo. Nal shini Dios nanabani.

¹⁷ Jesús bëquebi:

—Dichusë nal Simón shini Jonás, purquë ni tubi nguiu bëluá'adi'i l'é'ël chu nahia sino quë Shtada naquëbezë gube'e; ni bëluá'ai' lul chu nahia. ¹⁸Perë na rní'a'a lul; l'é'ël Pedro. Subrë tubi guë'ë ru'bë guna formar grupë shtë shmënë Dios naná rianaldë tēchi l'dai' shtëna. Nu ni siquierë pudërë shtë galguti gúnēdi'i gan lu ra mënë narialdí ldu'i na. ¹⁹Na guënehia shti'dza ziquë liahi parë tsagní'il lu ra mënë tē guēdchini mënë lu Shtada catë rnibë'a më. Lo quë narúnël permitir es quë hia bë'në më permitirin más antsë. Nápël autoridá; guēn'íl napë mënë libertá. Lo quë narúnël prohibë es quë hia bë'në më prohibin dizdë más antsë. Guēn'íl chu naperdunë nu chu nádi'i perdunë.

²⁰Iurní guni'i Jesús tubldí; gunibé'ai' adë chu lu guadí'dzēdi'i ra shini gusë'dë më na më Cristo.

Guni'i më gati më

(Mr. 8.31—9.1; Lc. 9.22-27)

²¹Dizdë iurní Jesús guzublú quëgni'i më lu shini gusë'dë më de quë l'ë'ë më napë quë guzia'a më Jerusalén nu de quë ra më guani'si shtë naciuni Israel nu ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra mësë narlua'a lëy, guëzac zi rall l'ë'ë më. Gunë rall zihani cusë cuntrë l'ë'ë më. Nu repi më de quë quini rall l'ë'ë më perë dzë tsunë tsashtë më ladi ra tēgulë. ²²Iurní l'ë'ë Pedro bia'a l'ë'ë më tubi ladë nu guzublú gudíldill l'ë'ë më. Guni'i Pedro:

—Aquë Dadë, ni lo quiere Dios. Nunquë adë guēdchínidi'i tédël cusë rë'.

²³Perë Jesús bēdchigré lu më nu repi më lu Pedro:

—Guabsú lua, Satanás, l'é'ël nal ziquë guë'ë narrelde mënë. Adë riasédi'il lo quë narac shtu'u Dios. Rúnël llgabë ziquë mënë shtë gué'dchiliu.

²⁴Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Si talë nanú tubi mënë narac shtu'u gáquëll shmëna, napë quë gúnëll renuci prupi vidë shténëll. Napë quë gáquëll dispuestë gátill por na nu guidë náldëll na. ²⁵El quë nadë rac shtú'udi'i gati por na, zátill. Perë el quë naguënniti vidë shténi' por na nu por diza'quë, guëbánill parë siemprë; gac salvárëll. ²⁶Adë pë rlluí'idi'i gunë nguiu gan grétë' cusë lu gué'dchiliu nu despuësë guénitill vidë shténëll, adë nídi'i fin parë l'é'ëll. ¿Pë ofrendë guēdë'ë nguiu lu Dios parë gac salvárëll? ²⁷Nahia nguiu nabēshe'ldë Dios lu gué'dchiliu; guēdchinia con pudërë shtë Shtada. Guēdchinia con ra ianglë shtënë më. Iurní quilla cadë tubi nguiu según lo quë nabé'nëll. ²⁸Guldía nabani bēldá mënë ndë'ë; adë gátidi'i rall hashtë guená rall lua; iurní napa pudërë ziquë rëy. Guēdchinia parë guënbé'ahia.

Guc cambi Jesús stubi formë

(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

17 Gudēdë shu'pë dzë; Jesús bia'a më Pedro nu Jacobo nu Juan, bëchi Jacobo; zia'a rai' lu tubi dani catë más guia'a. ²Iurní guc cambi Jesús stubi formë delantë lu rai'. Lu më rabtsë'ë ziquë ngubidzë. Hia shabë më bëaquin

naquichi como llni. ³Mizmë iurní guná ra shini gusè'dë më lu Moisés nu Elías; quëadi'dzënú rai' Jesús.

⁴Iurní Pedro guni'i lu më:

—Dadë, bien dzu na'a ndë'ë iurne'.

Si talë rac shtú'ul guëdëntsa'u na'a tsunë ranchi, tubin parë lë'ël, tubin parë Moisés, stubin parë Elías.

⁵Nianá lë'ë Pedro quëadi'dzë, iurní bëdchini tubi shcahi narabtsë'ë nabësë'au lë'ë rai'. La'ni shcahi bëdchini tubi bë. Nu bini rai' tubi voz narni'i:

—Ndë'ë lë'ë shinia narac shtua'a. Nalë rquitë ldu'a'a con lë'i'. Gulë bëqué diaguë shtí'dzi'.

⁶Iurë bini ra shini gusè'dë më di'dzë ni, bëzullibi rai' hashtë bëdia'a luqué rai' lu guiu'u nu bëdzëbë rai'. ⁷Iurní Jesús guabi'guë lu rai'. Bëdchi'bë guia'a më guëc rai' nu répi':

—Gulë tsasuldí; adë rdzëbëdi'i tē.

⁸Iurë lë'ë rai' gubi'a rai' stubi vueltë, hia ni tubi chu lu gunádi'i rai' sino sulë Jesús zuga'a.

⁹Iurë bietë rai' lu dani, Jesús gunibë'a:

—Adë chu lu guadí'dzëdi'i tē shcuendë lo quë naguná tē hashtë iurë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu tsashtëhi' ladi ra tēgulë.

¹⁰Iurní guna'bë di'dzë shini gusè'dë më:

—¿Pëzielú rni'i ra mësë shtë lëy de quë Elías napë quë guídi' primërë, antsë guëdchini Cristo?

¹¹Jesús bëquebi:

—Verdá Elías guidë primërë. Gúni' rëglë grë cusë. ¹²Hia bidë Elias perë ra mënë adë bënguë bé'adi'i rall lë'i' sino quë bë'nënú rall lë'i' lo quë naguc shtu'u rall. Mizmë manërë el

quë nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, sac zi më lu guia'a rall, gati më.

¹³Iurní ra shini gusè'dë më bëdë'ë rai' cuendë de quë Jesús quëadi'dzi' shcuendë Juan Bautista.

Bënëac Jesús tubi llguë'në narati zini

(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)

¹⁴Iurë bëdchini rai' catë rëta' los de más mënë, iurní guabi'guë tubi nguiu lu Jesús nu bëzullíbill lu më. Répill:

¹⁵—Dadë, bëga'a ldu'ul shinia. Ráquëll galguidzë rati zini nu rzac zill. Zihani vueltë guláguëll la'ni gui'i nu guláguëll la'ni nisë. ¹⁶Na ze'dënúa lë'ëll lu ra shini gusè'dël perë adë bé'nëdi'i rall gan nëac shinia.

¹⁷Jesús guni'i:

—Lë'ë tē mënë narialdídi'i ldu'i na, siemprë rsini tē sa' tē lu duldë. ¿Hashtë guc guëbezënúa lë'ë tē, tē parë tsaldí ldu'u tē shti'dza? ¿Blac tiempë guëquërdënúa lë'ë tē, tē gapë tē fe? Gude'enú shínil lua.

¹⁸Iurní Jesús guni'i' guëc mëdzabë ni. Nu gunibë'a më guëru'u mëdzabë la'ni ldu'u ngulë'në. Lueguë bëac ngulë'në.

¹⁹Despuësë de ni, ra shini gusè'dë më biadi'dzë rai' lu Jesús stubi cu'. Guna'bë di'dzë rai':

—¿Pëzielú adë bé'nëdi'i na'a gan niagú na'a mëdzabë fier la'ni ngulë'në?

²⁰Jesús repi:

—Purquë lë'ë tē du'psë fe napë tē. Guldía rnía'a, si talë napë tē fe masiá zucsë du'pë, guëni'i tē lu dani rë': "Guabsú nga'li tē parë súbël stubi lugar". Lë'ë dani tsabsú.

Zac gunë të grë cusë si talë rialdí ldu'u të Dios. [²¹Perë mëdzabë fier sa' ndë'e sulë rru'u rall si talë runë të ruëguë lu Dios nu si talë quëhunë të ayunë.]

Stubi vultë guni'i Jesús gati më
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

²²Mientras ziazú rai' juntë regiuni shtë Galilea, Jesús guní'i' de quë nguiu nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, gac intriégui' guia'a ra mënë mal ²³nu quini rall lë'i' perë dzë tsunë gac resucitári'. Di'dzë rë' nalé bësëdchini tristë ldu'u ra shini gusë'dë më.

Gudilli rai' impuestë shtë iádu'u

²⁴Iurë Jesús nu shini gusë'dë më bëdchini rai' guédchi Capernaum, ra narunë cubrë impuestë shtë iádu'u guagná rall Pedro nu guna'bë di'dzë rall lu Pedro:
—¿Gu rguilli mësë shtë të impuestë parë iádu'u?

²⁵Pedro bëquebi:

—Aha'.

Iurní guatë bëabrí Pedro lídchi'; guni'i Jesús primërë lu Pedro:
—¿Pë llgabë quëhúnël, Simón?
¿Chu mënë runë cubrë rai' impuestë nu ra contribución ca'a rëy shtë guédchiliu rë'? ¿Gu rguilli ra shini rëy u rguilli ra mënë zitu nanádi'i shmënë rëy?

²⁶Simón bëquebi:

—Ra më zitu rguilli rall impuestë. Jesús repi:

—Por ni ra shini rëy adë rguillidi'i rall impuestë. ²⁷Perë parë adë ldaguë llánëdi'i rall, gua rua' nisë. Bëtia'a iagullë shtënël la'ni nisë. Primërë mbeldë naná guená'zil,

bësha'lë rua' ma. Guëdzélël tubi dumí. Gudilli impuestë por lë'e hia'a.

Chu na más lasac

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

18 Tiempë dzë ni ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu Jesús nu guna'bë di'dzë rai':

—¿Chu gac más më ru'bë iurë guëribë'a Dios ziquë Rëy?

²Iurní Jesús guna'bë tubi llguë'në; bëzú më llguë'në guéláu de lë'e rai'.

³Nu repi më:

—Guldía rnia'a, si talë lë'e të adë gúnëdi'i të cambi shgabë të nu gac të ziquë llguë'në rë', adë gáquëdi'i të tsutë të lugar catë rribë'a Dios. Napë quë gac të mënë humildë. ⁴Nguiu namás lasac lugar catë rribë'a Dios, na el quë narialdí ldu'i na ziquë ra llguë'në, adë runë llërú'bëdi'i rall. ⁵Si talë ra mënë gunë rall recibir tubi shmëna naná ziquë llguë'në humildë, también quëhúnëll recibir na.

Gupë cuidadë gúnëdi'il duldë

(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶Perë cualquier el quë naná guëldaguë sáhi' la'ni duldë cumë ziquë tubi mënë humildë naná rialdí ldu'i shti'dza, el quë narlua'a tubi më humildë mal nezë të gúnëll duldë, mejurë galdë nguiu ni tubi guichi ru'bë iénill, tsagrú'ldëll lë'ëll la'ni nisëdu'u. ⁷Prubi mënë shtë guédchiliu iurë ze'dë ocasiuni gunë rall duldë. Napë quë guëdchini tiempë guëquili mëdzabë lë'e mënë parë gunë rall duldë perë prubi el quë naquëglua'a sáhi' mal nezë.

⁸Por ni rnia'a lu tē; si talë guia'al u guëa'l rac shtu'u guëldaguë lë'ël

lu duldë, bëchuguin; bëru'ldin zitu. Mejurë guëdchínil catë nápël vidë sin fin ziquë cujë u ziquë narunë faltë guiá'all u guëa'll quë guëdubi cuerpë tsal gabildi. Ndë nunquë rëáldëdi'i be'lë. ⁹Si talë slul rac shtu'u guëldaguë lé'ël lu duldë, gulú slul, bëru'ldin zitu. Más mejurë tsutël catë rnibë'a Dios tubsë slul lédëdi'i tsal gabildi con guërupë slul.

Comparaciuni shtë lli'li naguniti

(Lc. 15.3-7)

¹⁰Adë rúnëdi'i tē desprëci tubi ziquë llguë'në rë'. Pues rnia'a lu tē lu gube'e, ra ianglë shtë rai' siemprë napë rai' entradë catë quëbezë Dios. [¹¹Nguiu nabëshe'ldë Dios, bídi' parë gúni' salvar grë lo quë nabëni'i.]

¹²¿Pë rni'i ldu'u tē? si talë tubi nguiu nápëll tubi gahiu'a lli'li nu gunítill tubi lli'li, tsatílill lë'e ma. Guësá'nëll noventa y nueve lli'li lu dani parë tsatílill lli'li naguniti. ¹³Si talë guëdzélëll lë'e ma, runa segurë de quë guëquitë ldu'ull por lli'li ni más quë ra noventa y nueve nadë gunítidi'i. ¹⁴Zni zac Shtadë tē naquëbezë gube'e, rac shtu'u më guëntidi'i ni tubi shmënë më naná humildë.

Gulë bë'në perdunë sa'l

(Lc.17.3)

¹⁵Si talë bëchil quëhúnëll mal cuntrë lé'ël, guni'inú lé'ëll, sulë lé'ëll tē parë gac bé'all guadë faltë nanápëll. Si talë guëdë'ëll cuendë shtí'dzël, guëabrí ldu'ull con Dios. Zni lé'ël bë'nëll compa'ni sa'l tē tsaglá'guëll shnezë Dios.

¹⁶Perë si talë adë rúnëdi'ill cuendë shtí'dzël, iurní bia'a tubi testigu u chupë testigu tē parë gac bë'a rall shcuendë ra cusë rë'. ¹⁷Si talë adë rúnëdi'ill cuendë lë'e ra mënë ni, iurní guchi lu grë ra nardëa la'ni iádu'u faltë nanapë bëchil. Si adë rúnëdi'ill cuendë grupë shtë shmënë Dios, iurní bë'në tratë lé'ëll cumë ziquë tubi adë guënédi'i Dios u ziquë tubi më mal narunë cubrë impuestë.

¹⁸Guldía rnia'a, grë lo quë narunë tē permitir es quë hia bë'në më permitirin más antsë. Napë tē autoridá tē guëni'i tē napë mënë libertá. Lo quë narunë tē prohibë es quë hia bë'në më prohibin dizdë más antsë. Guëni'i tē chu na perdunë nu chu nádi'i perdunë.

¹⁹Nu rnia'a lu tē, si talë chupë de lë'e tē cue tē lu guë'dchiliu de acuerdë subrë lo quë naguëna'bë tē lu Shtada naquëbezë gube'e, grëtë' guëne'e më ²⁰purquë catë rdëa chupë u tsunë mënë por nombre shtë na nu rialdí ldu'u rall na, nga'li quëbezënúa lë'e rall.

²¹Iurní bédchini Pedro nu guna'bë dí'dzi' lu më:

—Dadë, ¿bëldá vësë guna perdunë bëcha, el quë narunë duldë cuntrë na, hashtë gadchi vultë?

²²Jesús bëquebi:

—Guëni'idia'a gadchi vultë perë sino gadchi vësë setenta, bë'në perdunë bëchil.

Comparaciuni tubi mënë adë nëdi'i gúnëll perdunë sa'll

²³Lugar catë rnibë'a Dios nahin ziquë tubi rëy naguc shtu'u suldí cuendë shtë ra muzë. ²⁴Iurë

guzublú quëgna'bë rëy lë'ë ra muzë, bëdchini tubi naze'bi tubi millón bëllë. ²⁵Cumë muzë ni adë nápëdi'ill parë quíllill, lë'ë lamë gunibë'a guëtuu' mënë muzë ni con tsé'lëll nu shínill. Guëtuu' rëy grë lo quë nanapë muzë parë quilli muzë lo quë naze'bill. ²⁶Iurní lë'ë muzë bëzullíbill lu lamë nu bënëll ruëguë: “Dadë, gupë pacënci lë'ë na; quilla grëtë' lo quë naze'bia”. ²⁷Lë'ë lamë bëga'a ldu'ull muzë nu bënë lamë perdunë grë lo quë naze'bi muzë. ²⁸Perë lueguë lë'ë muzë bëdia'guëlull stubi sa'll naze'bi tubi dumí mitu'në. Iurní guná'zill ieni sa'll parë bëté'ell ieni sa'll. Iurní répill: “Gudilli lo quë naze'bil”. ²⁹Lë'ë prubi nguui bëzullíbill lull nu bënëll ruëguë lull: “Gupë pacënci con na. Quilla grë lo quë naná ze'bia.” ³⁰Perë lé'ëll adë nédi'ill sino quë bëtiá'all sa'll lachigui'bë hashtë quíllill lo quë naze'bill. ³¹Iurë stubi sa' muzë shtë lamë gunall pë guc, iurní gulaguë tristë la'ni ldu'u muzë ni. Biadí'dzëll lu shlámëll grë lo quë nabë'në primërë muzë. ³²Iurní lë'ë lamë gunibë'a parë gue'dë guëzé muzë lu lamë. Iurní repi lamë: “Muzë mal, na bëna perdunë grëtë' dumí naze'bil purquë bënëll ruëguë lua. ³³Zni lé'ëll niápël pacënci con sa'l cumë ziquë napa pacënci lé'ëll.” ³⁴Iurní lë'ë lamë bëldëll nu gunibë'a lamë tsa muzë lu cashtigu hashtë quíllill grëtë' lo quë naze'bill.

³⁵Jesús gualú guni'i më grëtë' ndë'ë nu guni'i më:

—Shtada naquëbezë gube'e, gunë më ziquë rëy rë' si talë cadë lë'ë

të adë gúnëdi'il perdunë sa'l con guëdubinú ldu'ul.

Jesús bëlua'a shcuendë divurci

(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

19 Despuës de guni'i Jesús grë ra di'dzë rë', bëru'u më Galilea. Bëdchini më regiuni shtë Judea nanaqué ladi guia'a guëë'gu Jordán. ²Cantidá mënë guanaldë rall lë'ë më. Nga'li bënëac më zihani ra narac lluu.

³Iurní bëldá fariseo guabi'guë rall lu Jesús parë guëldaguë rall lë'ë më tubi trampë. Guna'bë di'dzë rall:

—¿Gu nanú mudë según lëy parë guëlé tse'lë mënë por cualquier cusé?

⁴Lë'ë më bëquebi:

—¿Pë adë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras de quë iurë nabëcue'shtë Dios guë'dchiliu, bëntsa'u më nguui nu na'a? ⁵Nu guni'i më: “Lë'ë nguui guësá'nëll shtëdi' nu shní'ai' parë guëquërdënull tsé'lëll. Hia guërupë rall gac rall tubsë.” ⁶Zni hiadë nádi'i rall chupë sino tubsë; unidë na rall. Lo quë nabë'në Dios unir, adë chu guëldédi'i lë'ë rall.

⁷Iurní guna'bë di'dzë rall:

—¿Pëzielú bënë Moisés permitir guëdë'ë nguui tubi cartë shtë divurci parë ca'a tsé'lëll nu guëlé tsé'lëll?

⁸Jesús repi:

—Purquë nalé naguëdchi ldu'u tē; por ni bēdē'ë Moisés permisi parē guēlé tse'lē mēnē, perē dizdē principi shtë guē'dchiliu, adē gúquēdi'in voluntá shtë Dios guësá'nē nguui tse'lē nguui. ⁹Nanú tubsë motivë parë guëlé tse'lë nguui, sulë si talë quëhunë tsé'lëll

duldë con stubi nguii. Perë si ca'a mënë ni stubi na'a, quëhúnëll duldë adulteri. [Nu el quë naguëtsë'a con lë'ë na'a divorciadë pues nu záquëll quëhúnëll duldë adulteri.]

¹⁰Ra shini gusë'dë më guni'i:

—Si talë nídi'i permisi guélé tse'lë nguii, mejurë adë cá'adi'i nguii na'a.

¹¹Jesús repi:

—Lédëdi'i grë mënë riasé nacagnia'a lu të, sino nadë más el quë nagunë Dios compa'ni parë gac bé'allin. ¹²Nanú nguii nádi'i rall completë dizdë gulë rall. Sëbëldá nguii nádi'i rall completë; bënë mënë. Nanú sëbëldá mënë adë nédi'i guëtsë'a rall por prupi voluntá shtë rall të parë guadi'dzë rall diza'quë shtë Dios lu los de más mënë. El quë nariasé di'dzë rë', gúnëll recibirin.

Jesús bënë lida' ra llguë'në

(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³Iurní bédchininú ra mënë llguë'në lu Jesús parë guëdchi'bë më guia'a më guëc rall nu guëna'bë më lu Dios por lë'ë rall. Perë ra shini gusë'dë më guzublú gudildi rai' guëc ra nabëdchininú llguë'në.

¹⁴Perë Jesús repi:

—Bëdë'ë sí, guidë bi'guë ra llguë'në lua, adë guëcádi'i të lu ra ni'i purquë ra mënë naná ziquë ra llguë'në, tsuté rall catë rribë'a Dios ziquë Rëy.

¹⁵Bëdchi'bë guia'a më guëc ra llguë'në; iurní zia'a më stubi lugar.

Tubi sultërë ricu

(Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

¹⁶Tubi sultërë guagná lë'ë Jesús nu répill:

—Mësë za'quë, òpë cusë za'quë guna parë gapa vidë eternë?

¹⁷Jesús repi:

—¿Pëzielú rni'i lua, mësë za'quë? purquë ni tubi adë chu naza'quë, sulë Dios. Perë si talë rac shtú'ul gac salvárë, bëzu'bë diaguë grë mandamientë.

¹⁸Rapi sultërë:

—¿Guadë naná ra mandamientë ni?

Jesús repi:

—Adë quínidi'il sa'l. Adë rquënúdi'il ra sa'l. Adë cuánëdi'il pë shtë mënë; adë guadi'dzëdi'il bishi. ¹⁹Bëzu'bë diaguë shti'dzë shní'al nu shtádë, nu guc shtu'u bëchi sa'l mizmä manërë cumë ziquë rac shtú'ul lë'ël.

²⁰Lë'ë sultërë repi:

—Bëna cumplir grë mandamientë rë' dizdë nabi'cha. ¿Pë runë faltë?

²¹Jesús guni'i:

—Si talë rac shtú'ul gac tubldí shcuéndë lu Dios, bëtuu' grë cusë nanápël; bédë'ë dumí ca'a ra prubi, iurní gápël tesurë lu gube'e. Iurní sënáldë na.

²²Perë iurë lë'ë sultërë bini di'dzë rë', nalé gulaguë tristë la'ni ldú'ull; ziazgëll purquë nalé ricu nall.

²³Iurní Jesús repi lu ra shini gusë'dë më:

—Guldía rnía'a, naganë tsuté tubi ricu lugar catë rribë'a Dios.

²⁴Rnía'a lu të, más sencigi tsuté tubi camellë ichi tubi iagullë quë tubi ricu tsutéll gube'e, lu lugar catë rribë'a Dios.

²⁵Iurë bini ra shini gusë'dë më di'dzë rë', nalé guasé ldu'u rai' nu bëdzëguë' ldu'u rai'. Iurní guna'bë di'dzë lu sa' rai':

—¿Chúllēti'i gac salvar?

²⁶ Jesús gubi'a lu rai' nu répi':

—Adē gúnēdi'i nguii gan gunē salvar mizmē lé'i', perē Dios napē pudērē gunē mē grētē' ra cusē.

²⁷ Iurní Pedro repi:

—Dadē, lē'ē na'a bēsēa'nē na'a grētē' lo quē nanapē na'a parē ze'dē naldē na'a lē'ēl. ¿Pē guēdē'nē na'a recibir?

²⁸ Jesús repi:

—Guldía rnia'a, tiempē grē cusē gáquin nacubi, iurē nguii nabēshe'ldē Dios lu gué'dchiliu súb'i lu trunē shtēni' catē quēbezē Dios, lē'ē tē naze'dē naldē na cuezēnū tē na lu chi'bē chupē trunē parē gunē tē juzgar ra chi'bē chupē grupē shtē Israel. ²⁹ Grētē' narsēa'nē lídchi' u bēchi' u záni' u shtádi' u shní'ai' u tséli' u shíni' u shguiu'u rai' purquē rac shtú'ull gáquēll shmēna, ni gúnēll recibir tubi gahiu'a vēsē más nu gápēll vidē sin fin. ³⁰ Zihani naná más nasac entrē lu sa' rall, gac rall lúltimē dzē ni nu zihani naná lúltimē iurne', gac rall mēnē namás nasac lu Dios.

Comparaciuni shtē narunē dchi'ni

20 'Lugar catē rnibē'a Dios na ziquē tubi nashtēnē tubi guiu'u lachi nargabní. Bēru'u lamē tumpranē rsili parē ziatíllil muzē, gunē rall dchi'ni catē nanū hiaguē uvē. ² Primērē guagnēll muzē de quē quíllil tubi dumí denario por tubi dzē. Nu gunibé'all tsaguēnē ra muzē dchi'ni. ³ Despuēsē bēru'ull rquē guē'ē; gunall lu stubi ra muzē nazuga'a shquini llguēa'. Adē pē quēhúnēdi'i rall. ⁴ Iurní repi lamē lu mēnē ni: “Gulē tsa shchi'nia.

Quilla lē'ē tē narunē tucarē.” Iurní lē'ē rall zia'a rall. ⁵ Lē'ē nashtēnē guiu'u bēru'ull casi guērudē dzē, nu gual rquē tsunē guadze'; mizmē zni bē'nēll con másru'u muzē. ⁶ Hia rquē ga'i guadze' gual stubi shquini llguēa'. Bēdzélēll sēbēldá muzē nadē pē quēhúnēdi'i. Iurní repi lamē: “¿Pēzielú rēta' tē ndē'ē casi hia mērē tsa'a dzē? ni dchi'ni adē quēhúnēdi'i tē”. ⁷ Repi rall: “Purquē ni tubi adē chu bēne'le dchi'ni”. Iurní repi lamē: “Nu lē'ē tē gulē tsa shchi'nia; tsaguēnē tē dchi'ni lu guiu'u. Guēguilla lē'ē tē narunē tucarē.” ⁸ Iurē lē'ē gue'lē bēdchini, lē'ē nashtēnē guiu'u repi lu encargadē shtē dchi'ni: “Guagna'bē grētē' muzē tē parē gallē rall. Bēdē'ē pagu ca'a cadē tubi rall el quē nagueaté lu dchi'ni rquē ga'i nu hashtē ra nagueaté lu dchi'ni tumpranē.” ⁹ Iurní bēdchini ra nagueaté lu dchi'ni rquē ga'i guadze'; cadē tubi rall bē'nē rall recibir pagu completē, tubigá dumí denario. ¹⁰ Despuēsē bē'nē tucarē nagueaté primērē; bē'nē rall llgabē de quē gunē rall recibir más dumí quē nagueaté guadze'. Perē mizmē pagu bēdē'ē lamē, lē'ē quē lē'ē tubigá denario. ¹¹ Nagutē ra tumpranē iurē bē'nē rall recibirin, iurní guzublú bē'nē rall reclamē lu lamē. ¹² Repi rall: “Ra nabēdchini lúltimē, bē'nē rall dchi'ni tubsē iurē nu gudíllil igual ziquē lē'ē na'a, nu lē'ē na'a bēdē'nē na'a dchi'ni doblē; bia'a ldu'u na'a lu ngubidzē gua'tē dzē”. ¹³ Perē lē'ē nashtēnē guiu'u bēquebi lu tubi rall: “Amigu, adē quēhúnēdia'a ni tubi cusē mal. Hia bēdē'na'a tratē gáshstēl

tubi denario. ¹⁴Guna'zi shtumil nu bëagzé. Na rac shtua'a quilla mizmə pagu ca'a naguayé rquë ga'i ziquë narunë tucarë të. ¹⁵Napa dereché rnibë'ahia shtumíá; guna lo quë narac shtua'a. ¿Pë nal mbidi purquë nahia naza'quë?" ¹⁶Zihani mënë nalasac delantë lu sa' rall, gac rall lúltimë dzë ni; nu zihani mënë naná lúltimë iurne', gac rall mënë namás lasac lu Dios. [Guna'bë Dios zihani mënë perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.]

Stubi vultë guni'i Jesús gátí'

(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷Jesús ziazú më nezë parë Jerusalén. Bia'a më ra shini gusë'dë më tubi cu' nu repi më:

¹⁸—Hia nané të ziagdchínia'a Jerusalén catë lë'ë nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu, gac intriégui' lu jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy parë gunë rall condenar lë'i' lu galguti. ¹⁹Nu gunë rall intriegu lë'i' lu guia'a mënë nanádi'i israelitë të parë gunë rall burnë lë'ë nguui ni, nu guédë'lë rall galné nu guëquë'ë rall lë'i' lu cruz, perë dzë tsunë tsashtëhi' ladi ra tégulë.

Shni'a Jacobo nu Juan guná'bëll tubi favurë

(Mr. 10.35-45)

²⁰Iurní guabi'guë shni'a Jacobo nu Juan lu Jesús. Na rall shini Zebedeo; bédchini rai' lu Jesús. Iurní bészullibi na'a ni delantë lu Jesús parë guená'bëll tubi favurë lu më. ²¹Guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtú'ul guna?

Shni'a ra nguui ni répill:

—Gunibë'a guërupë shinia subénú rall lë'ël iurë guëribë'al ziquë Rëy, túbill ladë ldi shtënl, stúbill ladë rubësë.

²²Perë Jesús bëquebi:

—Lë'ë të adë rac bë'adi'i të lo quë narna'bë të. ¿Zëzac zi të ziquë na? ¿Pë zac tédë të cusë durë natëda, cusë demasiadë durë?

Lë'ë rai' bëquebi:

—Zac na'a, Dadë.

²³Iurní repi më:

—Verdá gunë të sufrir demasiadë ziquë guna sufrir. Gu të mizmə vasë shtë sufrimientë; perë subë të cula'nia, tubi de lë'ë të ladë ldi nu stubi ladë rubësë, adë rúnëdi'i tucarë guënehia sí, subë të ndë. Shtada bënë preparar lugar ni sulë parë ra narac shtu'u më subë rall ndë.

²⁴Iurë lë'ë ra stubi chi'i ra shini gusë'dë më bini lo quë naguna'bë Juan nu Jacobo, bëldë rai'. ²⁵Perë Jesús guna'bë lë'ë rai' nu guni'i më:

—Lë'ë të nané të ra jëfë shtë naciuni nanádi'i israelitë, nalë nadushë rnibë'a rall; rdchi'bë rall lëy naná dushë gunë mënë cumplir ²⁶perë gáquëdi'in entrë de lë'ë të. Al contrari, el quë narac shtu'u gac më ru'bë entrë de lë'ë të, napë quë gúnëll sirvë lu los de más sáhi'. ²⁷Cualquier de lë'ë të si talë rac shtú'ul gáquël mayurë entrë grë ra sa'l, napë quë gáquël muzë shtë grë rai'. ²⁸Nahia nguui nabëshe'ldë Dios lu guédchiliu; zelda ziquë muzë shtë mënë. Zéldëdia'a parë gunë mënë sirvë lua. Guënehia vidë shtëna ziquë präci parë gac salvar zihani mënë.

Bënëac Jesús chupë mënë ciegu

(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹Iurë lë'ë rai' ziagru'u rai' ciudá Jericó, cantidá mënë zianaldë rall

lë'ë Jesús. ³⁰Nga'li zúbëga'a chupë ciegu. Zúbëga'a rall guëlladchi rua' nezë. Iurë bini ra ciegu Jesús hia zé'di', guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldú'ul lë'ë na'a.

³¹Ra mënë guni'i guëc ra ciegu parë guëac dchi rall, perë lë'ë rall más zia gla'guë guni'i rall fuertë:

—Dadë llëbni David, bëga'a ldú'ul lë'ë na'a.

³²Iurní guzudchi Jesús nu guna'bë më ra ciegu nu guna'bë di'dzë më:

—¿Pë rac shtu'u të guna?

³³Lë'ë rall bëquebi:

—Dadë, rac shtu'u na'a guená na'a.

³⁴Iurní Jesús bëga'a ldu'u më lë'ë rall. Bëshá guia'a më slu rall. Lueguë iurní ra ciegu guná rall llni. Bëac slu rall nu guanaldë rall lë'ë Jesús.

Guatë Jesús Jerusalén

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

21 Hia zia gdchini rai' Jerusalén; bédchini rai' guë'dchi Betfagé. Betfagé quëhin guëlladchi tubi dani nalë Olivos. Bëshe'ldë Jesús chupë shini gusë'dë më ²nu repi më:

—Tsa të guë'dchi naná quë delantë. Nga'li guëdzëlë të tubi burrë quëdú con shini ma. Gulë bësha'quë ma të gue'dënú të ma ndë'ë. ³Si talë chu guëni'i lu të u guëna'bë dí'dzëll lu të, guchi de quë lë'ë Dadë rqui'ni lë'ë ra ma. Lueguë guëshé'ldëll nague'dënú ra ma.

⁴Zndë guzac parë guc cumplir lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios guahietë. Guní'i':

⁵Gulë guchi lu ra mënë naquërelde guë'dchi Sión: “Gulë guná, lë'ë Rëy shtë të ze'dë guëdchíni'.

Nadú'ui'; dchí'bi' tëchi tubi burrë, shini tubi ma narua'a carguë.”

⁶Iurní lë'ë shini gusë'dë më zia'a rai'; bë'në rai' tal cumë guni'i Jesús lu rai'. ⁷Be'dënú rai' burrë con shini ma. Iurní gudchi'bë rai' shabë rai' tëchi ma nu gudchibë Jesús tëchi ma. ⁸Hia ra mënë zihani gudishi rall shabë rall lu guiu'u parë ziazúhi' lu nezë. Sëbëldá ra mënë bëchuguë rall ndiaguë shtë hiaguë parë gudishi rall ndiaguë lu nezë. ⁹Hia ra mënë nazia'a delantë también naná ze'dë trasë, guzublú guni'i rall:

—Gunë Dios salvar llëbni David. Benditë el quë naze'dë guëdchini por partë shtë Dios. Rac shtu'u na'a Dios nacabezë gube'e gunë më salvar llëbni David.

¹⁰Iurë Jesús bédchini Jerusalén, guëdubi ciudá bédzatsu ra mënë. Nu grë mënë guna'bë di'dzë rall: —¿Chu ndë'ë?

¹¹Ra mënë rni'i rall:

—Léhi' Jesús më Nazaret shtë Galilea. Ruadí'dzi' shti'dzë Dios.

Jesús bësëllu'në mënë mal la'ni iádu'u

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹²Despuësë de ni, Jesús guatë la'ni iádu'u ru'bë. Iurní gualdú hia'ldë më grëtë' mënë nartuu' nu narzi'i. Bërë'shë më mellë shtë ra nacagchili dumí shtë ra mënë. Bërë'shë më ra iagshili shtë ra

naquëgtuu' ra palumë. ¹³Iurní guni'i më:

—La'ni Sagradas Escrituras rni'i zndë'ë: “Lidcha na parë gunë mënë orar lu Dios” perë lë'ë të bë'në të cambi lugar ni ziquë cuevë shtë nguba'në.

¹⁴Mizmë la'ni iádu'u guabi'guë ra ciegu nu ra cujë lu Jesús. Bënëac më lë'ë rall. ¹⁵Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy, guná rall lu milagrë naquëhunë më. Iurë lë'ë rall bini rall lo quë naguni'i ra llguë'në, bëldë rall. Fuertë guni'i ra llguë'në la'ni iádu'u:

—Gunë Dios salvar llëbni David ndë'ë.

¹⁶Bëldë ra bëshuzi; repi rall lu Jesús: —¿Gu rínil lo quë naquëgni'i ra llguë'në rë'?

Jesús bëquebi:

—Aha'. Rinia. ¿Pëllë adë bí'ldidi'i të Sagradas Escrituras? lo quë naruadi'dzë zndë'ë:

Dios bé'ni' të rua' llguë'në nu ra me'dë radchi guëru'u labansë parë Dios;
nahin labansë más chulë parë lë'ë më.

¹⁷Iurní bësëa'nëgá më lë'ë rall. Zia'a më parë guë'dchi Betania. Hia nga'li gudëdë gue'lë më.

Jesús guludé hiaguë bëlda'u

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸Hia brëgue'lë rsili iurní ziagdchini rai' Jerusalén. Bëldia'në ldu'u më. ¹⁹Guná më lu tubi hiaguë bëlda'u nazubë rua' nezë. Iurní guabi'guë më lu hiaguë; gáuhi' tubi nashi perë adë bëdzélëdi'i më nashi; purë ndiaguë nua'a hiaguë. Iurní Jesús repi lu hiaguë:

—Nunquë jamás adë guëabrídi'i quë nashi lul.

Mizmë iurní lë'ë hiaguë bëlda'u gubidchi. ²⁰Iurë guná ra shini gusë'dë më zndë'ë, bëdzëguë' ldu'u rai'. Guni'i rai':

—¿Guná, nasesë gubidchi hiaguë rë'?

²¹Jesús bëquebi:

—Guldía rnia'a lu të, si talë napë të fe nu adë rzádi'i ldu'u të, lëdë niá'asëdi'i gunë të ziquë bëna con hiaguë bëlda'u sino guëni'i të lu dani: “Guabsú ndë'ë; tsal la'ni nisëdu'u”. Pues zni gaquin. ²²Grëtë' lo quë naguëna'bë të con oraciuni, si talë rialdí ldu'u të Dios, pues gunë të recibirin.

Pudërë nanapë Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³Iurní Jesús guaté la'ni iádu'u. Mientras quëglua'a më nga'li, bëdchini ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë shtë guë'dchi. Guna'bë di'dzë rall lu Jesús:

—¿Chu bëshe'ldë létël nu bëne'e dereché nu pudërë parë rúnël cusë rë'?

²⁴Jesús bëquebi:

—Nu na runa tubi preguntë lu të. Si talë guëquebi të lua, guënia'a lu të chu bëne'e pudërë runa grë ra cusë rë'. ²⁵¿Chu gunibë'a lë'ë Juan parë bëchu'bë nísí' ra mënë? ¿Pë Dios u nguiu?

Iurní guzublú rall quëadi'dzë lu sa' rall; repi rall:

—Si talë guëni'i hia'a Dios gunibë'a lë'ë Juan, iurní guëquebi nguiu rë': “¿Pëzielú adë gualdídí'i ldu'u të shti'dzë Juan?” ²⁶Si talë guëni'i hia'a ra nguiu bëshe'ldë lë'ë

Juan, pues rdzēba'a ra mēnē purquē grē rall rialdí ldu'u rall de quē biadi'dzē Juan shti'dzē Dios.

²⁷Iurní repi rall lu Jesús:

—Adē rdé'ēdi'i na'a cuendē chu bēshe'ldē lē'ē Juan.

Iurní lē'ē mē repi:

—Pues ni na tampuquē adē guēquēbidia'a chu shtē pudērē nu autoridá quēhuna ra cusē rē'.

Comparaciuni shtē chupē shini mēnē

²⁸Jesús repi:

—¿Pē runē tē shgabē tē zndē'ē?

Tubi nguui napē chupē shínill.

Repi dadē lu shíni': "Llga'nē, tsaguénēl dchi'ni shtē cuseché catē nanú hiaguē uvē". ²⁹Lē'ē shini mē bēquēbill: "Tsaguénēdia'a dchi'ni", perē despuēsē bē'nēll cambi shgábēll; guaguē'nēll dchi'ni. ³⁰Lueguē lē'ē dadē ni guagná lē'ē stubi shíni'; gunf'ill: "Tsaguénēl dchi'ni". Nguui ni bēquebi lu shtádi': "Aha' Dadē, tsaguēna dchi'ni" perē adē guádi'ill. ³¹¿Guadē de guērupē ra llguē'nē ni bē'nē lo quē naguni'i shtádi'?

Iurní repi rall:

—Lē'ē primērē.

Iurní Jesús repi:

—Guldía rnía'a, ra cubradurē shtē impuestē nu ra na'a mal, tsuté rall lugar catē rnibē'a Dios antsē de lē'ē tē ³²purquē Juan Bautista bidē guēluá'ai' shnezē Dios lla gac salvar tē, perē lē'ē tē adē gualdídi'i ldu'u tē shti'dzē Juan. Perē en cambi ra cubradurē shtē impuestē nu ra na'a mal, gualdí ldu'u rall shti'dzi'. Lē'ē tē guná tē lo quē nabē'nē Juan perē adē bē'nēdi'i tē cambi mudē nanabani tē; adē gualdídi'i ldu'u tē shti'dzi'.

Comparaciuni shtē ra muzē mal

Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³Gulē bēquē diaguē stubi comparaciuni. Gu' tubi nguui nanapē tubi ldē guiu'u lachi nargabní. Bēcabnill hiaguē uvē nu bēntsá'ull tubi lu' alrededurē; bēntsá'ull catē guēru'u juguē shtē uvē. Bézá'all tubi hui'u guia'a parē quēhapē ra muzē ra plantē.

³⁴Iurní bēdē'ē mēnē ni guiu'u parē ra trabajadurē gunē rall dchi'ni mēdi. Iurní zía'all zitu.

³⁵Iurē lē'ē tiempē shtē cuseché bēdchini, gunibē'a lamē shtē guiu'u bēldá muzē parē tsagli'i rall mēdi narunē tucarē ca'a lamē.

³⁶Ra trabajadurē guna'zi rall lē'ē ra muzē ni; tubi muzē bēdē'ē rall galné. Stubi muzē gudini rall. Stubi muzē bēdē'ē guē'ē rall. ³⁷Iurní lē'ē nashtēnē guiu'u bēshē'ldēll másru'u muzē perē ra trabajadurē bē'nē rall tratē muzē ni mizmē manērē.

³⁸Por fin gunibē'a nashtēnē guiu'u tsa llgá'ni'. Bē'nē shgábi': "Zunē rall rēspēti shinia". ³⁹Perē iurē guná trabajadurē lu shini nashtēnē guiu'u, repi rall: "Ndē'ē na el quē nangunē recibir herenci. Cha guēdínia'a lē'ēll tē parē guēa'nē guiu'u rē' ca'a hia'a." ⁴⁰Zni guna'zi rall llgá'nēll. Gulú hia'ldē rall shini lamē lu guiu'u nu gudini rall shini lamē.

⁴¹Iurní Jesús guna'bē di'dzē:

—Iurē lē'ē nashtēnē guiu'u gue'dē guēzē, ¿pē gúnēll con ra trabajadurē iurní?

⁴²Bēquebi rall:

—Pues gati ra muzē mal sin adē chu guēgá'adi'i ldu'u lē'ē rall. Iurní

ca'a stubi mënë guiu'u të parë
gúnëll intriegu ra cusechë cadë izë.

⁴²Iurní Jesús repi:

—¿Pë nunquë bí'ldidi'i të ra
Escrituras narni'i zndë'i?

Guë'ë nabëru'ldë albañil tubi
ladë,

guë'ë rë' gunë sirvë parë shquini
hiu'u.

Zni bënë më, el quë narnibë'a
lë'ë hia'a.

Guná hia'a pudërë shtë më; nalé
nasa'a nahin.

⁴³Por ni rnia'a lu të, Dios adë
guënë'edi'i lugar tsuté të catë
rnibë'a më. Lo quë nanapë të,
guëshe'ldë mëhin hashtë stubi
mënë naná ziquë trabajadurë za'quë
nabëdë'ë cusechë narunë tucarë
nashtënë guiu'u. [⁴⁴El quë narrelde
guëc guë'ë rë', gac chupë ldëll perë
iurë ldaguë guë'ë ni guëc mënë,
gáquëll ziquë pulvë.]

⁴⁵Iurë lë'ë ra jëfë shtë ra
bëshuzi con ra fariseo bini rall
grë comparaciuni lo quë naguni'i
Jesús, bënë'ë rall cuendë de quë
quëadi'dzë më shcuendë rall.

⁴⁶Iurní guc shtu'u rall guëna'zi
rall lë'ë më prësi perë bédzëbë
rall los de más mënë purquë guni'i
mënë na Jesús tubi profetë narni'i
shti'dzë Dios.

Comparaciuni shtë sa'a

22 Jesús guzublú quëadi'dzë
më stubi por comparaciuni.
Repi më:

²—Lë'ë lugar catë rnibë'a Dios,
na ziquë tubi rëy nabënë tubi laní
shtë sa'a parë shíni'. ³Gunibë'a rëy
ni ra muzë parë tsagna'bë rai' ra
invitadë lu sa'a, perë adë nédí'i

ra mënë niagdchini rall lu sa'a.

⁴Iurní guna'bë rëy stubi shcua'a
muzë. Guni'i rëy: “Gulë guni'i lu
ra invitadë hia napreparadë dau;
hia ngunë nandchú con los de más
ra ma hia gu'i; grété' nahin listë.
Nadë más guëdchini rall parë cuezë
rall lu sa'a.” ⁵Perë ra invitadë adë
bé'nédí'i rall cuendë. Tubi de lë'ë
rall guagnall lu shguiú'ull. Stubi
guagnall ra neguci shténëll. ⁶Hia
stubi ra invitadë guna'zi rall muzë
shtë rëy; bënë rall maltratë muzë
ni hashtë gudini rall lë'ë muzë.

⁷Iurní lë'ë rëy bældëll. Gunibé'all
ra suldadë parë tsatini rall lë'ë
narguini mënë. Nu tsa quëgui'i
ra suldadë guë'dchi ni. ⁸Lueguë
repi rëy lu muzë stubi: “Hia grë
na listë parë sa'a; perë ra invitadë
bélua'a rall de quë adë rúnédí'i
tucarë rall invitación shtëna.

⁹Gulë tsa iurne' ra nezë principal.
Gulë bënë invitar lë'ë mënë lu
sa'a, grë ra naguëdia'guélú të;
tsuté rall.” ¹⁰Iurní bëru'u ra muzë
nezë; guagteá rall grété' lo quë
nabëdia'guélú rall, tantë hiumbrë
mal nu nguii za'quë. Iurní sí,
guadzë hiu'u catë na preparadë
parë sa'a.

¹¹Iurní rëy guaté catë nanú ra
mënë. Guná rëy lu tubi nguii
naquëbezë nga'li, perë adë
nuá'adi'ill lari shtë sa'a. ¹²Repi
rëy: “Amigu, ulla guaté ndë'ë sin
adë nuá'adi'ill lari shtë sa'a cumë
ziquë na custumbrë?” Perë nguii
ni adë pë guni'idi'ill. ¹³Iurní lë'ë
rëy repi lu naquëhunë sirvë lu
mellë: “Gulë bældi'bi guëa'll nu
guia'a nguii rë'. Gulë bëtia'a lë'ëll
parë lu nacahi catë gu'në mënë nu

hashtë guëchushí lai' rall.” ¹⁴Rnia'a lu të, zihani mënë guëna'bë Dios parë tsuté rall catë rnibë'a më, perë du'psë mënë gulë më parë gac rall shmënë më.

Shcuendë impuestë

(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)

¹⁵Iurní ra fariseo zia'a rall parë guré rall de acuerdë lla tsu mudë guësigué rall lë'ë më të nini'i më cusë mal. ¹⁶Nu bëshe'ldë rall partidë shtë rall con stubi partidë shtë Herodes parë tsaguëchi rall lu Jesús:

—Mësë rdë'ë na'a cuendë de quë lë'ël rní'il verdá nu rluá'al nezë shtë Dios sin adë rúnëdi'il cuendë lo quë narni'i mënë. Adë rúnëdi'il juzguë según el quë narná mënë. ¹⁷Guni'i lu na'a çpë na bien según lëy guëdíllia'a impuestë lu rëy César, u guëdíllidi'ia'a impuestë?

¹⁸Perë Jesús bédë'ë cuendë de quë cabezënú rall mal llgabë. Repi më lu rall:

—Na të falsë. ¿Pëzielú ze'dë guësigué të na? ¹⁹Gulë bëlua'a dumí denario naquillí të impuestë.

Iurní be'dënú rall tubi monedë.

²⁰Guná Jesús lu monedë; iurní guna'bë di'dzë më:

—¿Chu lu nu chu lë naqué lu dumí rë'?

²¹Bëquebi rall:

—Lu rëy César naqué lu dumí.

Iurní Jesús repi:

—Gulë bédë'ë naca'a César lo quë naná shtë César nu gulë bédë'ë naca'a Dios lo quë naná shtë Dios.

²²Iurë bini rall ra di'dzë rë', bëa'në dchi rall nu guasé ldu'u rall. Iurní bësëa'nëgá rall lë'ë më; zia'a rall.

Guna'bë di'dzë ra mënë shcuendë lla tsashtë ra tégulë

(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

²³Mizmë dzë ni bëldá ra saduceo guagná rall lë'ë Jesús. Ra saduceo rni'i de quë adë tsashtëdi'i ra tégulë. Guna'bë di'dzë rall lu më:

²⁴—Mësë, bëquë'ë Moisés guahietë si tubi nguiu gátí' sin shíni', bëchi tégulë napë quë cá'all tse'lë tégulë të gapë rai' shini parë adë tsalúdi'i shfamili tégulë.

²⁵Guc gadchi bëchi; primërë nguiu bëtsé'all perë gútill sin ni tubi shíni'. Bësëa'nëll viudë parë segundë bëchill. ²⁶Segundë bëchi tégulë cuá'all lë'ë viudë perë gútill sin ni tubi shíni'. Na tsunë lo mizmë; cuá'all tse'lë tégulë perë gútill sin ni tubi shíni'. Guëzá bëchi tégulë cua'a rall lë'ë na'a ni perë adë gúpëdi'i rai' shíni'. ²⁷Despuësë lë'ë na'a ni gúti'. ²⁸Iurë tsashtë ra tégulë ¿chu gac tse'lë na'a ni? pues gadchi nguiu guc tse'lë na'a.

²⁹Jesús bëquebi:

—Bëganë të con di'dzë shtë të purquë adë riasédi'i të lo quë narni'i Sagradas Escrituras; nu adë guënëdi'i të pudërë shtë Dios. ³⁰Iurë ra tégulë tsashtë rai' stubi, adë guëtsé'adi'i rai'; adë rnádi'i rai' guëtsë'a shini rai'. Na rai' ziquë ianglë shtë Dios nacabezë gube'e. ³¹Perë shcuendë tsashtë ra tégulë çpë adë bí'ldidi'i të lo quë narni'i Dios? Guni'i më zndë'ë: ³²“Nahia Dios shtë Abraham; nahia Dios shtë Isaac; nu Dios shtë Jacob”. Grë shmënë Dios nabani rai' aunque hia guti rai'. Napë rai' vidë sin fin. Perë lë'ë më adë nádi'i Dios parë el quë nanápëdi'i vidë sin fin.

³³Iurë bini mënë zndë'e, nalë bēdzēguē' ldu'u rall nu guasē ldu'u rall lo quē naquēglua'a mē.

Lë'e mandamientē namás lasac

(Mr. 12.28-34)

³⁴Iurë ra fariseo guc bē'a rall de quē Jesús bēsēac dchi mē ra saduceo, iurní bēdēá rall. ³⁵Tubi de lē'e rall na mēsē shtë lēy. Guc shtú'ull ldaguē mē lu trampē; guna'bē dí'dzēll:

³⁶—Mēsē, ¿guadē mandamientē namás lasac de grē mandamientē?

³⁷Jesús repi:

—“Gulē guc shtu'u Dadē Dios con guēdubínú ldú'ul nu guēdubi almē shténēl nu guēdubi shgábēl”. ³⁸Ndē'e namás lasac nu nahin primērē mandamientē lu grē mandamientē. ³⁹Hia nachupē na cumē ziquē primērē. Rni'in: “Gulē guc shtu'u sa'l cumē ziquē rac shtú'ul mizmē lē'ēl”. ⁴⁰Si talē rzu'bē diaguē tē mandamientē rē' tambiēn canihunē tē cumplir lo de más nabēquē'e Moisés nu lo quē nabēquē'e ra muzē shtë Dios guahietē.

Chu na shtadē Cristo

(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)

⁴¹Mientras lē'e ra fariseo nianá rēta' rall lu Jesús, ⁴²lē'e mē guna'bē di'dzē:

—¿Pē runē tē shgabē tē? ¿Chu na Cristo? ¿Chu shini lē'e mē?

Iurní repi rall:

—Llēbní David.

⁴³Iurní guna'bē di'dzē Jesús:

—Espíritu Santo quēbezēnūhi' lē'e David nu por pudērē shtë Espíritu Santo guni'i David shcuendē llēbní David:

⁴⁴Dadē Dios guni'i lu lamē shtëna, el quē narnibē'a na:

“Guzubē ladē ldi shtëna hashtë guna gan lu enemigu shténēl tē guēzu'bē diaguē rall shtí'dzēl”.

⁴⁵¿Lla na posiblē gac Cristo shini David cumē David guni'i Cristo na Dadē narnibē'a lē'e David?

⁴⁶Iurní ni tubi rall gúquēdi'i niaquebi rall lu mē. Dizdē dzē ni hia ni tubi rall adē gúpēdi'i rall valurē niana'bē di'dzē rall lu mē.

Bēlua'a Jesús lla na ra fariseo nu saduceo

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

23 Iurní guni'i Jesús lu ra mēnē nu lu ra shini gusē'dē mē:

²—Ra mēsē shtë lēy nu ra fariseo rzubē rall shlugar Moisés iurē rlua'a rall ra mēnē. ³Gulē bēzu'bē diaguē shti'dzē rall. Gulē bē'nē grētē' lo quē narni'i rall perē adē tsanáldēdi'i tē tēchi manērē nanabani rall. Bien rni'i rall perē adē rúnēdi'i rall cumplir. ⁴Bien rlua'a rall lēy shtë Dios perē ra cusē naquēhunē rall obligar gunē mēnē, na ziquē tubi carguē nē'ē; adē chu títēdi'i guēldisin. Rnibē'a rall mēnē tē parē gua'a ra mēnē carguē ni, perē lē'e rall ni siquierē más zucsē tubi shcuēnē rall guēldisē rallin. ⁵Grētē' devociuni narunē rall quēhunē rallin tē guēná mēnē. Luquē rall nu rua' llicu rall nua'a rall partē di'dzē shtë Sagradas Escrituras tē guēná mēnē devociuni narunē rall. Chulē zutsa'u lu shabē duni shtë rall. ⁶Nu rac shtu'u rall subē rall lugar más lasac catē rau

mënë shtse nu catë zubë më ru'bë la'ni iádu'u. ⁷Nu rac shtu'u rall grë mënë gunë saludar lë'ë rall con zihani rëspëti iurë lë'ë rall ziazú rall nezë. Rac shtu'u rall gunë mënë saludar lë'ë rall con di'dzë rë': "Mësë".

⁸Perë lë'ë të adë rúnëdi'i të ziquë lë'ë mënë ni. Adë rac shtú'udi'i të guëni'i mënë na të mësë, purquë napë të tubsë mësë; náhi' Cristo. Grë të na të bëchi la sa' të. ⁹Adë rní'idi'i të lu tubi sa' të: "Dadë" parë lu guë'dchiliu rë', purquë nanú tubsë Shtadë të, më naquëbezë gube'e. ¹⁰Nu adë rní'idi'i të: "Lamë" lu sa' të, purquë Jesucristo náhi' lúniquë lamë nanapë të. ¹¹Mënë narunë sirvë parë los de más sa' hia'a, ni más më ru'bë entrë lë'ë të ¹²purquë grëtë' narunë naru'bë, gac nasáquëdi'i rall. El quë narunë lasáquëdi'i, ni nasac iurní.

¹³'Prubi të mësë shtë lëy nu fariseo, na të mënë falsë purquë rta'u të rua' nezë shtë Dios të parë adë chu tsutëdi'i, nu nilë mizmë lë'ë të adë nédi'i të tsuté të. Nu adë rdé'edi'i të lugar parë grë narac shtu'u tsuté nezë za'quë.

[¹⁴'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të mënë falsë purquë rdchisú të lidchi ra viudë; iurní parë guësigué të ra mënë, runë të orar zihani vultë. Lë'ë të gunë të recibir más cashtigu dushë.]

¹⁵'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Ria të stubi guë'dchi namás zitu parë tsagtë'tsë të shldai' të lu ra mënë, perë iurë lë'ë të runë të gan tubi shmënë të, nall chupë vultë más shini gabildi quë lë'ë të purquë riuguëll bishi shtë të.

¹⁶'Prubi de lë'ë të, na të ziquë mësë ciegu. Rni'i të si talë quëhunë mënë jurar por iádu'u ru'bë, pues adë rúnëdi'i obligar gunë mënë cumplirin, perë si talë runë mënë jurar por orë shtë iádu'u, ni sí, runë mënë comprumisi; napë quë gunë mënë cumplirin. Zni cagni'i të. ¹⁷Tuntë nu ciegu na të. ¿Pë más lasac orë u lë'ë iádu'u? Iádu'u nu orë na santu.

¹⁸Nu tambiën caglua'a të si talë chu runë jurar por bëcu'guë la'ni iádu'u, adë rúnëdi'i obligar gunë mënë cumplir juramentu ni, perë rni'i të si talë runë mënë jurar por ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë, ni sí, napë quë gúnëll cumplir.

¹⁹Tuntë nu ciegu ¿pë más lasac ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë u lë'ë bëcu'guë nabëd'ë Dios ziquë lugar santu? ²⁰Pues rnia'a lu të, el quë narunë jurar por bëcu'guë, adë quëhúnëdi'ill jurar por bëcu'guë sulamëntë perë tambiën por grë ofrendë nadchi'bë lu bëcu'guë.

²¹El quë narunë jurar por iádu'u, adë quëhúnëdi'ill jurar sulamëntë por iádu'u sino quë tambiën por lë'ë Dios nacabezë la'ni iádu'u.

²²Tambiën el quë narunë jurar por gube'e, quëhúni' jurar por trunë shtë Dios nu por mizmë Dios narnibë'a lugar ni.

²³'Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Lë'ë të rdë'ë të ofrendë narunë tucarë Dios, cadë chi'i ra cusë rdë'ë të tubi parë Dios. Correctë nahin; perë adë rúnëdi'i të cuendë ra enseñansë más lasac shtënë më. Adë rúnëdi'i të cumplir; adë rgá'adi'i ldu'u të sa' të. Nádi'i të justë. Adë rúnëdi'i

të cumplir shti'dzë të. Cagnia'a lu të, rqui'ni gunë mieti cumplir grë mandamientë ru'bë nu también los de más mandamientë shtë Dios. ²⁴Lë'ë të na të ziquë mësë ciegu; rdchi'bi të vini parë guëru'u rëshë antsë gul vini, perë adë rdé'edi'i të cuendë de quë nanú tubi ma ru'bë ziquë camellë guti naga'a la'ni vini.

²⁵Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu ra fariseo; na të falsë. Zuné të por fuërë vasë nu ra platë perë nezë la'ni, nalé suci nahin. Zni na të; na të nguba'në nu quëhunë të cumplir deseo mal. ²⁶Fariseo ciegu, primëre gulë bëzuné nezë la'ni ldu'u të, iurní napë të conductë za'quë. Iurní na të ziquë vasë narie'ti guëdubi partë.

²⁷Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë. Na të ziquë ba'a. Nalé cusë za'quë naquichi rlua'a fuërë nu chulë rlua'ain, perë nezë la'ni gadzé ra ba'cu shtë tégulë nu grë cusë ziquë narru'ldë mënë rua' guë'dchi. ²⁸Zni na të, lë'ë të; por fuërë rlua'a të cusë za'quë. Lu ra mënë rlua'a të bien, perë nezë la'ni të nalé gadzé ra bishi nu adë quëhúnëdi'i të cumplir lëy shtë Dios.

²⁹Prubi de lë'ë të mësë shtë lëy nu fariseo; na të falsë; rza'a të capillë shtë nabiadi'dzë shti'dzë Dios guahietë, nu rzutsa'u të rua' ba'a shtë ra mënë naguc më za'quë lu guë'dchiliu con guë'ë iarë. ³⁰Iurní lueguë rni'i të: "Si talë lë'ë na'a niaquërelde na'a tiempë shtë ra shtadë guélú na'a, adë chu nihúnëdi'i compa'ni ra nagudini ra profetë". ³¹Por mizme di'dzë shtë të quëgni'i të na të llëbni shtë ra nagudini ra profetë. Na të testigu

cuntrë mizme lë'ë të; na të tubsë rënë con shtadë guélú të. ³²Gulë bë'në cumplir lo quë narac shtu'u të, maldá nananú la'ni ldu'u të ziquë bë'në shtadë guélú të con ra muzë shtë Dios.

³³Serpientë, llëbni mbe'ldë, ðllallë gunë të parë guëca'chilú të lu cashtigu shtë gabildi? ³⁴Cashe'lda mënë za'quë naruadi'dzë shti'dza, perë lë'ë të quini të sëbëldá rai'. Nu gunë të crucificar lë'ë rai'. Sëbëldá rai' guëdë'ë të galné la'ni iádu'u shtë të nu sunaldë të lë'ë rai' guë'dchi por guë'dchi. ³⁵Zni na të culpablë. Ldagüë cashtigu guëc të por grë duldë nabë'në mënë guahietë iurë gudini rall Abel hashtë tiempë gudini mënë Zacarías, shini Berequías. Gudini të lé'i' entrë bëcu'guë nu iádu'u. ³⁶Guldía rnia'a lu të, culpë shtë grë mënë ni ldagüë subré guëc ra mënë naquërelde lu guë'dchiliu iurne'.

Bi'ni Jesús por guë'dchi Jerusalén

(Lc. 13.34-45)

³⁷Mënë shtë Jerusalén, lë'ë të rguini të ra nabiadi'dzë shti'dzë Dios; rdë'ë guë'ë të grë ra naze'denú diza'quë shtë më. Zihani vultë guc shtua'a niatëahia lë'ë të cumë ziquë tubi guidi rguëdchi ra guidi me'dë, perë adë néd'i'i të guëdchini të lua. ³⁸Gulë guná, lë'ë të con lidchi të guëa'në ziquë tubi hiu'u dachi; adë chu gúnëdi'i compa'ni lë'ë të. ³⁹Rnia'a lu të, hiadë guëabrídi'i guená të lua hashtë guëdchini tiempë iurë lë'ë të guëni'i të: "Benditë na el quë naze'dë guëdchini por nombre shtë Dios. Bë'në ldai' më lé'i'."

Jesús guni'i guéchili iádu'u ru'bë

(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

24 Bëru'u Jesús iádu'u. Iurë zëagzë më, ra shini gusë'dë më guabi'guë rai' lu më nu guzublú bëlua'a rai' ra guë'ë ru'bë shtë iádu'u. ²Jesús bëquebi: —¿Gu rna të lu grëtë' ra cusë rë'? Guldía rnia'a lu të, lugar rë' ni tubi guë'ë adë guëá'nëdi'i guëc sa' guë'ë. Grëtë' tsaluhin.

Sëni shtë iurë tsalú gué'dchiliu

(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³Iurní zia'a rai' lu dani shtë Olivos. Jesús guzubë nga'li. Iurní ra shini gusë'dë më guagni'i lu më guitsë guitsë:

—Rac shtu'u na'a guëni'il lu na'a, guc gac grë ra cusë naquëgn'il. ¿Guadë naná sëni shtë tiempë naguëabril stubi? ¿Guc gac fin shtë gué'dchiliu?

⁴Iurní Jesús repi:

—Gulë gapë cuidadë ni tubi adë chu cuguëdi'i lë'ë të ⁵purquë cantidá mënë guëdchini rall; guëni'i rall: “Na nahia Cristo”, nu guëguguë rall cantidá mënë. ⁶Nu lë'ë të guini të nutici shtë ra guërru naze'dë guëlla' nezë rë' nu zitu, perë adë rdzëbëdi'i të purquë zní napë quë gac. Perë todavía lédëdi'i fin shtë gué'dchiliu ⁷purquë tubi naciuni tildinú stubi naciuni; tubi gué'dchi tildinú stubi gué'dchi. Nu guidë ra gubini, galguidzë, nu guëllú zihani lugar. ⁸Con cusë ni na principi shtë cusë durë naze'dë.

⁹Iurní gunë ra mënë intriegu lë'ë të parë gunë rall mal tratë lë'ë të nu hashtë quini rall lë'ë të. Nu

grëtë' mënë shtë gué'dchiliu, guená zá'quëdi'i rall lu të purquë na të shmëna. ¹⁰Tiempë dzë ni cantidá mënë guëni'i rall fe shtë rall. Lë'ë rall guená zá'quëdi'i rall lu sa' rall. Nu gunë rall traicionar sa' rall.

¹¹Guëdchini cantidá naguëguguë lë'ë ra mënë. Guëni'i rall de quë ruadi'dzë rall shti'dzë Dios. Cantidá mënë guëguguë rall. ¹²Zihani cusë mal tsadalë, por ni cantidá mënë hiadë gac shtú'udi'i rall sa' rall ¹³perë grëtë' el quë nagac firmë hashtë fin, ni gac salvar. ¹⁴Lë'ë diza'quë narni'i shcuendë lugar catë rnibë'a Dios, napë quë gac predicarin guëdubi gué'dchiliu. Guadi'dzë mënë diza'quë parë grëtë' naciuni parë gunguë bë'a mënë lë'ë më. Iurní guëga'a iurë shtë fin.

¹⁵Lë'ë muzë shtë Dios nabëruulé Daniel, bëquë'ëi' lla na tiempë natsuté cusë mal iádu'u ru'bë. Iurë lë'ë të guená të lu cusë narunë manchar iádu'u santu, lë'ë iurë bëga'a; guëlladchi na fin shtë gué'dchiliu. El quë naquëhu'ldë shti'dza, gulë tsasé lo quë narnia'a.

¹⁶El quë narëta' gué'dchi Judea iurní, guëllu'në rall parë dani.

¹⁷Grë el quë nazubë guëc hiu'u lídchi', adë gáquëdi'i tsaldú rall pë shtë'në rall la'ni hiu'u; mejurë guëllu'në rall lueguë. ¹⁸Grë el quë nananú lachi iurní, adë gáquëdi'i guëabré rall parë tsaglli'i rall shabë rall. ¹⁹Prubi ra na'a tiempë dzë ni, grë ra na'a nanua'a shíni' u grë ra narca'a me'dë. ²⁰Gulë guna'bë lu Dios të gáquëdi'i ra cusë durë tiempë naldë, nilë por dzë narzi'i ldu'u mënë ²¹purquë tiempë ni gac suceder cusë demasiadë durë

nanadë gunádi'i mënë dizdë
principi shtë guédchiliu, nu nunquë
jamás gáquëdi'i sa' ra cusë ni. ²²Si
talë adë bé'nëdi'i Dios menos ra
dzë shtë sufrimientë, adë chu nádi'i
gac salvar perë por ra mënë nagulë
Dios, gac menos ra dzë ni.

²³'Si talë guëni'i tubi nguii lu tē:
“Gulë guná, ndë'ë lë'ë Jesucristo”,
u “Gulë tsagná ndë; lë'ë më nanú”,
adë tsaldídi'i ldu'u tē shti'dzë mënë
ni. ²⁴Guëdchini ra naguëguguë lë'ë
mënë. Guëni'i rall na rall Cristo.
Sëbëldá rall guëni'i rall na rall
naruadi'dzë shti'dzë Dios. Gunë rall
sëni ru'bë nu milagrë parë guëguguë
rall mënë hashtë si na posiblë
guëguguë rall ra nagulë Dios. ²⁵Hia
gunia'a lu tē antsë ²⁶por ni, si talë
chu guëni'i lu tē: “Gulë guná, lë'ë
më nanú më lu shlatë catë chu
nádi'i”, adë tsádi'i tē nga'li; u si talë
chu guëni'i: “Gulë guná, nanú më
la'ni tubi hiu'u”, adë tsaldídi'i ldu'u
tē ²⁷purquë ziquë ra'a tubi gui'i
shtë nguzi'u; rabtsë'ë gui'i nezë
guia'a hashtë nezë guetë, zni gac
iurë lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios lu
guédchiliu, guédchíni' stubi. ²⁸Catë
naga'a ra naguti, nga'li rdëá ra
bëchu.

Lla na tiempë iurë guédchini Cristo

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹'Despuësë gudëdë ra dzë shtë
cusë durë, lueguë lë'ë ngubidzë
guëcahi lúhi' nu mbehu hiadë
guënë'edi'in llni. Ra mbelëgui'i
ldaguë. Grétë' fuersë shtë gube'e
guëni'bi. ³⁰Iurní lu gube'e guená
të sëni shtë nguii nabëshe'ldë Dios.
Grétë' ra mënë shtë guédchiliu,
gu'në rall nu guená rall lu nguii

nabëshe'ldë Dios; guédchíni' rua'
shcahi lu gube'e. Guëlua'a llëru'bë
pudërë nu llni shtë'në më. ³¹Nu
guëshë'ldi' ianglë shtëni' con gu'ldë
trompetë parë guëdëá grétë' nagulë
Dios guëdubi guédchiliu dizdë tubi
cu' hashtë stubi ladë.

³²'Gulë bësë'dë tubi comparaciuni
shtë tubi hiaguë bëlda'u. Iurë
guená tē luhin, rguëhin nu rru'u
ra ndiaguë lu llícuhi, hia rac bë'a
të bédchini tiempë shtë galna'i.

³³Mizmë manërë ni, iurë guená
tē ra cusë rë', gulë bédë'ë cuendë
lë'ë më ze'dë guédchíni'. ³⁴Guldía
rnia'a, grétë' ndë gac cumplir antsë
quë gati ra mënë nanabani iurne'.

³⁵Gube'e nu guédchiliu tsalú rahin
perë shti'dza adë tsalúdi'in.

³⁶'Perë dzë nu iurë adë chu rac
bé'adi'i, ni por mizmë ianglë shtë
gube'e, ni por shini Dios, sulamëntë
Dios Shtada rac bë'a më dzë shtë fin.

³⁷'Ziquë guzac tiempë shtë Noé,
zni gac iurë lë'ë nguii nabëshe'ldë
Dios guédchíni'. ³⁸Tiempë dzë ni
antsë lë'ë juici shtë nisë bédchini,
nabani ra mënë lu guédchiliu;
gudáu rall nu bii' rall; bëts'a rall,
nu bédë'ë rall shini rall parë riu
sa'a shtë ni'i, hashtë lë'ë Noé guté
la'ni barcu. ³⁹Todavía adë bédé'ëdi'i

rall cuendë hashtë iurë lë'ë juici
bédchini. Bia'a nisi grétë' ra mënë.
Zni gac iurë nguii nabëshe'ldë
Dios guédchíni' stubi. ⁴⁰Tiempë
dzë ni chupë nguii nanú lachi; tubi
nguii tsabsú, stubi nguii guëa'në.
⁴¹Chupë na'a caniu'u; tubi tsabsú,
stubi guëa'në.

⁴²'Gulë cue nasini purquë adë
rac bé'adi'i tē ca iurë guédchini
el quë naguëni'bë'a lë'ë tē. ⁴³Perë

gulë bësë'dë ndë'ë, si talë tubi nashtënë hui'u rac bé'all ca iurë guëdchini nguba'në, ga'a nasínill parë gáquëdi'i tsaldanë nguba'në. ⁴⁴Por ni gulë cue nasini nu gulë gac preparadë ldu'u të purquë menos runë të shgabë të, iurní guená të lu nguii nabëshe'ldë Dios; hia bédchíní'.

Tubi muzë za'quë nu tubi muzë mal

(Lc. 12.41-48)

⁴⁵¿Chu na muzë namás riasé nu namás obedienté? Na ziquë el quë nabë'në recibir dchi'ni. Lamë shtë nguii ni gunibé'all guëdë'ë nguii nagáu iurë bënë tucarë gau lamë. ⁴⁶Dichusë muzë si talë quéhúnëll bien iurë lë'ë lamë guëdchini. Guëdzëlë lamë lë'ë muzë; quéhúni' cumplir. ⁴⁷Guldía rní'a, lë'ë lamë guëzú lë'ë muzë ni; gáquëll encargadë shtë grë lo quë nanapë lamë. ⁴⁸Perë si talë muzë nall tubi nguii mal, gúnëll llgabë de quë shlámëll gac ldë'ë parë gue'dë guëzë ⁴⁹nu gúnëll tratë mal stubi sa' muzë, nu tsataunull ra zudchi; ruu'll con lë'ë rall. ⁵⁰Iurë lë'ë lamë guëabré, lë'ë muzë ni adë rúnëdi'i shgábëll ca iurë gue'dë guëzé lamë. ⁵¹Perë lë'ë lamë guëdë'ë tubi cashtigu ru'bë parë muzë ni; gac condenárëll mizmë manërë cumë ziquë mënë naná falsë. Iurní gúnëll nga'li hashtë rchushí lai'll.

Comparaciuni shtë chi'i lliguëna'a

25 Iurë guëdchini tiempë, manërë naguënbë'a Dios na ziquë chi'i lliguëna'a naguna'zi lámpara nariú sèiti parë quëgui'in; bëru'u rall të parë gunë rall recibir

lë'ë lliguë iurë guëdchíní' lidchi sa'a. ²Ga'i lliguëna'a na tuntë, adë rúnëdi'i rall guëquëll, perë ga'i ra lliguëna'a na rall listë. ³Ra lliguëna'a tuntë bia'a rall lámpara shtë rall perë adë biá'adi'i rall sèiti parë tsadzé lámpara. ⁴Perë ra lliguëna'a listë bia'a rall bëtéi sèiti nu gadzé ra lámpara. ⁵Lë'ë lliguë guc ldë'ë parë guëdchínill; iurní mbëca'ldë bédchini lu ra lliguëna'a. Por fin lë'ë rall gu'të ga'si. ⁶Iurní cumë ziquë guërudë gue'lë, bini rall tubi naguni'i fuertë: “Hia lë'ë lliguë ze'dë. Gulë bëru'u të parë gunë të recibir lë'ë lliguë.” ⁷Grëtë lliguëna'a guashtë rall parë bënë rall preparar lámpara shtë rall. ⁸Hia zëga'i ra naná tuntë repi rall lu zëga'i naná listë: “Denú du'pë sèiti purquë lë'ë lámpara shtë'në na'a guëaldin”. ⁹Perë lliguëna'a naná listë bëquebi rai: “Aquëdi'i, purquë iurní guëbidchi sèiti shtë'në na'a. Parë lë'ë të adë gáldëdi'in; mejurë gulë tsaca'a sèiti catë rduhin. Gulë tsasí'ihin të parë iurní napë tēhin.” ¹⁰Perë mientras ga'i na'a guasi'i rall sèiti, lë'ë lliguë be'dë guëzé. Ra lliguëna'a naná preparadë guaténú rall lliguë lu sa'a. Iurní bë'au rua' puertë. ¹¹Despuës bédchini ra zëga'i lliguëna'a; iurní guni'i rall: “Dadë, bëshal'ë puertë”. ¹²Perë naná shtë'në hui'u bëquebi: “Guldía rní'a de quë adë guënédia'a lë'ë tē”.

¹³Iurní Jesús repi:

—Gulë gac preparadë. Gulë gac nasini purquë adë rac bé'adi'i të pë dzë, ni pë iurë guëdchini nguii nabëshe'ldë Dios.

Comparaciuni shtë dumí

¹⁴Lugar catë rnibë'a Dios nu tiempë gunë më juzguë ra mënë, na ziquë tubi nguiu naguzia'a parë stubi naciuni. Guna'bë nguiu ni ra shmúzëll. Bé'nëll incarguë shtumill lu ra muzë ni.

¹⁵Tubi de lë'ë ra muzë bédë'ëll ga'i mili bëllë. Stúbill cua'a chupë mili dumí. Stúbill cua'a tubi mili bëllë, según narac cadë tubi rall. Iurní lë'ë nguiu ni guzia'a viajë.

¹⁶Hia lë'ë muzë nabë'në recibir ga'i mili bëllë, lueguë bé'nëll neguci con dumí. Bé'nëll gan stubi zëga'i mili bëllë de guëc ra nabë'nëll recibir. ¹⁷Mizmë manërë ni nabë'në recibir chupë mili bëllë, bé'nëll gan stubi chupë mili más. ¹⁸Perë el quë nabë'në recibir tubi mili bëllë, bëcá'chill dumí shtë lamë. Guatánill tubi guëru catë guacá'chill dumí.

¹⁹Hia llëru'bë tiempë gudëdë; bëabrí lamë shtë muzë ni. Iurní guzublú guna'bë lamë shcuendë dumí. ²⁰Primërë bédchini nabë'në recibir ga'i mili bëllë. Bé'nëll intriegu lu shlámëll stubi zëga'i mili. Répill: “Dadë, lë'ë ga'i mili nabë'në el cuahia ndë'ë; perë guná, stubi zëga'i mili bëna gan subrë guëc ga'i mili”. ²¹Lë'ë lamë repi: “Bien nahin; lë'ël nal tubi muzë za'quë. Rac bé'ahia gúnëll lo quë narac shtua'a. Hia quë lë'ël bé'nëll bien de lo du'pë, guënehia másru'u cusë za'quë tē guë nibé'al. Guaté; bëquitë ldú'ul con na.” ²²Despuësë bédchini stubi muzë nabë'në recibir chupë mili bëllë. Répill lu lamë: “Dadë, bënë'el chupë mili bëllë cuahia; lë'ë ndë'ë. Perë chupë mili

bëllë más bëna gan subrë guëc chupë mili.” ²³Lë'ë lamë repi: “Bien nahin. Nal tubi muzë za'quë. Napa confiansë lë'ël. Hia quë lë'ël nal muzë za'quë de lo du'pë nabëna incarguë guiá'al; bé'nëll gan más. Guaté; bëquitënú ldú'ul na.” ²⁴Perë iurë bédchini muzë nabë'në recibir tubi mili bëllë, répill lu shlámëll:

“Dadë, nanéa quë lë'ël nal tubi nguiu naná rzac zi muzë. Rcá'al cusechë catë adë bëcabnídi'il, nu rtéal catë adë bëtë'tsëdi'il bëndchi.

²⁵Por ni bédzëba; guaca'cha shtumil la'ni guiu'u perë iurne' lë'ë shtë'nëll ndë'ë.” ²⁶Lë'ë lamë bëquebi:

“Muzë mal nal, nu nabéchil. Rní'il de de quë rcahia cusechë catë adë rcabnídia'a, nu rtéahia catë adë rtë'tsëdia'a bëndchi. ²⁷Por ni niagutël dumí lu bancu parë iurná nihuna recibir shini dumí lo quë narunë tucara.” ²⁸Iurní repi lamë lu ra narëta' nga'li: “Gulë bédchisú mili bëllë de muzë mal nu bédë'ëin ca'a naná bë'në recibir chi'i mili. ²⁹Si talë guëquë diagüë tē bien, Dios guëne'e më más shti'dzë më parë lë'ë tē perë si talë rúnëdi'il cuendë shti'dza, guëdchisú më llni narní'il nápël. ³⁰Nu lë'ë muzë mal, gulë bëtia'a lë'ëll tēchi fuërë catë nacahi, catë gu'në mënë nu rchushí lai' rall.”

Juici shtë ra naciuni

³¹Iurë lë'ë nguiu nabëshe'ldë Dios guëdchíni' stubi, guëdchíni' con llni nu pudërë nu con ra ianglë shtë Dios. Subë më lu trunë shtë'në më con llëru'bë pudërë. ³²Ra mënë shtë grë naciuni guëdëá rall delantë lu më. Hia lë'ë më cuë më ra mënë

cumë ziquë rbë vëquërë ra lli'li con ra chivë. ³³Cue'e za'quë më ra më za'quë nagulë Dios ziquë lli'li ladë ldi shtënë më, nu ra më mal, ra nagualdí'li ldu'i lë'ë më, cue rall ladë rubësë. ³⁴Iurní lë'ë rëy guëni'li lu naquëbezë ladë ldi: “Gulë te'e guëdchini të lua, lë'ë të el quë naná gulë Shtada. Gulë bë'në recibir lugar za'quë naná preparadë parë lë'ë të dizdë Dios bëcue'shtë guédchiliu. ³⁵Pues bëldí'ana, nu lë'ë të bëne'e të nagudáuha. Gubidcha, nu bëne'e të nabia'. Guca ziquë më zitu, nu lë'ë të bëne'e të catë gu'të ga'sia. ³⁶Bë'në faltë shaba perë bëne'e të lo quë nabëqui'nia. Guc llú'uhia; bidë guená të na; guahia lachigui'bë, nu be'dë guená të na.” ³⁷Iurní lë'ë ra naná justë guëni'li rall lu më: “Dadë, ¿guc guná na'a lul; bëldí'anël, nu bëne'e na'a nagaul? ¿Guc guná na'a gubídchil, nu bëne'e na'a nabii'li? ³⁸¿Guc guná na'a lul ziquë më zitu, nu bëne'e na'a catë guquëréldël? ¿Guc guná na'a bë'në faltë shábël, nu bëne'e ná'ahin? ³⁹¿Guc guná na'a guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu be'dë guená na'a lë'ël?” ⁴⁰Iurní rëy guëquebi: “Guldía rnia'a, grëtë' lo quë nabë'në të por tubi ra bëcha namás mitu'në, ziquë bë'në të tratë grë ra shmëna hashtë el quë namás lasáquëdi'i, pues mizmə na bë'në të tratë”.

⁴¹Iurní lë'ë rëy guepi lu naná rëta' ladë rubësë: “Gulë guabsú lua, lë'ë të hia nanudë të parë gabildi. Tsa të lu be'lë nanápëdi'i fin, preparadë parë mëdzabë nu parë ra ianglë shténëll. ⁴²Pues bëldí'ana perë adë bënë'edi'i të nagudáuha. Gubidcha

perë adë bënë'edi'i të nabia'. ⁴³Guca ziquë më zitu perë adë bënë'edi'i të catë naquërela. Runë faltë shaba perë lë'ë të adë bënë'edi'i të niétiquë. Guc llú'uhia; guahia lachigui'bë perë adë be'dë guénádi'i të na.” Iurní lë'ë ra më mal guepi rall: ⁴⁴“Dadë, ¿guc guná na'a bëldí'anël u gubídchil u ziquë më zitu u bë'në faltë shábël u guc llú'ul u gual lachigui'bë, nu adë chu be'dë guénádi'i lë'ël?” ⁴⁵Lë'ë rëy guëquebi iurní: “Guldía rnia'a, manërë mal bë'në të tratë shmëna naná más humildë, zní bë'në të tratë mizmə na”. ⁴⁶Lueguë iurní lë'ë ra nguii guzia'a rall lu cashtigu nanápëdi'i fin perë grëtë' naná tubldí shcuëndi' lu Dios, guzia'a rai' gube'e catë cabezë Dios catë nídi'i fin.

Quëguili mënë mudë parë guëna'zi rall Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

26 Iurë Jesús gualú biadi'dzë më grëtë' ra cusë ni, repi më lu ra shini gusë'dë më:

²—Lë'ë të hia rac bë'a të dentrë de chupë dzë shtë laní Pascu, lë'ë nguii nabëshe'ldë Dios gac intriégui' guia'a mënë mal nu gac crucificári'.

³Tiempë dzë ni ra jëfë shtë ra bëshuzi nu ra mësë shtë lëy nu ra më gushë entrë ra israelitë, bëdëá rall lu rualdëa' shtë palaci shtë Caifás, jefë shtë ra bëshuzi. ⁴Nga'li bëntsa'u rall tubi tratë parë guëna'zi rall Jesús con di'dzë bishi parë quini rall lë'ë më ⁵perë guni'li lu sa' rall:

—Lëdi la'ni dzë laní parë adë guëdzátsudi'i ra mënë.

Tubi na'a nabète'bi sèiti nashi guèc
Jesús

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

⁶Jesús nanú Betania lidchi Simón el què naguc llu'u ládi'. ⁷Iurní guabi'guè tubi na'a; nuá'all tubi bêtéi guè'è shtë sèiti nashi nu nalé lasaquè sèiti ni. Iurè quèbezè Jesús lu mellè, lè'è na'a ni bêté'bi' sèiti guèc Jesús. ⁸Iurè lè'è ra shini gusè'dè mè guná rai' pè bè'nè na'a, bèldé rai' nu guzublú guni'i rai':

—¿Pèzielú bè'nè na'a rè' desperdici sèiti nashi guèc mè? ⁹purquè bien niatuu' na'a sèiti por zihani dumí nu niadé'èll dumí ca'a ra prubi.

¹⁰Perè guc bè'a Jesús shgabè rai' nu guni'i mè:

—¿Pèzielú cagni'i tē cuntrè na'a rē'? El què nabé'ni' nahin tubi cusè za'què parè na. ¹¹Pues ra prubi guèdubi tiempè quèbezènú rall lè'è tē perè na lèdè guèdubi tiempèdi'i quèbezènúa tē. ¹²Lo què nabè'nè na'a nabète'bi sèiti guèdubi cuerpè shtëna, bé'ni' parè gac preparar iurè gatia nu guèga'cha. ¹³Guldía rnía'a, guèdubi lugar catè guadi'dzè ra mènè diza'què guèdubi guédchiliu, guadi'dzè ra mènè lo què nabè'nè na'a rē'. Guèagná ldu'u mènè lo què nabé'ni'.

Judas bè'nè prometer gúnèll intriegu
Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴Iurní tubi naná chi'bè chupè poshtë nabèrulé Judas Iscariote, guagní'ill lu ra jèfè shtë ra bëshuzi ¹⁵nu répill:

—¿Blac guène'e tē talè guna intriegu Jesús guía'a tē?

Iurní lè'è rall gudilli rall galdè bi chi bèllè bédchichi. ¹⁶Dizdè iurní Judas gudíllil manèrè parè gúnèll intriegu lè'è mè guía'a ra contrari shtë mè.

La Santa Cena

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23;

Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷Primèrè dzè shtë laní naráu mènè guetèstildi sin levadurè, ra shini gusè'dè mè guabi'guè rai' lu mè nu guna'bè di'dzè rai':

—¿Ca lu rac shtë'ul guèdè'nè na'a preparar shtë shtë Pascu; guèdáuha'a?

¹⁸Jesús repi:

—Gulè tsa tubi ciudá lidchi tubi nguui nu gulè guchi: “Lè'è mèsè guni'i zndè'è: Hia lè'è iurè zia guèdchini. Lídchil guna laní Pascu con ra shini gusè'da.”

¹⁹Ra shini gusè'dè mè bè'nè rai' cumè ziquè gunibè'a Jesús. Bè'nè rai' preparar shtë shtë Pascu.

²⁰Iurè lè'è gue'lè gu', quèbezènú Jesús lè'è chi'bè chupè shini gusè'dè mè lu mellè. ²¹Mientras caniháu rai', repi mè:

—Guldía rnía'a, tubi de lè'è tē gunè tē intriegu na.

²²Iurní lè'è rai' guzublú riá ldu'u rai' demasiadè; guna'bè di'dzè rai' tubi por tubi:

—Dadè ñni mudè guna intriegu lét'èl?

²³Jesús repi:

—El què naraunú na la'ni el mizmè platè, ni lè'è nangunè intriegu na. ²⁴Lè'è nguui nabèshe'ldè Dios guzia'a parè nezè según narni'i Sagradas Escrituras, perè prubi de lè'è nguui el què nangunè intriegu na. Mejurè adè niálèdi'i nguui ni.

²⁵Iurní lë'ë Judas, lë'ë traidor,
guni'i:

—Mësë ïni mudë na guna intriegu
lë'ël?

Jesús bëquebi:

—Aha!, lë'ël la la'.

²⁶Mientras quëhaunú Jesús lë'ë rai',
guna'zi më guetështildi nu bëdë'ë më
graci lu Dios. Despuësë de bëshullë
mëhin, bëdë'ë më guetështildi cua'a
ra shini gusë'dë më; nu repi më:

—Gulë gau ndë'ë; ndë'ë lë'ë
shcuërpa.

²⁷Iurní guna'zi më copë. Bëdë'ë
më grati lu Dios nu bëdë'ë mëhin
cua'a ra shini gusë'dë më. Repi më:

—Gulë bii' grëtë' të copë rë';

²⁸ndë'ë lë'ë shrëna narunë sellar
tëstë cubi purquë nahin tubi favurë
parë cantidá mënë; bëllë'ë rënë ni
parë perdunë shtë ra duldë. ²⁹Perë
rnia'a, hiadë guëbrídi'i gunúhia
lë'ë të juguë shtë uvë rë' hashtë dzë
naná guëbezënúhia lë'ë të gube'e.
Iurní guhia vini cubi lu gube'e catë
rnibë'a Shtada.

Guni'i Jesús gunë Pedro negar lë'ë më

(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

³⁰Despuësë de quëhu'ldë rai' tubi
cantë, iurní gua rai' lu dani shtë
Olivos. ³¹Iurní Jesús repi:

—Grëtë' të guëtú lu të de na nu
guësëa'në të na gue'lë ne' purquë
rni'i la'ni Sagradas Escrituras:
“Tsatinia lë'ë vëquërë; hia ra lli'i
guërë'tsë”. ³²Perë despuësë iurë
tsashtëa ladi ra tëgulë, tsahia
delantë lu të hashtë Galilea.

³³Iurní Pedro bëquebi:

—Aunque nilë grëtë' rai' guësëa'në
rai' lë'ël, perë na jamás adë
guësëa'nëdia'a lë'ël.

³⁴Jesús repi:

—Guldía rnia'a, mizmä gue'lë ne'
antsë lë'ë gay guëllidchí, lë'ël gúnël
negar na tsunë vuiltë.

³⁵Perë Pedro repi:

—Masiá quini mënë na, adë
gúnëdia'a negar lë'ël.

Grë ra shini gusë'dë më guni'i rai'
lo mizmä.

Biadi'dzënú më Dios la'ni Getsemaní

(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

³⁶Iurní Jesús bëdchini con ra
shini gusë'dë më tubi lugar lë
Getsemaní. Repi më lu rai':

—Gulë guzubë ndë'ë mientras
tsahia ndë. Guadi'dzënúa Dios.

³⁷Iurní bia'a më Pedro nu ra shini
Zebedeo; guzublú riá ldu'u më;
guasënú ldu'u më. ³⁸Guni'i më:

—Nalë rbini la'ni ldua'a por tristë
shtë galguti. Gulë cuezë ndë'ë nu
gulë cue nasini con na.

³⁹Gua Jesús stu'pë delantë.
Bëzullibi më nu bëa'chi guëc më
hashtë lu guiu'u. Iurní bë'në më
orar lu Dios; répi':

—Dadë shtëna, si talë nahin
posiblë bëlá na lu sufrimientë rë',
perë adë gáquëdi'in según lo quë
narac shtua'a sino según voluntá
shtënél.

⁴⁰Iurní bëabrí më catë cabezë ra
shini gusë'dë më. Bëdzëlë më lë'ë
rai' naga'si rai'. Iurní repi më lu
Pedro:

—¿Pë adë gáquëdi'i cue nasini të
du'pë tiempë, ni siquierë tubi iurë?

⁴¹Gulë bëtë'tsë mbëca'ldë; gulë
cue nasini nu gulë guna'bë lu Dios
parë adë ldáguëdi'i të lu prëbë shtë
mëdzabë. Ldu'u të rni'i, niá; perë
shcuërpë të adë nídi'i fuersë.

⁴²Hia narrupë zia'a më;
guaguë'në më orar zndë'e:

—Dadë, si talë na imposiblë tsalú
vasë shtë sufrimientë, bë'nin según
voluntá shtë'nël.

⁴³Iurní bëabrí më stubi; bëdzëlë
më ra shini gusë'dë më hia naga'si
rai' purquë nalë bëdchini mbëca'ldë
lu rai'. ⁴⁴Iurní bësëa'në më lë'e
rai'; zia'a më; bë'në më orar stubi
natsunë vësë. Guni'i më mizmə
di'dzë ni. ⁴⁵Bëabrí më catë rëta' ra
shini gusë'dë më; repi më:

—Iurne' sí, gulë guëga'si; gulë tsa
descansë. Hia lë'e iurë bëga'a de
quë lë'e nguiu nabëshe'ldë Dios, gac
intriégui' guia'a ra nanapë zihani
duldë. ⁴⁶Gulë tsasuldí; gulë cha
purquë hia el quë nagunë intriegu
na zé'dëll.

Bia'a ra mënë Jesús ziquë nguba'në

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷Nianá quëadi'dzë Jesús,
bëdchini Judas naná de chi'bë
chupë shini gusë'dë më; ze'dënull
cantidá mënë nanua'a spadë nu
hiaguë. Ze'dë rall por partë shtë ra
jëfë shtë ra bëshuzi nu ra më gushë
shtë guë'dchi. ⁴⁸Judas lë'e traidor,
bëdë'ëll tubi sëni; répill:

—El quë naguna saludar,
tsagruahia lë'ëll; gulë bia'a nguiu
ni prësi.

⁴⁹Iurní guabi'guë Judas lu Jesús
nu répill:

—Shtsanë, Mësë.

Nu bëtsagraua'll lë'e më. ⁵⁰Jesús
guni'i lu Judas:

—¿Pë zé'dël? amigu.

Iurní guabi'guë ra mënë nu
guna'zi rall lë'e Jesús. Bia'a rall lë'e
më prësi.

⁵¹Mizmə iurní tubi sa' Jesús gulú
spadë; bëchúgui' diaguë ladë ldi
muzë shtë jëfë shtë bëshuzi. ⁵²Iurní
Jesús repi:

—Gulútsa'u spadë shtë'nël
shlugarin purquë grëtë' el quë
narguini con spadë, zni gati rall con
spadë. ⁵³¿Pëllë adë rac bé'al zac
guëna'ba lu Shtada nu guëshe'ldë
më mizmə iurne' más quë chi'bë
chupë grupë ianglë, chi'i mili cadë
grupë të gunë rai' compa'ni na?

⁵⁴Perë si talë gaquin zni çlla gac
cumplir Sagradas Escrituras narni'i
napë quë gaquin zni?

⁵⁵Iurní Jesús repi lu ra mënë:
—Be'dë guëdchini të con spadë nu
hiaguë parë guëna'zi të na cumë
ziquë tubi nguba'në. Grëtë' dzë
gulezënúa lë'e të. Cagluá'ahia lë'e të
la'ni iádu'u shtë'në të perë nunquë
adë guná'zidi'i të na prësi. ⁵⁶Perë
ndë'e quëhac parë gac cumplir
lo quë nabëquë'ë muzë shtë Dios
guahietë la'ni Sagradas Escrituras:

Iurní ra shini gusë'dë më bësa'në
rai' lë'e më. Bëllu'në rai'.

Zuga'a Jesús lu Junta Suprema

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55,
63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵⁷Ra naguna'zi lë'e Jesús prësi,
bia'a rall lë'e më lu Caifás, jëfë
principal shtë ra bëshuzi. Nu rëta'
ra mësë shtë lëy nu ra më gushë
nabëdëa' nga'li. ⁵⁸Guanaldë Pedro
zitu hashtë rualdëa' shtë lidchi
bëshuzi principal. Guaté Pedro
nga'li; guzubënú Pedro ra soliar
të parë guënáhi' nia'a lla tsalú
shcuendë Jesús.

⁵⁹Ra jëfë shtë ra bëshuzi nu
ra mënë gushë nu grë ra Junta

Suprema, quëguili rall manërë parë gunë rall acusar lë'ë më aunquë nilë nahin cusë falsë parë gac condenar Jesús lu galguti. ⁶⁰Perë adë bédzélëdi'i rall prëbë aunquë nilë zihani testigu falsë guni'i rall bishi cuntrë lë'ë më. Por fin bédchini bëldá testigu falsë ⁶¹naná repi:

—Lë'ë nguui rë' guni'i: “Zac guëchilia iádu'u shtë Dios nu guëabrí guëldishtëhia iádu'u entrë tsunë dzë”.

⁶²Iurní jfë shtë ra bëshuzi guasuldí nu répill lu Jesús:

—¿Pë adë rquëbidi'il grë ra di'dzë rë'? ¿Pë runë cuntienë lo quë naquëgni'i mënë cuntrë lë'ël?

⁶³Jesús dchisë náhi'. Iurní lë'ë jfë shtë bëshuzi repi:

—Por nombre shtë Dios nanabani, quëgnia'a lul, biadi'dzë lu na'a si talë nal Cristo, Shini Dios.

⁶⁴Jesús repi:

—Ni nahia, cumë ziquë cagní'il. Nu zac rní'a lu tē guená tē lu Shini Dios; quëbézi' ladë ldi shtë Dios, el quë narnibë'a grëtë' cusë. Nu guená tē lua; guëdchinia la'ni shcahi shtë gube'e.

⁶⁵Iurní lë'ë jfë shtë bëshuzi bëche'zë shábëll cumë ziquë tubi sēni de quë adë rëuu'di'i ldu'ull lo quë naguni'i Jesús. Bëldëll. Répill:

—Hia nguui rë' bē'nëll ofender Dios con di'dzë nabëru'u rua'll. ¿Pë nicidá nápa'a de más testigu? Mizmë lë'ë tē bini tē di'dzë mal naquëgní'ill. ⁶⁶¿Pë rni'i ldu'u tē?

Guni'i rall:

—Runë tucarë gati nguui rë'.

⁶⁷Iurní bëchi'bë shënë rall lu më nu bédë'ë rall galné guëc më.

Stúbill gulubé lu më ⁶⁸nu guni'i rall:

—Lë'ël nal Cristo; bë'në divini chu gudini lë'ël.

Pedro bë'në negar Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62;

Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Mientras zu Pedro rualdëa, tubi criadë guabí'guëll lu Pedro nu répill:

—Lë'ël zuga'anul Jesús, më Galilea.

⁷⁰Perë Pedro bë'në negar delantë lu grë mënë. Répi':

—Adë rac bé'adia'a pë cagní'il.

⁷¹Iurní Pedro ziagrú'ui' rua' nezë. Iurë guná stubi criadë lu Pedro, guní'ill lu ra mënë narëta' nga'li:

—Nu nguui rë' rzënë Jesús më Nazaret.

⁷²Stubi vësë más Pedro bë'në negar nu bé'ni' jurar lu Dios:

—Adë guënëdia'a nguui ni.

⁷³Du'psë zia'a, iurní mënë nazuga'a nga'li guabí'guë rall lu Pedro nu guni'i rall:

—Verdá nal shmënë Jesús purquë ruadí'dzël ziquë mënë galileo.

⁷⁴Iurní guzublú Pedro; bé'ni' jurar; répi':

—Adë guënëdia'a nguui ni.

Gunë Dios cashtigu na si talë adë ruadí'dzëdia'a verdá.

Mizmë iurní bëlldichí gay. ⁷⁵Iurní bëagná ldu'u Pedro lo quë naguni'i Jesús: “Antsë guëlldichí gay, gúnëll negar na tsunë vuelte”. Iurní bëru'u Pedro nu nalé bí'ni'.

Bia'a ra mënë lë'ë Jesús lu Pilato

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

27 Iurë brëgue'lë grëtë' ra jfë shtë ra bëshuzi nu ra

më gushë shtë ra israelitë, guc rall de acuerdë nu bëntsa'u rall tubi tratë parë quini rall Jesús. ²Bëldi'bi rall lë'ë më; bia'a rall lë'ë më parë guaguë'në rall intriegu lë'ë më lu Poncio Pilato gubernadurë.

Guti Judas

³Iurë Judas el quë nabë'në intriegu Jesús, bédë'ëll cuendë de quë nacondenárëll, gubini ldú'ull. Bëdchigrëll galdë bi chi bëllë bédchichi parë ra jëfë shtë ra bëshuzi con ra më gushë, ⁴rëpill: —Na bëna duldë. Bëna intriegu lë'ë më rë' lu galguti nu nápëdi'i' duldë.

Perë lë'ë rall bëquebi rall: —Parë ni'i, çpë runë importë na'a? Shcuëndël ni'i.

⁵Iurní Judas bëquëldí dumí la'ni iádu'u. Guziá'all. guagzé'bill lë'ëll lu hiaguë.

⁶Ra jëfë shtë ra bëshuzi bëtëá rall dumí nu repi rall:

—Adë chu guëtíá'adi'i dumí rë' la'ni cajë shtë ofrendë purquë nahin probidë según lëy shtë Dios. Nahin prëci nabëtüu' Judas lë'ë Jesús parë galguti.

⁷Iurní guc rall de acuerdë parë guëzi'i rall tubi ldë guiu'u con dumí ni. Bërlulé lachi ni: Lachi shtë el quë Naguctsa'u Trashtë. Lachi ni na catë guëga'chi ra më zitu. ⁸Por ni bërlulé lachi ni hashtë iurne'; Lachi Catë Bëllë'ë Rënë. ⁹Zni guc cumplir lo quë naguni'i Jeremías: “Guna'zi rall galdë bi chi bëllë bédchichi, prëci nabë'në më israelitë tratë lë'ë më. ¹⁰Con dumí guzi'i rall tubi lachi shtë el quë naguctsa'u trashtë. Zni gunibë'a Dadë Dios.”

Pilato guna'bë dí'dzëll lu Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹Bia'a rall Jesús lu gubernadurë; guna'bë dí'dzëll lu më:

—ÇPë lë'ë nal rëy shtë ra më israelitë?

Jesús repi:

—Zni nahin cumë ziquë quëgní'il.

¹²Ra jëfë shtë bëshuzi nu ra mënë gushë, bédchi'bë rall demandë cuntrë Jesús perë Jesús adë pë bëquëbidi'i'. ¹³Iurní Pilato repi:

—ÇPë adë rínidi'il lo quë naquëgní'i ra mënë cuntrë lë'ël?

¹⁴Perë Jesús adë bëquëbidi'i më de manërë lë'ë gubernadurë guasé ldú'ull iurní nu adë guc bé'adi'ill pë gúnëll.

Guni'i ra mënë gati Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38—19.16)

¹⁵Durantë dzë shtë laní, lë'ë gubernadurë napë custumbrë guëldá'all tubi prësi, el quë narac shtu'u ra mënë gápëll libertá.

¹⁶Nanú tubi prësi namás më dushë, lë Barrabás. ¹⁷Iurë lë'ë rall bédëá rall nga'li, Pilato guna'bë dí'dzë:

—ÇGuadë narac shtu'u tē guëdë'a libertá, Barrabás u Jesús nabërlulé Cristo?

¹⁸Pilato bédë'ë cuendë de quë rldënú rall Jesús nu mbidi na rall; por ni bë'në rall intriegu lë'ë më.

¹⁹Mientras Pilato zúbëga'a catë rúnëll juzguë, lë'ë tse'lë Pilato gunibë'a naganú rsunë: “Adë riutëdi'il con nguü rë' purquë më za'quë náhi'; ne' gue'lë guni'i shca'lda tubi mbëca'ldë dushë de lë'ë më. Adë gurëdchídi'i ldu'a'a.”

²⁰Perë ra jëfë shtë ra bëshuzi nu më gushë guni'inú rall mënë parë

guëna'bë rall libertá parë Barrabás
nu guëna'bë rall gati Jesús. ²¹Lë'ë
gubernadurë guna'bë di'dzë stubi;
répill:

—¿Guadë de chupë ra mënë rë' rac
shtu'u të guëdë'a libertá?

Lë'ë rall bëquebi:

—Barrabás.

²²Pilato guna'bë di'dzë iurní:

—¿Pë rac shtu'u të guna con
Jesús? el quë nabërulë Cristo.

Grëtë' rall guni'i rall:

—Quëll lu cruz.

²³Iurní Pilato guni'i:

—¿Pë mal bë'nëll?

Perë lë'ë rall bëabrí gurushtiá rall:

—Quëll lu cruz.

²⁴Iurní Pilato guná hiadë nídi'i
mudë lla gúnëll sino quë másru'u
ziadalë mënë nu rdzatsu mënë.
Iurní gunibë'a Pilato nisë, tsati
guiá'all ziquë tubi sëñi de quë
nápëdi'ill faltë por galguti shtë
Jesús. Gudíbill guiá'all; guní'ill:

—Nádia'a responsablë por galguti
shtë nguiu rë' purquë nápëdi'i' faltë.
Shcuendë të na ndë'ë.

²⁵Grëtë' ra mënë bëquebi:

—Lë'ë na'a con shini na'a, na na'a
responsablë por galguti shtë nguiu
rë'.

²⁶Iurní Pilato bédë'ëll libertá
Barrabás. Lueguë gunibë'all
guëdia'a më galné, nu bë'në Pilato
intriëgu lë'ë më parë gac crucificar
më.

²⁷Iurní ra suldadë shtë
gubernadurë, bia'a rall lë'ë Jesús
la'ni palaci nu bédëá grëtë' suldadë
alrededurë lë'ë më. ²⁸Gulú rall
shabë më të parë guëgacu rall
stubi lari guindë lë'ë më. ²⁹Bëzu'bë
rall tubi corunë shtë guitsë guëc

më. Bédë'ë rall tubi varë ca'a më
parë gu' guia'a ladë ldi më. Iurní
bëzullibi rall delantë lu më nu
bë'në rall burnë; guni'i rall:

—Guëbani Rëy shtë më israelitë.

³⁰Nu bëchi'bë shënë rall lu më
nu guna'zi rall varë parë rdë'ë
rall galné guëc më. ³¹Despuësë de
quëhunë rall burnë zni, bédchisú
rall lari guindë. Bédë'ë rall shabë
më, gutë më stubi. Iurní bia'a rall
lë'ë më parë gac crucificar më.

Bëquë'ë rall lë'ë më lu cruz

(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

³²Hia ziagru'u më parë ziazú më
rua' guë'dchi, bédza'guë'lú rall tubi
nguiu, më Cirene nalë Simón. Iurní
gunibë'a ra suldadë parë gua'a
Simón cruz shtë Jesús.

³³Zni bédchini rall tubi lugar nalë
Gólgota narunë cuntienë, Lugar shtë
Calavera. ³⁴Nga'li bédë'ë rall vini
naná mescladë con naldá. Bii'di'i
mëhin, nadë más bë'në më prëbëhin.

³⁵Hia iurë gualú bë'në rall
crucificar lë'ë më, ra suldadë
gudchitë rall dado parë gudi'dzë
rall shabë më. Zni guc cumplir lo
quë naguni'i profetë; “Gudi'dzë
rall shaba entrë mizmé lë'ë rall nu
gudchitë rall suertë guëc shaba”.

³⁶Iurní guzubë rall nga'li parë gapë
rall lë'ë më. ³⁷Guia'a guëc Jesús
bëquë'ë rall tubi letërë narni'i
pëzielú bë'në rall condenar lë'ë më.
Letërë ni rni'i: “Ndë'ë na rëy shtë
mënë israelitë. Lëll Jesús.”

³⁸Nu zac chupë nguba'në guc
crucificar con lë'ë më, túbill ladë
ldi, stúbill ladë rubësë. ³⁹Grëtë'
nardëdë nga'li, runë rall burnë,
rni'bi rall guëc rall; ⁴⁰rni'i rall:

—Lé'él rní'íl cuél iádu'u ru'bē nu dzē tsunē guēabrí guézá'alín; bē'nē salvar mizmē lé'él talē nal shini Dios. Bēldaguē lé'él lu cruz.

⁴¹Zni zac bē'nē burnē ra jēfē shtē ra bēshuzi nu mēsē shtē lēy con ra fariseo con grē ra mē gushē shtē ciudá. Guni'i lu sa' rall:

⁴²—Bē'nēll salvar stubi mēnē perē el mizmē lé'ēll adē gúnēdi'ill gan gúnēll salvar lé'ēll. Si talē nall rēy shtē Israel, pues guēldáguēll lé'ēll lu cruz tē parē tsaldí ldu'u hia'a lé'ēll. ⁴³Pues rialdí ldu'ull Dios; zuzull nia'a zunē Dios salvar lé'ēll purquē rní'ill: “Nahia shini Dios”.

⁴⁴Hashtē ra mizmē nguba'nē naná quēnú lē'ē mē lu cruz, bē'nē rall burnē; guni'i rall mizmē di'dzē ni guēc mē.

Guti Jesús

(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

⁴⁵Iurní guēdubi guéd'chiliu bēcahi dizdē guēruldē dzē hashtē rquē tsunē guadze!. ⁴⁶Iurní fuertē guni'i Jesús:

—Elí, Elí, lama sabactani. Runē cuntienē di'dzē ni: Dios mio, Dios mio, ¿pēzielú bēsá'nēl na?

⁴⁷Bēldá mēnē narēta' nga'li, bini rall lo quē naguni'i mē nu repi rall:

—Cagná'bēll Elías.

⁴⁸Mizmē iurní tubi de lē'ē rall guagllú'nēll; guagllí'ill tubi spongē nu bēgá'dzēll spongē con vini hi'. Iurní bēzú'bēll spongē guēc tubi varē tē parē gu mē vini. ⁴⁹Perē sēbēldá mēnē guni'i:

—Cha bēza'a; guēná hia'a nia zidē Elías tē parē guēsieti' lé'ēll lu cruz.

⁵⁰Iurní stubi vultē guni'i Jesús fuertē; iurní guti mē. ⁵¹Mizmē iurní

lē'ē cortinē shtē iádu'u gure'zin; guc chupē ldēhin dizdē guia'a hashtē guetē. Nu lē'ē guéd'chiliu bēllú. Ra dani gure'zē. ⁵²Ra ba'a bēlla'lē hashtē guashtē zihani tēgulē, ra mēnē nagualdí ldu'i shti'dzē Dios antsē. ⁵³Grē ra mē rē', bēru'u ra la'ni ba'a nu despuēsē de guashtē Jesús ladi ra tēgulē, guatē rai' ciudá Jerusalén. Cantidá mēnē guná lu mēnē ni.

⁵⁴Iurní lē'ē capitán nu ra nagupē cuerpē shtē Jesús, iurē guná rall llu, nu guná rall cusē naguzac nga'li, nalē bēdzēbē rall; repi lu sa' rall: —De verdá nguii rē' náhi' shini Dios.

⁵⁵Cantidá na'a zu rall nga'li; gubi'a rall dizdē zitu. Na'a ni guanaldē rall lē'ē Jesús antsē dizdē Galilea. Bē'nē rall compa'ni lē'ē mē. ⁵⁶Entrē ra na'a ni nanú María Magdalena nu María shni'a Jacobo nu shni'a José. Nu zuga'a shni'a ra shini Zebedeo.

Bēga'chi Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷Hia iurē riu' gue'lē, bēdchini tubi nguii ricu lē José. Nall mē guéd'chi Arimatea nu zac nall shmēnē Jesús. ⁵⁸José guagnall lē'ē Pilato nu guná'bēi' cuerpē shtē Jesús. Pilato gunibē'a parē guēdē'ē mēnē cuerpē ca'a José. ⁵⁹Bia'a José cuerpē shtēnē mē nu bētú'bill cuerpē tubi sabē naquichi. ⁶⁰Iurní guacá'chi' lē'ē Jesús la'ni tubi ba'a cubi nabēda'ni hia más antsē la'ni guē'ē shtē dani. Despuēsē de gualú bēga'chi mē, iurní bēsē'au José rua' ba'a con tubi guē'ē ru'bē. Hia iurní zēagzē José. ⁶¹Nga'li quēbezē

María Magdalena nu stubi María,
Zúbëga'a rai' rua' ba'a.

**Quëhapë sultadë ba'a
catë bëga'chi Jesús**

⁶²Brëgue'lë stubi dzë, quiere decir
despuësë ra preparación shtë dzë
narzi'i ldu'u mënë, ra jëfë shtë ra
bëshuzi nu ra fariseo, gua rall lu
Pilato; ⁶³guni'i rall:

—Dadë, rëagná ldu'u na'a de
quë lë'ë nguiu bishi guni'ill iurë
nabánill de quë despuësë de tsunë
dzë, gac resucitárëll ladi ra tëgüľë.
⁶⁴Por ni gunibë'a të parë gac segurë
ba'a hashtë dzë tsunë të parë
tsádi'i ra mënë shtënell gue'lë parë
tsaldanë rall cuerpë. Nu despuësë
guëni'i rall lu mënë de quë gac
resucitar Jesús ladi ra tëgüľë. Zni
lúltimë bishi rë' nahin más peor
quë ra bishi naguni'i Jesús antsë.

⁶⁵Pilato repi:

—Lë'ë të napë të guardë shtë ra
sultadë. Gulë tsaguë'në segurë rua'
ba'a, mejurë lo quë narac shtu'u të.

⁶⁶Iurní zia'a rall; bë'në rall
segurë rua' ba'a nu bëquë'ë rall tubi
sëgi lu guë'ë nanada'u rua' ba'a.
Nu bësëa'në rall guardë shtë ra
sultadë.

Guashtë Jesús ladi ra tëgüľë

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

28 Iurë dzë narzi'i ldu'u
mënë hia gua'a, hia zia
grëgue'lë primëre dzë shtë lmalë,
María Magdalena nu stubi María,
guagná rall rua' ba'a. ²Perë dizdë
lueguë bédchini tubi llu ru'bë lu
guédchiliu; lë'ë ianglë shtë Dadë
Dios ze'dë de gube'e. Bédchíni' rua'
ba'a. Bédchisúhi' guë'ë nanada'u

rua' ba'a. Nu guzúbì' guëc guë'ë.

³Nalé rabtsë'ë ianglë ni cumë ziquë
nguzi'u. Nu shábi' naquichi cumë
ziquë nievë. ⁴Iurë guná ra sultadë
lu llu, iurní bédzëbë rall; bëa'në rall
ziquë tubi naguti. ⁵Iurní lë'ë ianglë
guni'i lu ra na'a:

—Adë rdzëbëdi'i të. Na rac bé'ahia
de quë quëguili të Jesús, më nacué
lu cruz. ⁶Perë adë nídi'i më ndë'ë.
Guc resucitári' cumë guni'i më
lu të antsë. Gulë te'e të guená të
lugar catë bëca'chi ra mënë lë'ë më.
⁷Gulë tsa; gulë guchi lu ra shini
gusë'dë më quë lë'ë më guti perë
guc resucitári'. Nu lë'ë më tsáhi'
Galilea antsë guédchini të ndë.
Ndë guená të lu më. Ni na lo quë
narnia'a lu të.

⁸Iurní lë'ë ra na'a nasesë bëru'u
rai' rua' ba'a perë nalé bédzëbë
rai'. Mizmë tiempë bëquitë ldu'u
rai'. Guagllu'në rai' të guëni'inú
rai' shini gusë'dë më. ⁹Mizmë iurní
Jesús bëlua'alú më lu ra na'a nu
bë'në më saludar lë'ë rall. Iurní
guabi'guë ra na'a lu më; bë'në rai'
adorar lë'ë më. Gudédchi rai' guëa'
më. ¹⁰Perë Jesús repi:

—Adë rdzëbëdi'i të. Gulë
tsaguë'në visi los de más bëcha të
parë tsa rai' Galilea. Ndë guená rai'
lua.

Lo quë naguni'i ra sultadë

¹¹Mientras zëagzé ra na'a, bældá
sultadë shtë guardë gua rall ciudá.
Guaguëchi rall lu jëfë shtë ra
bëshuzi grëtë' lo quë naguc. ¹²Iurní
ra jëfë guagni'i lu ra më gushë parë
guc rall de acuerdë; iurní bédë'ë
rall zihani dumí cua'a ra sultadë.
¹³Repi rall:

—Gulë guni'i de quë durantë la'ni gue'lë mientras lë'ë të naga'si të, ra shmënë Jesús bidë ldanë rall cuerpë shtë Jesús. ¹⁴Talë lë'ë gubernadurë gac bé'all lo quë naguc, lë'ë na'a guëni'inú na'a lë'ë gubernadurë të parë guëzalú na'a grë ra dificultá parë lë'ë të.

¹⁵Iurní ra suldadë bë'në rall recibir dumí nu guaguë'në rall lo quë naguni'i jëfë shtë ra bëshuzi lu rall. Bishi ni na lo quë naruadi'dzë ra më israelitë hashtë iurne'.

Jesús bëshe'ldë ra poshtë të guëni'i rai' diza'quë

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁶Zni guc; ra guëzá chi'bë tubi ra shini gusë'dë më zia'a rai' parë Galilea hashtë tubi dani catë guni'i

Jesús. ¹⁷Iurë guná rai' lu më, bë'në rai' adorar lë'ë më aunquë bëldá rai' bëzá ldu'u rai'. Gualdídi'i ldu'u rai' guashtë më ladi ra tëgulë.

¹⁸Iurní Jesús guabí'gui' lu rai'; repi më:

—Grë pudërë bëne'e Dios parë guëni'bé'ahia gube'e nu gué'dchiliu. ¹⁹Gulë tsa guëdubi naciuni. Gulë bë'në lë'ë rall shmëna. Gulë bëchu'bë nisë lë'ë rall iurë rialdí ldu'u rall shti'dza. Gulë bëchu'bë nisë lë'ë rall por lë shtë'në Dadë Dios, nu por lëa, nu por Espíritu Santo. ²⁰Gulë bëlua'a të gunë ra mënë cumplir grë di'dzë nagunibé'ahia lë'ë të. Nu gulë bédë'ë cuendë de quë na quëbezënúa lë'ë të grétë' dzë hashtë fin shtë gué'dchiliu. Amén.